אוניברסיטת בר-אילן

ג'האד קוד פתוח

ארגון אל-קאעידה בחצי-האי-ערב (AQAP) ופעילותו החלוצית להכשרת פעילי טרור ברשת האינטרנט

אושר שקורי

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך במחלקה ללימודי

המזרח התיכון של אוניברסיטת בר-אילן

רמת גן תשע"ד

אוניברסיטת בר-אילן

ג'האד קוד פתוח

ארגון אל-קאעידה בחצי-האי-ערב (AQAP) ופעילותו החלוצית להכשרת פעילי טרור ברשת האינטרנט

אושר שקורי

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך במחלקה ללימודי

המזרח התיכון של אוניברסיטת בר-אילן

רמת גן תשע"ד

עבודה זו נעשתה בהדרכתו של דוקטור אלעד בן דרור מהמחלקה ללימודי המזרח התיכון

של אוניברסיטת בר-אילן

תוכן העניינים

תקציר	א'
מבוא	1
פרק ראשון: ארגון אל-קאעידה וזיקתו לרשת האינטרנט	6
פרק שני: ארגון ה-AQAP - ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב	21
פרק שלישי: האינטרנט כפלטפורמה להפצת האידאולוגיה של אל-קאעדה	37
פרק רביעי: כתב העת Inspire	43
סיכום ומסקנות	59
מקורות מידע	63
תקציר בשפה האנגלית	I

תקציר

ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב [AQAP ,Al-Qaeda in the Arabian Peninsula] הוקם בינואר 2009 כתוצאה ממיזוג בין שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית, ועד מהרה הפך לחוד החנית של ארגון אל-קאעדה כולו בהפצת תעמולת הג׳האד ובהכשרת פעילי טרור בתפוצה רחבה. מאז שנת 2010 מפרסם ארגון ה-AQAP את כתב העת Inspire [״מעורר השראה״], המשמש כלי חלוצי ברשת האינטרנט לגיוס פעילי טרור ולהכשרתם, ומכוון, לראשונה, לקהל יעד מוסלמי החי במערב.

מחקר זה מתמקד בארגון ה-AQAP ובכתב העת Inspire, היוצא לאור מטעמו, ומשרטט את הפרופיל של ארגון טרור זה. מטרת המחקר היא לבחון את השיטה המכונה ״ג׳האד קוד פתוח״, המיועדת להכשרת פעילי טרור באמצעות רשת האינטרנט. תורת לחימה חדשה זו מאפשרת לארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב לקדם, לצד שיטות הפיגועים המסורתיות, גם מתקפות טרור באמצעות כלים הזמינים לכל. מתקפות אלו מתבצעות על ידי אנשים שלא עברו הכשרה מסודרת או שאינם חברים בארגון באופן פעיל או ישיר.

מחקר זה מורכב מארבעה פרקים. הפרק הראשון מתאר, תחילה, את הרקע להקמת ארגון אל-קאעדה בשנות השמונים של המאה העשרים, ולאחר מכן מציג את תפיסת עולמו של הארגון, כפי שעוצבה על ידי עבדאללה עזאם. בהמשך בוחן פרק זה כיצד המבנה המבוזר של רשת האינטרנט עולה בקנה אחד עם מבנה ארגון אל-קאעדה ותפיסת עולמו. פרק זה מבסס את הרעיון כי עזאם שיחק תפקיד מכריע בהפיכת מלחמת הג׳האד המקומית באפגניסטן למערכה הנוגעת לכלל המוסלמים בעולם [״ג׳האד עולמי״] ובהטמעת רעיון זה בקרב מוסלמים החיים מחוץ לעולם האסלאם. המסקנה העולה מפרק זה היא כי רשת האינטרנט מאפשרת לאל-קאעדה ליצור רשתות על-מדינתיות, החוצות מחסומים גיאוגרפיים ומעניקות למנהיגי הארגון את היכולת להמשיך להפיץ את רעיונותיהם. כמו כן, רשת האינטרנט מגשימה את חזון הג׳האד האישי בכך שהיא מקנה לפעיל בודד או למספר מצומצם של פעילים, הניזונים מהתעמולה של מנהיגי הארגון, את הידע הדרוש לביצוע פעולות טרור באופן עצמאי. לפיכך, רשת האינטרנט משמשת כלי נשק חשוב במעלה עבור ארגון אל-קאעדה, הן לצורך מלחמתו על התודעה והן לצורך קידום פעילותו המבצעית.

הפרק השני עוסק בהקמת ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, מאפייניו ומטרותיו. פרק זה בוחן, תחילה, את הרקע להקמת הארגון, ובמיוחד את שלוחות ארגון אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית, שמיזוגן הוליד, לימים, את ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב. בהמשך מנתח הפרק את תפיסת עולמו של

ארגון זה, תוך השוואה לתפיסת עולמו של ארגון העל, אל-קאעדה, ובכלל זאת כיצד נתפסת ישראל בעיני שני הארגונים. המסקנה העולה מפרק זה היא כי ישראל נתפסת בעיני ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב באופן שונה מזה שבו היא נתפסת על ידי ארגון אל-קאעדה. בעוד האחרון מתייחס למאבק ביהודים בהקשר היסטורי ודתי, ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב מתייחס למאבק ביהודים בהקשר של מאבק בן זמננו בציונות ובישראל.

הפרק השלישי עוסק ברשת האינטרנט כפלטפורמה להפצת מידע בשימוש ארגון אל-קאעדה לאורך השנים. פרק זה מנתח, תחילה, את התמורות שחלו באמצעי התעמולה של ארגון אל-קאעדה והגורמים לתמורות אלו. זאת, על מנת להראות כי לאחר הפלישה האמריקנית לאפגניסטן בשנת 2001 וההרס של תשתיות אל-קאעדה במדינה, החל הארגון לפתח שיטות חדשות להכשרת פעילי טרור. בהמשך בוחן הפרק את כתבי העת האלקטרוניים שפורסמו מטעם שלוחות ארגון אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית, במטרה להפיץ את אידיאולוגיית הג׳האד. המסקנה העולה מפרק זה היא כי כתבי העת הללו, שנכתבו בשפה הערבית וכללו בעיקר הצדקה דתית ופרשנות הלכתית לדרך הג׳האד, פנו למוסלמים החיים בחצי האי ערב.

הפרק הרביעי עוסק בכתב העת Inspire, הפונה, בראש ובראשונה, למוסלמים החיים במערב. פרק זה בוחן, תחילה, את מאפייניו של כתב העת, תוך השוואה לכתבי עת שפורסמו בעבר על ידי ארגון אל-קאעדה ושלוחותיו בתימן ובערב הסעודית. לאחר מכן מנתח הפרק את ייחודיותו של כתב העת Inspire, ככזה העוסק בשני מימדים השזורים זה בזה – המימד האידיאולוגי והמימד של ״ג׳האד קוד פתוח״. בעוד המימד האידיאולוגי מכשיר את הקרקע וחושף צעירים מוסלמים החיים במערב לדרך הג׳האד, המימד של ״ג׳האד קוד פתוח״ מעניק לצעירים מוסלמים אלה את הכלים הדרושים להוציא מן הכוח אל הפועל את דרך הג׳האד, שבאה לידי ביטוי בביצוע פעולות טרור. בהמשך מתאר הפרק את השפעותיו של כתב העת Inspire על מוסלמים החיים במערב, ובכללן שלוש הדרכים העומדות בפניהם להצטרפות לדרך הג׳האד – ביצוע פעולות טרור בשיטת ״הזאב הבודד״, היציאה לקרב בחזיתות הג׳האד בעולם וכתיבת מאמרים העוסקים בג׳האד לכתב העת. כמו כן, הפרק בוחן את הנושאים העיקריים שעומדים לפתחו של ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, כפי שמשתקפים בכתב העת – סילוק הנוכחות הזרה, ובמיוחד האמריקנית, מחצי האי ערב, הפלת בית המלוכה הסעודי והמשטר בתימן והקמת ח׳ליפות אסלאמית בשטחי חצי האי. המסקנה העולה מפרק זה היא כי מאז פרסום כתב העת Inspire, בשנת 2010, החלה רשת האינטרנט להוות נדבך מרכזי חשוב ומרכזי בפעילות ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, שבאמצעותה מכשיר הארגון

מוסלמים החיים במערב לפעילות טרור, וזאת לצד תהליך ההכשרה המתקיים במחנות האימונים של ארגון אל-קאעדה באפגניסטן.

מעל לכל, מחקר זה פותח צוהר להבנת השימוש שעושה ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב ברשת האינטרנט לצורך גיוס צעירים מוסלמים החיים במערב והכשרתם לביצוע פעולות טרור. זאת, באמצעות פרסום כתב עת אלקטרוני, המהווה כר נוח להפצת תעמולת הג׳האד ולהקניית הידע המבצעי הדרוש ליישומו הלכה למעשה. במילים אחרות, מחקר זה מסייע להבנת התופעה החדשה של ״ג׳האד קוד פתוח״, ובכך עיקר תרומתו.

מבוא

ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב (Al-Qaeda in the Arabian Peninsula, להלן: AQAP) הוקם בינואר 2009 כתוצאה ממיזוג בין שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית, והפך עד מהרה לחוד החנית של ארגון אל-קאעדה כולו בהפצת תעמולת הג'האד ובהכשרת פעילי טרור בתפוצה רחבה. "ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב מהווה את האיום הממשי הגדול ביותר למדינה [...] וארגון זה הוא בעל היכולת המבצעית הטובה ביותר מבין כל שלוחות אל-קאעדה"[1], הצהיר הבית הלבן באוגוסט 2013, בהתייחסו לאיום הגובר מצד ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב.

כתב העת Inspire משמש כלי חלוצי ברשת האינטרנט לגיוס פעילי טרור ולהכשרתם, המכוון, בראש ובראשונה, לקהל יעד מוסלמי החי במערב. ניתן לקבוע כי מאז פרסום כתב העת האלקטרוני Inspire [מעורר השראה] בשנת 2010, החל האינטרנט להוות נדבך חשוב, שבעזרתו מכשיר הארגון פעילי טרור ומעניק רובד נוסף להכשרת הפעילים במחנות האימונים באפגניסטן. כך, בחסות ארגון אל-קאעדה, הפך ה-AQAP את העולם למחנה אימונים וירטואלי אחד גדול.

מחקר זה יתמקד ב-AQAP ובכתב העת Inspire, שיצא מטעמו, וישרטט בפעם הראשונה את הפרופיל של ארגון טרור זה. מטרת המחקר היא לבחון את השיטה המכונה "ג'האד קוד פתוח", המיועדת להכשרת פעילי טרור באמצעות רשת האינטרנט. תורת לחימה חדשה זו מאפשרת לארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב לקדם, לצד שיטות הפיגועים המסורתיות, גם מתקפות טרור באמצעות כלים הזמינים לכל. פעולות טרור אלו מתבצעות על ידי אנשים שלא עברו הכשרה מסודרת או שאינם חברים בארגון באופן פעיל או ישיר.

מחקר זה מורכב מארבעה פרקים. הפרק הראשון, שתחילתו בשנת 1984, מתאר את מפגשם הראשון של עבדאללה עזאם ואסאמה בן לאדן במהלך הג'האד האפגני נגד ברית המועצות. בפרק זה אתאר, תחילה, את הגורמים להקמת ארגון אל-קאעדה והשתלשלות האירועים שהובילה אליה. בהמשך אציג את תפיסת עולמו של הארגון, ואבחן כיצד מבנהו הארגוני עומד בהלימה אחת עם רשת האינטרנט, המשמשת ככלי נשק חשוב עבורו, הן במסגרת מלחמתו הנמרצת על התודעה והן במסגרת קידום פעילותו המבצעית. מטרת חלק זה היא לבסס את הרעיון כי לעזאם היה תפקיד מכריע בהפיכת מלחמת ג'האד מקומית למערכה השייכת לכלל המוסלמים בעולם ["ג'האד עולמי"] ובהטמעת רעיון זה בקרב מוסלמים

---

[1] **The Statesman**, 10.08.2013.

החיים מחוץ לעולם האסלאם. תפיסתו של עזאם, לפיה הג׳האד העולמי מתנהל בשני מסלולים מקבילים המשתלבים זה בזה – מלחמת הקודש והדעוה – תרקום עור וגידים כעשרים שנה מאוחר יותר בדמותו של כתב עת אלקטרוני המדריך לקראת ביצוע פעולות טרור במערב.

הפרק השני מתמקד בהקמת ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, במאפייניו, במטרותיו, ובתפיסת עולמו. בפרק זה אתאר, תחילה, את התמורות הפוליטיות שחלו בתימן למן שנות השישים של המאה העשרים, ובמיוחד את יחסיה עם ארצות הברית וארגון אל-קאעדה. בהמשך אבחן את שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית, שמיזוגן הוליד, לימים, את ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב. במרכז הפרק אנתח את תפיסת עולמה של השלוחה שבחצי האי ערב, בהשוואה לתפיסת עולמו של ארגון העל, אל-קאעדה, ובכלל זאת כיצד נתפסות ארצות הברית וישראל. בשלב זה תוצג המסקנה כי ישראל נתפסת בעיני ה-AQAP באופן שונה מזה שבו היא נתפסת על ידי אל-קאעדה. בסיום הפרק אבחן את תעמולת ה-AQAP, כבבואה של תפיסת עולמה, ואתאר את תופעת ״הזאב הבודד״, לפיה פעיל יחיד או מספר מועט של פעילים ניזונים מתעמולה ובוחרים לפעול באופן עצמאי. תופעה זו באה לידי ביטוי במישור הטקטי מחד, ומיושמת באמצעות המדור ״ג׳האד קוד פתוח״ בכתב העת Inspire מאידך.

הפרק השלישי מתמקד ברשת האינטרנט כפלטפורמה להפצת מידע בשימוש ארגון אל-קאעדה לאורך השנים. בפרק זה אתאר, תחילה, את התמורות שחלו באמצעי התעמולה של הארגון ואבחן את הגורמים לתמורות אלו. זאת, על מנת להראות כי לאחר הפלישה האמריקנית לאפגניסטן בשנת 2001 וההרס של תשתיות ארגון אל-קאעדה באזור, החל הארגון לפתח שיטות חדשות להכשרת פעולות טרור. בהמשך הפרק אבחן את כתבי העת האלקטרוניים שהופצו מטעם שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית, במטרה להפיץ את אידיאולוגיית הג׳האד. בחלק זה אראה כי כתבי העת הללו כוונו למוסלמים החיים בחצי האי ערב, ועל כן נכתבו בשפה הערבית והעניקו הצדקות דתיות ופרשנויות הלכתיות לדרך הג׳האד.

הפרק הרביעי עוסק בעיקרו בכתב העת Inspire, הפונה, לראשונה, לקהל יעד מוסלמי החי במערב. בתחילה אבחן את מאפייניו הייחודיים של כתב העת, כפי שעולים מכתביהם ומכישוריהם של שני עורכיו, וזאת בהשוואה לכתבי עת שהופצו בעבר. לאחר מכן אנתח את ייחודיותו של כתב העת ככזה העוסק בשני מימדים השזורים זה בזה: המימד האידיאולוגי והמימד של ״ג׳האד קוד פתוח״. בעוד שהמימד האידיאולוגי מכשיר את הקרקע וחושף צעירים מוסלמים החיים במערב לדרך הג׳האד, ״ג׳האד קוד פתוח״ מעניק את הכלים וההדרכה הדרושים להוציא מן הכוח אל הפועל את דרך הג׳האד, שאחת הדרכים ליישמה היא ביצוע פעולות טרור. לאורך הפרק אבחן את השפעותיו של כתב העת על מוסלמים החיים במערב, ובכללן ביצוע פעולות טרור בשיטת ״הזאב הבודד״, פיתוח חשיבה אסטרטגית ויציאה לקרב. כמו

כן, אבחן את שלושת הצירים בהם פעיל ה-AQAP, כפי שבאים לידי ביטוי בכתב העת: מלחמת התעמולה נגד תימן, קירוב לבבותיהם של תושבי תימן ומלחמה בנוכחות האמריקנית בחצי האי ערב. אחתום פרק זה באירועי "האביב הערבי", כפי שהשתקפו בכתב העת.

אתגרים לא מעטים ניצבו בפניי בעת כתיבת מחקר זה. ראשית, חוסר העקביות בתיאורים לגביו בספרות המשנית ובעיתונות ואי הודאות הנובעת מכך שמדובר בארגון טרור חשאי מקשים על הבנת דרכי פעולתו של ארגון ה-AQAP ותפיסת עולמו, מה גם שמדובר בארגון חדש יחסית. מקורות משניים רבים העוסקים בארגון, ובכללם פרשנויות, דיווחים תקשורתיים ומאמרים, אינם מקיפים את התופעה די הצורך ומספקים מידע סותר ולא עקבי. ניתוח החומר הראשוני, ובעיקר ניתוח של כתב העת ונאומיהם של חברי הארגון, כמו גם הבנת ההקשר המזרח תיכוני, הובילו למחקר מקיף, וחדשני, שמהימנותו גבוהה.

שנית, הבנת הרעיונות העולים מכתב העת. ניתן לשער כי המלל המופיע בכתב העת נכתב במקור בשפה הערבית, ולאחר מכן תורגם לשפה האנגלית. התרגום שבוצע, ככל הנראה, על ידי מתרגמים דוברי ערבית, היה לעיתים קלוקל ושגוי מבחינה תחבירית, דבר שהקשה לא פעם על הבנת הדברים. בנוסף, לעיתים קרובות ניתן היה להבחין כי נעשה שימוש במילים שאינן שכיחות בשפה האנגלית במקום מילים נפוצות יותר. יחד עם זאת, מאמריהם של שני עורכי כתב העת, ילידי ארצות הברית, נכתבו ברמה גבוהה של אנגלית.

על מנת להבין תחום מחקר זה לעומקו, נדרשת הבנה של ההקשר המזרח תיכוני, שליטה מלאה בשפה האנגלית והערבית והבנה מיטבית בטכנולוגיה, לרבות תחום האינטרנט, הרשתות והצפנת המידע. אולם, בכל מאמר או פרסום על ארגון ה-AQAP ועל כתב העת Inspire, שעלה בידי לבחון, נעדר היבט אחד לפחות משלושת ההיבטים הללו, דבר שהעיב על הבנת הדברים לאשורם. מחקר זה ישלב את כל תחומי הידע הנזכרים לעיל לכדי מחקר מקיף ומעמיק, שיעניק, לראשונה, סקירה אקדמית על ארגון ה-AQAP ופעולתו החלוצית ברשת האינטרנט.

קיימים מספר פריטים העוסקים בתחום מחקר זה, על היבטיו השונים. בנושא התפתחות הטרור ברשת האינטרנט נכתבו חיבורים אחדים, ובראשם שני ספריו של מארק סייג'מן [Sageman]: **Understanding Terror Networks** (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004), ו-**Leaderless Jihad: Terror Networks in the Twenty-First Century** (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2008). ברם, ספרים אלה לא עדכניים, ובשל כך אינם עוסקים במגמות החדשות של ארגון אל-קאעדה, לרבות כתב העת Inspire, ואינם חוקרים את התפתחות הטרור בהקשר זה.

פרסומים שונים של רשת ה-CNN, כדוגמת: "Al Qaeda Launches English Language Magazine" מיולי 2010 ו-"Al Qaeda Responds to CNN" ממרץ 2011 מהווים הצגת רעיונות כלליים ושטחיים בלבד.

פרסום נוסף שעוסק בתחום מחקר זה הוא דוח של הוועדה לביטחון פנים ולענייני ממשל של הסנאט האמריקני [U.S. Senate Committee on Homeland Security and Governmental Affairs], שראה אור בשנת 2008, תחת הכותרת: "Violent Islamist Extremism, The Internet, and the Homegrown Terrorist Threat". הדוח הציג באופן כללי את הסכנות האורבות לארה"ב על רקע התופעה של "צמיחת טרוריסטים מבית" [Homegrown Terrorists]. מעבר לכך, הדוח, שנכתב לפני ארבע שנים, אינו כולל פרסומים שונים מהשנים האחרונות ואינו מתייחס להתפתחות המסוכנת שבה מתמקד מחקר זה ובעיקרה האינטרנט כנדבך נוסף למחנות האימונים באפגניסטן. למעשה, החיבורים האקדמיים המשיקים לנושא מחקר זה הם מחקריו השונים של גבריאל וימן [Weimann], כדוגמת המאמר: "How Terrorists Use the Internet", Journal of International Security Affairs, 8, pp. 91-105. המאמר דן בשמונה דרכים בהן השתמשו ארגוני הטרור בעולם ברשת האינטרנט. יחד עם זאת, מאמר זה ומאמרים של חוקרים נוספים שעוסקים בנושא, אינם דנים בארגון ה-AQAP ו"ג'האד קוד פתוח", ואינם מתייחסים לכתב העת Inspire, שיצא לאור רק בשנת 2010, ונשא בכנפיו את ההתפתחות המסוכנת שהובהרה לעיל.

חיבור אקדמי נוסף המשיק לנושא מחקר זה הוא עבודת התזה של קתרין שטראוב [Straub], שפורסמה בדצמבר 2011 באוניברסיטת יוסטון שבארצות הברית, וכותרתה: "For the Love of God: Al Qaeda's Use of Imagery as Propaganda in Inspire Magazine". עבודה זו, שנכתבה במחלקה ללימודי תקשורת, ניתחה את כתב העת בהיבטים תקשורתיים ועסקה בהשפעת התעמולה על מוסלמים החיים במערב באופן תיאורטי בלבד. בנוסף, שטראוב לא השתמשה במקורות בערבית, ובכללם נאומים ודרשות של מנהיגי הארגון וחבריו, או בכל חומר ראשוני אחר פרט לכתב העת Inspire. כמו כן, עבודה זו לא בחנה את התופעה בהקשר המזרח תיכוני.

לסיכום, מעיון בספרות המחקר ובדוחות רשמיים של מדינות המערב וגורמים בינלאומיים אחרים, כדוגמת דוחות של האו"ם, עולה כי טרם נכתב מחקר הבוחן את התופעה המכונה "ג'האד קוד פתוח". לא זו בלבד שתחום מחקר חדשני זה מאפיין את הארגון בשנים האחרונות, אלא שהוא גם מעצב שיטת פעולה חדשה, הבאה לידי ביטוי בהפיכת האינטרנט למחנה אימונים וירטואלי ולמקפצה לביצוע פעולות טרור. עבודתי זו משלבת בין שני הנושאים החשובים הללו, ומכאן נובעת ייחודיותה. תקוותי היא

שמחקר זה יתרום להבנת התופעה המכונה "ג'האד קוד פתוח", ויסייע להציב את התופעה במקומה הראוי.

בפתח עבודתי ברצוני לציין כי קיימת מחלוקת באשר להגדרת המונח "טרור", שהשתנתה והתפתחה ברבות השנים. המונח "טרור" נתפס כבעל משמעות שלילית, וקיים קושי להגדיר את המונח תוך שמירה על אובייקטיביות. ההגדרה של פעילים כ"טרוריסטים" או לחילופין כ"לוחמי חופש" תלויה, מטבע הדברים, בעיני המתבונן. כך תיאר זאת עבדאללה עזאם:

> "רוצים לטבוח אותנו, בעודם עם הבגדים הלבנים, וכשאנחנו רעדנו, הם צועקים שאנחנו ברברים, פראי אדם, טרוריסטים, מחבורת הג'האד [...] מקומותינו הקדושים נלקחים מאיתנו, אך אם נשאנו קליע אחד אנחנו טרוריסטים [?]. אם זה נקרא טרור, אזי אנחנו טרוריסטים".[2]

במחקר זה, כאשר אגדיר ארגון מסוים כארגון טרור או פעולה מסוימת כפעולת טרור, תתבסס הגדרה זו על ההגדרה הרשמית של האו"ם למושג טרור, כפי שנוסחה בהחלטה מספר 1566 משנת 2004:

> טרור כולל מעשים פליליים, כנגד אזרחים, המבוצעים בכוונה לגרימת מוות או לפציעת גוף קשה, או לקיחת בני ערובה, במטרה להטיל אימה בקרב הציבור ככלל או בקרב קבוצת אנשים מסוימת, הפחדת האוכלוסייה או אילוץ הממשלה או ארגון בינלאומי לבצע פעולה או להימנע מפעולה [...].[3]

---

[2] אסף מליח, **מכאבול לירושלים: אל-קאעידה, הג'האד האיסלאמי העולמי והעימות הישראלי-פלסטיני** (תל-אביב: מטר, 2009), עמ' 165.

[3] **Resolution 1566 (2004)**, www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=42c39b6d4 (accessed on 05.05.2014).

פרק ראשון: ארגון אל-קאעדה וזיקתו לרשת האינטרנט

על מנת להבין את מאפייניו של ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, יש להבין, תחילה, את הבסיס לצמיחתו של ארגון אל-קאעדה ואת התמורות שחלו בו לאורך השנים. האיש המזוהה יותר מכל עם ארגון זה הוא אסאמה בן לאדן. בן לאדן נולד בחצ׳רמות שבתימן בשנת 1957 למשפחה סעודית עשירה. בתקופת לימודיו האקדמיים הגיעו לערב הסעודית פעילי ארגון האסלאם הסוני, ״האחים המוסלמים״, שנמלטו ממצרים ומסוריה ועבדו בתור מורים. בהשפעת מורים אלה התעניין בן לאדן בנושאים הקשורים לאסלאם הסוני ועסק בהם רבות. מחמד קטב, אחיו של הוגה הדעות של תנועת האחים המוסלמים במצרים, סיד קטב, היה אחת הדמויות שהשפיעו על תפיסת עולמו של בן לאדן הצעיר. קטב חשף את בן לאדן לספרות האחים המוסלמים, ובפרט לרעיון הריבונות הבלעדית של אללה. המונח ״כופרים וצלבנים״, המתאר את אויבי האסלאם, הוטמע בליבו של בן לאדן, ולימים יהיה שגור בפי חברי ארגון אל-קאעדה. בן לאדן אימץ את השקפת עולמו של סיד קטב, שחילקה את העולם למוסלמים ולכופרים, והאמינה כי דינם של אלה המסרבים לאמץ את דת האסלאם הוא מוות.[4]

בבגרותו הושפע בן לאדן במיוחד מדעותיו של מורהו הרוחני, עבדאללה עזאם, שהפך, ברבות הימים, לשותפו לדרך, ולאיש שהקים למעשה את אל-קאעדה. עזאם נולד בשנת 1941 בכפר סילת אל-חאריתי׳יה, הסמוך לג׳נין שבצפון השומרון. בשנת 1967, בתום לימודיו לתואר ראשון בלימודי האסלאם בדמשק ולאחר מלחמת ששת הימים, עזב עזאם עם משפחתו לירדן והצטרף לתנועת האחים המוסלמים, וזאת בהיותו בן עשרים ושמונה. עם סיום לימודיו לתואר שני באוניברסיטת אל-אזהר שבקהיר, שב עזאם לירדן. לאורך תקופת שהותו בירדן, עזאם לא הסתיר את השקפותיו המנוגדות להשקפת המשטר הירדני, וקרא נמרצות ליישום ג׳האד למען אללה. בשנת 1981 העתיק עזאם את מקום מושבו לערב הסעודית, והחל ללמד באוניברסיטת המלך עבד אל-עזיז שבעיר ג׳דה. עזאם מצא אוזן קשבת וקהל מעריצים בקרב תלמידיו באוניברסיטה, שהיוותה באותה העת מקום מפלט למגורשי תנועת האחים המוסלמים, בעיקר ממצרים.[5]

דרכם של עזאם ובן לאדן הצטלבה לראשונה בשנת 1984, במהלך הג׳האד האפגני נגד ברית המועצות. עזאם, שנחשב אז לחכם דת מוסלמי בעל שם עולמי ודרשן מהמעלה הראשונה, שבה את לבו של בן לאדן הצעיר והשאפתן, שביקש ללמוד את נבכי הג׳האד האפגני. כאשר עבר בן לאדן לפֶּשָׁאוור

---

[4] Kean, Thomas H, **The 9/11 Report: The National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States** (New York: St. Martin's Press, 2004), p.74;
אסאמה בן לאדן: סירה אלקאעדה זעים ותנט׳ימה www.youtube.com/watch?v=v6UO_MW7T3g (נצפה ב 14.12.13).

[5] Sebastian Schnelle, "Abdullah Azzam, Ideologue of Jihad: Freedom Fighter or Terrorist?", **Journal of Church and State**, 54:4 (Autumn 2012), pp. 625-628.

שבפקיסטן, הוא העניק לעזאם תמיכה פיננסית אדירה, והחל את דרכו בגיוס מתנדבים מוסלמים, ערבים ולא ערבים, למען הג׳האד האפגני. במאמץ משותף הקימו השניים בפשאור את ״בית אל-אנצאר״ [בית התומכים], ששימש כמתקן אימונים למתנדבים שהגיעו לפקיסטן על מנת לסייע למג׳אהדין האפגנים במלחמתם נגד הסובייטים, שהתחוללה בין השנים 1979-1989. ״בית אל-אנצאר״ נועד להכין את המתנדבים לקראת כניסתם לאזור הקרבות בפקיסטן. שהיית המתנדבים הנלהבים להצטרף לג׳האד נגד ברית המועצות במחיצת המג׳אהדין האפגנים גרמה לראשונים לתחושות תסכול. פערי השפה, המנהגים והיכולות הצבאיות גרמו לעיתים קרובות לחיכוכים עזים בין שתי הקבוצות. עזאם השכיל להבחין בפערים המפרידים בין הקבוצות וראה צורך להרחיב את פעולת ״בית אל-אנצאר״.[6]

בתחילה, הועבר ״בית אל-אנצאר״ למקום מרווח יותר, במטרה להרחיב את תחומי פעולתו, ושמו שונה ל״מכתב ח׳דמאת אל-מג׳אהדין״ [המשרד למתן שירותים למג׳אהדין, להלן: המשרד לשירותים]. ״אספנו את הצעירים אשר כמהים למות למען אללה כדי לתת שירות לג׳האד האפגני״, תיאר עזאם את תפקידו של ״המשרד לשירותים״. משרד זה הורכב ממחלקות ומוועדות שונות, שביניהן ״הוועדה האדמיניסטרטיבית״, אשר דאגה לצרכים האישיים של המתנדבים, ״הוועדה הצבאית״, אשר הכשירה את המתנדבים לקראת הלחימה בזירת הקרב ו״ועדת חכמי הדת״, אשר פסיקותיה שירתו ותמכו בלחימה. בן לאדן נוכח לדעת כי לא די בתמריץ האמונה הדתית, וסיפק למתנדבים גם תמריץ כספי. בהמשך, לאחר גידול בכמות המתנדבים ולאור בקשת מפקדים אפגנים לשלוח רק מתנדבים בוגרי סדנת חינוך, הקימו השניים מחנות חינוך עצמאיים, שפעלו תחת פיקוח ״המשרד לשירותים״.[7]

כך הסביר עזאם את הסיבות להקמת סדנת החינוך הראשונה בשנת 1986, שכונתה ״צדא״ (הד):

> הקמנו את הסדנה למטרת הכנה [...] ההכנה לג׳האד כמוה כטהרה שלפני התפילה [...] הקמנו את המחנה להכשרת הערבים מכמה סיבות: הסיבה הראשונה היא שבתחילה, כאשר מגיע הערבי, הוא חש בדידות [...] והוא מצטרף לחבורה שהוא אינו מבין את שפתה, ובדידותו מתעצמת. הסיבה השנייה היא שחשוב שהערבי יחיה בתחילה בקרב קבוצת אנשים [...] שמבינים אותו, והוא מבין אותם. הסיבה השלישית היא שאללה ישתבח ויתעלה, החליט כי בקרב הג׳האד האפגני תהיינה סיעות, ולמרבה הצער הן לא מפסיקות להתחכך, ומטרתנו לתת שירות לג׳האד מכל סיעה שהיא [...] הסיבה הרביעית היא לשקף לך תמונה ברורה על

---

[6] **מסע בעקבות המוח: מאחורי אלקאעדה**, www.global-report.com (נצפה ב 11.12.13); חסני אדהם ג׳ראר, **אלשהיד עבדאאלה עזאם״ רג׳ל דעוה ומדרסה ג׳האד** (עמאן: דאר אלצ׳יאא׳, 1990), עמ׳ 93-91; אסף מליח, **מכאבול**, עמ׳ 38.

[7] **Jerusalem Post**, Jul 24, 2005; Cragin, R Kim, "Early History of Al-Qa'ida", **The Historical Journal**, 51:4 (Dec 2008), p. 1047; Chertoff, Michael, "The Ideology of Terrorism: Radicalism Revisited", **The Brown Journal of World Affairs**, 15:1 (Fall 2008), pp. 11-20; מליח, **מכאבול**, עמ׳ 39-38, 47-41

הג׳האד האפגני [...] לא נאמר לך שהם מלאכים שירדו מהשמיים ולא נאמר שהם שטנים [...] גם בעם שלך יש שיכורים, שקרנים וזנות.[8]

בשנת 1986 הוקמו מחנות אימונים למתנדבים החדשים שכונו ״מאסדה אל-אנצאר״[9] [חוד החנית של התומכים]. המתנדבים כינו את המחנות ״מחנות אימונים״, בשל החשיבות שהעניקו לאימונים הצבאיים על פני החינוך שרכשו שם. עזאם העדיף לכנותם ״מחנות החינוך האסלאמי״, מכיוון שראה בהחדרת משמעת, בלימודי דת ובהקפדה על התפילות נדבך חשוב יותר מההכשרה הצבאית. במחנות אלה רכשו המתנדבים את הכלים הדרושים ללחימה לצד האפגנים, ובכללם ידע צבאי, כדוגמת ירי טילים והטמנת מוקשים, כמו גם לימודי אסלאם, קראן, חדית׳ והלכות ג׳האד. מחנות אלה הוקמו בתחילה על הגבול בין פקיסטן לאפגניסטן, ולאחר מכן הוקמו באפגניסטן.[10]

עזאם ראה בדעוה [הטפה לאמונה באללה] ערך עליון, וקרא נמרצות לג׳האד. פעילות הדעוה של עזאם התמקדה בג׳האד האפגני והפלסטיני ובשנאת יהודים, אך בד בבד גם בחינוך, דת ומוסר. במהלך מלחמת אפגניסטן גיבש עזאם את רעיון ׳הג׳האד האסלאמי העולמי׳, שאותו שאב ממקורות קלאסיים ומפרשנים מוסלמים מימי הביניים. ״אל-דפאע ען אראצי׳ אל-מסלמין אהם פרוצ׳ אל-עין״ [ההגנה על אדמות המוסלמים היא החשובה שבחובות האישיות], פסק עזאם בשנת 1984. הוא הסביר כי גירוש הנוכחות המערבית מאדמות האסלאם וכינון ח׳ליפות אסלאמית בשטחים שישוחררו הם חובה אישית [פרצ׳ אל-עין], המוטלת על כל מאמין. פסק הלכה זה זכה לתמיכת חכמי הדת הבכירים באותה התקופה, ובראשם המופתי הגדול של ערב הסעודית, השיח׳ עבד אל-עזיז בן באז. עזאם הגדיר את חזונו במפורש: ״תיאולוגים אמרו: ׳ג׳האד הוא הטפה בכוח, והוא נחוץ על מנת להשלים [את ההטפה] עד כמה שאפשר, כך שרק מוסלמים או אנשים שמקבלים פיוס יישארו׳״.[11]

אף כי לא ניתן לקבוע זאת בוודאות, נראה כי פסק ההלכה סייע לאסלאמיסטים צעירים באותה התקופה למצוא את דרכם. מדיות הפרסום בהן השכיל עזאם להשתמש, ובכללן כתבי עת, קלטות וידאו וקלטות שמע, השפיעו על הדור הצעיר. למשל, עבדאללה אנס, בן העשרים וחמש, סיפר כי בעת שעיין בשבועון הכוויתי ״אל-אג׳תמאע״, נחשף לראשונה לפסק ההלכה של עזאם, שקבע כי הלחימה באפגניסטן היא חובה אישית המוטלת על כל מוסלמי. אנס תיאר כי ההתרגשות היתה רבה, וכי חבריו ביקשו לדעת היכן נמצאת אפגניסטן וכיצד ניתן להגיע אליה. באותה השנה, בעת שקיים אנס את מצוות החג׳, הוא

---

[8] עבדאללה עזאם, **מקדמה פי אלהג׳רה ואלאעדאד** (ללא ציון מקום, הוצאה ותאריך), עמ׳ 29, www.tawhed.ws/c?i=39.

[9] מילולית: גוב אריות התומכים.

[10] **The Washington Post**, Jan 22, 2006; **Chicago Tribune**, May 2, 2002; **Boston Globe**, 10 Oct 2002; עצאם דראז, **אסאמה בן לאדן ירוי מעראכ מאסדת אלאנצאר אלערב באפע׳אנסתאן** (קהיר: אלמנאר אלג׳דיד, 1991), עמ׳ 80.

[11] עבדאללה עזאם, **אלדפאע ען אראצ׳י אלמסלמין אהם פרוצ׳ אלעין** (עמאן, מכתבה אלרסאלה אלחדית׳ה, 1987), עמ׳ 10-7; מליח, **מכאבול**, עמ׳ 67-64; הציטוט לקוח מ: Gilles Kepel, **Al Qaeda in its Own Words** (London, Harvard University Press, 2008), p.106.

ניפגש עם עזאם במֶכָּה ולהט הרוחות במקום הובילו את אנס בשבוע שלאחר מכן לעשות את דרכו לאפגניסטן. לימים היה אנס לראש "המשרד לשירותים", לוחם מכובד באפגניסטן ונשוי לבתו של עזאם.[12]

פעילות הדעוה של עזאם, שחידשה את רעיון 'הג'האד האסלאמי העולמי', היתה חשובה בהמרצת המתנדבים להגיע לאפגניסטן. בעצם גיוסם וליכודם של אלפי מתנדבים מוסלמים, ערבים ולא ערבים, תחת קורת גג אחת, זכה רעיון 'הג'האד האסלאמי העולמי' ליישום בפועל. יתרה מכך, לעזאם היה תפקיד חשוב בהפיכת מלחמת ג'האד מקומית למערכה כלל-מוסלמית עולמית ["ג'האד עולמי"] ובהטמעת רעיון זה בקרב מוסלמים החיים מחוץ לעולם האסלאם. עזאם קבע כי הג'האד העולמי מתנהל בשני מסלולים מקבילים המשתלבים זה בזה: מלחמת הקודש והדעוה.[13]

מודל זה, בו נשזרו לימודי אסלאם, הטפה דתית ותעמולה אסלאמית יחד עם הכשרה צבאית ללחימה באויב ומלחמת קודש, ימצא עצמו כעבור עשרים שנה מועתק לרשת האינטרנט, וזאת בדמותם של גיליונות אלקטרוניים, שיעמדו במוקד מחקר זה. כל גיליון מכשיר, בצורה זו או אחרת, לביצוע פעולה צבאית מתוחכמת ועטוף בתעמולה אסלאמית, המחלקת את העולם למוסלמים ולכופרים; ל'אנחנו' ולאלה שיש להילחם בם. עזאם, אם כן, הטביע את חותמו לדורות רבים, ורעיון הג'האד העולמי שגיבש מצא פנים חדשות בתקופה מאוחרת יותר.

בסוף המלחמה באפגניסטן, כשרעיון הג'האד העולמי כבר חלחל דיו, עמדה לרשות בן לאדן תשתית יעילה ומבוססת, שיכלה לתמוך בג'האד בזירות חדשות. ארגוני טרור שונים, שהחלו לפעול נגד יעדים מערביים ואחרים, צמחו, בין היתר, על בסיס קרנות הצדקה, לוחמי המג'אהדין ופעילות הדעוה הבלתי פוסקת. המערכת שיצרו עזאם ובן לאדן אפשרה גמישות מיטבית בהעברת כספים, אמצעים ולוחמים בין זירות הפעילות ברחבי העולם, ללא צורך בהתארגנויות מחודשות, ותוך שמירה על חשאיות ומשמעת מבצעית קפדנית.[14]

שאיפתו של עזאם להקים ארגון בשם "הבסיס המוצק" [אל-קאעדה אל-צלבה] פורסמה לראשונה באפריל 1988 בירחון "אל-ג'האד", שיצא לאור בפקיסטן. עזאם, שזיהה את ייחודם של בוגרי אפגניסטן והפוטנציאל הטמון בהם, האמין כי מהם תצמח המהפכה העולמית שעליה חלם. מלחמת אפגניסטן הותירה אחריה קבוצה מרשימה של לוחמים מנוסים, תשתית ארגונית משומנת היטב וציוד צבאי. חזונו

---

[12] עבדאללה אנס, **ואלדה אלאפע'אן אלערב: סירה עבדאללה אנס בין מסעוד ועבדאללה עזאם** (לונדון: דאר אלסאקי, 2002), עמ' 15-14;
Kim R. Cragin "Early History Of Al-Qa'ida", **The Historical Journal**, 51:4 (Dec 2008), p.1050; Ibrahim Abu Rabi, "Shorter Notices", **The Muslim World**, 93.1 (Jan 2003), p. 156.

[13] אסף מליח, "עבדאללה עזאם: המורה הרוחני של אוסמה בן לאדן", מתוך יוסף קוסטינר (עורך), **הג'האד: שורשים אידיאולגים** (תל אביב: מרכז משה דיין, 2012), עמ' 52-51; Sebastian Schnelle, "Abdullah Azzam, Ideologue of Jihad: Freedom Fighter or Terrorist?", **Journal of Church and State**, 54:4 (Autumn 2012), p. 628.

[14] שאול שי, **הטרור האסלאמי והבלקן** (הרצליה: המרכז הבין תחומי, 2006), עמ' 21-20; שאול שי, **הטרור של "בוגרי אפגניסטאן"**: האסלאם נגד שאר העולם (הרצליה: המרכז הבינתחומי, 2000), עמ' 5-4.

של עזאם קרם עור וגידים, ובשנה זו הקים את ארגון אל-קאעדה על בסיס "המשרד לשירותים". לאחר מותו של עזאם בנובמבר 1989 תפס בן לאדן את המושכות והחל להנהיג את הארגון, לצידו של אימן מחמד רביע אל-ט'ואהרי, ששימש כסגנו. מכאן נסללה הדרך לגל טרור עולמי אותו יוביל ארגון אל-קאעדה.[15]

השילוב בין שני האנשים שעמדו כעת בראש ארגון אל-קאעדה הוא שעיצב את אופיו של הארגון. אל-ט'ואהרי נולד בשנת 1951 בקהיר, וכבר בגיל ארבע עשרה היה חבר בתנועת האחים המוסלמים. בשנת 1966, לאחר שסיד קטב הוצא להורג, בהוראת נשיא מצרים, ג'מאל עבד אל-נאצר, אימץ אל-ט'ואהרי את עבדאללה עזאם כמורה רוחני, בדומה לבן לאדן. על בסיס כתביו ורעיונותיו של קטב הקים אל-ט'ואהרי בסוף שנות השבעים של המאה העשרים את ארגון "הג'האד האסלאמי המצרי", שכלל חלק מחבר מרעיו. לאחר הקמת ארגון אל-קאעדה, הצטרף אל-ט'ואהרי לארגון וסחף אחריו חלק מחברי ארגון "הג'האד האסלאמי המצרי", ובכללם לוחמים מנוסים. אל-קאעדה מהווה את ה"אופוזיציה האסלאמית האמיתית מול ציוניזם, קומוניזם ואימפריאליזם..."[16], הצהיר אל-ט'ואהרי. הוא יצק לתוך ארגון אל-קאעדה החדש את האידיאולוגיה, הנחישות והתכנון המבצעי, ואילו בן לאדן התווה את האסטרטגיה ופעל לגיוס כספים.[17] המאבק בקנה המידה העולמי מול המערב תואר על ידי בן לאדן כסכסוך היסטורי, ששורשיו ניטעו לפני למעלה מאלפיים וחמש מאות שנה:

> ממבט חטוף על אופי הסכסוך בינינו לבין המערב עולה כי הם פלשו לארצותינו לפני למעלה מאלפיים וחמש מאות שנה. לא היתה להם דת ישרה ולא מוסר תקין, אלא מניעיהם היו שוד וגזל. אבות אבותינו נותרו בסוריה הגדולה תחת כיבושם במשך למעלה מאלף שנה, והצלחנו להביסם רק אחרי שנשלח הנביא מחמד [...] אשר עיצב מחדש את האישיות הערבית ושיחרר אותה מהבורות.[18]

בן לאדן הרבה לקשור את המערב לאימפריה הביזנטית, שמשלה בכיפה למעלה מאלף שנה עד שנת 1453. במילים אחרות, "המערב הכובש" לבש במהלך ההיסטוריה צורות חדשות, ועל כן יש להילחם בו. אליבא דבן לאדן, תקופת המתקפה הצלבנית על האסלאם בימי הביניים היא אחת התקופות החשובות בתפיסת העולם הג'האדיסטית:

---

[15] אסף מליח, **עבדאללה עזאם ומקורותיו הרעיוניים של הטרוריזם האסלאמי העולמי של אסאמה בן לאדן** (רמת גן: ללא ציון שם הוצאה, תשס"ה), עמ' 281-280; מליח, **מכאבול**, עמ' 230-222; Jason Burke, **Al Qaeda: The True Story of Radical Islam** (London: I.B. Tauris, 2004), p.2; Fawaz A. Gerges, **The Rise and Fall of Al-Qaeda** (New York: Oxford university, 2011), pp. 43, 50.

[16] Kepel, **Al Qaeda**, p. 153.

[17] **The South Asian Times,** Jun 17, 2011; **The Independent**, Feb 7, 2011; Thomas R. McCabe, "The Strategic Failures of al Qaeda", **Parameters**, 40:1 (Spring 2010), p.61; **The Economic Times (Online),** May 5, 2011.

[18] Payne, James L., "What Do the Terrorists Want?" **The Independent Review**, 13:1 (summer 2008), pp. 33-34.

כאשר דבקותנו בדתנו התרופפה, ושליטינו הפכו למושחתים, ידנו רפתה. הביזנטים שבו ותקפו אותנו אחרי מאות שנים עם המלחמות הצלבניות הידועות, עד אשר הם לקחו מאיתנו את מסגד אל-אקצא, אך אחרי תשעים שנה כוחנו חזר אלינו בכך ששבנו לדתנו, והחזרנו לידינו את מסגד אל-אקצא [...] המצביא היה צלאח אל-דין.[19]

"פלסטין, ששקעה תחת כיבוש צבאי במשך יותר משמונים שנה [...] וחמישים שנה תחת הכיבוש היהודי [...] כמובן שאין צורך להוכיח את מידת התמיכה האמריקנית בישראל",[20] הסביר בן לאדן, וקשר את המאבק להיסטוריה בת זמננו של פלסטין. גם כיום, כמו בעבר, "הפוליטיקאים במערב עדיין חיים במנטאליות של ימי הביניים [המתבטאת] בעושק אחרים, כיבוש אדמתם, הרג אנשיהם, וביזת רכושם. זה אומת על ידי [נשיא ארה"ב, ג'ורג'] בוש [Bush] ו[ראש ממשלת בריטניה, טוני] בלייר [Blair] באופן ברור בפלישה לעיראק, בגניבת הנפט שלה ובהשפלת אנשיה",[21] נימק בן לאדן את דרך הג'האד, תוך מתן דגש על המלחמה בצלבנים וביהודים.

המפקד לשעבר של ארגון אל-קאעדה באפגניסטן, מצטפא מחמד עת'מאן, שחוסל במאי 2010 בידי האמריקאים, היטיב לבטא את תפיסת ארצות הברית כאויבת העיקרית בהקשר של הג'האד העולמי, בראיון שהעניק לרשת אל-ג'זירה:

שהאמריקנים ייצאו מארצות המוסלמים, ויפסיקו את הסיוע שלהם לכובש היהודי הבזוי בפלסטין, ויפסיקו את תמיכתם בממשלות הכופרות בארצות המוסלמים, וישחררו את האסירים מבתי הכלא שלהם, ובכך ייפסק המאבק בינינו ובינם. אולם, הפסקה זו איננה הפסקה תמידית, אלא הפסקת אש [קצובה בזמן], למשל למשך עשר שנים. בנקודה זו נקרא להם לקבל את האסלאם. אם הם יקבלו [...] מלחמתנו תיפסק לנצח. אם הם לא [...] ננסה לייסד מדינה אסלאמית וח'ליפות, ואז נקרא להם לקבל את האסלאם [...] אם הם לא, ניתן להם את האפשרות לחיות תחת חוק אסלאמי ולשלם ג'יזיה[22] [...] אם הם לא [...] אז נילחם בהם. זוהי האסטרטגיה של האסלאם להביא את השלום עם אמריקה ואחרים.[23]

---

[19] Brad K. Berner, **Quotations from Osama Bin Laden** (New Delhi: Peacock books, 2007), p.60.

[20] **Full Text: Bin Laden's 'letter to America'**, www.theguardian.com/world/2002/nov/24/theobserver (accessed on 13.02.2014).

[21] **To the Western Peoples**, http://forums.islamicawakening.com/f18/western-people-sheikh-al-muharib-usama-bin-12370 (accessed on 13.02.2014); **Resist the new Rome**, www.theguardian.com/world/2004/jan/06/terrorism.comment (accessed on 13.02.2014);

[22] מס גולגולת שמקורו בקוראן ובמקור הוטל על אנשי הספר (*אהל אלכתאב*), בהם נכללים היהודים והנוצרים.

[23] **YouTube**, "Exclusive Interview With Al-Qaeda Third In Command", 22 January, 2009, http://www.youtube.com/watch?v=pZ8SNsQF9KU (Accessed on 23.12.2012).

לאחר נסיגת ברית המועצות מאפגניסטן חזר בן לאדן לערב הסעודית. באוגוסט 1990 פלשה עראק לכווית, וכעבור מספר חודשים פרצה מלחמת המפרץ, שהסתיימה בניצחונן של בנות הברית בהובלת ארה״ב. התפרקותה של ברית המועצות בתום המלחמה הקרה מאידך, והנוכחות המסיבית של ארצות הברית בערב הסעודית מאידך, הפכו את ארצות הברית לאויב הראשי של הג׳האד העולמי. התפיסה הדתית, לפיה דריכת כף רגלו של כופר על אדמת החג׳אז היא מעשה נבלה שאין להשלים עימו – מקורה בקראן [4: 84]:

> הילחם למען אללה, ואין אתה אחראי אלא לעצמך, אך דרבן את המאמינים. אולי יואיל אללה לדכא את תעוזת הכופרים, כי תעוזת אללה גדולה יותר, ותגמולו קשה יותר.[24]

תפיסת הג׳האד העולמי, שבבסיסה הקריאה להילחם בכופרים, הן באדמות שבשליטת האסלאם והן ברחבי העולם, מיושמת באמצעות המבנה של ארגון אל-קאעדה. ארגון זה יצר רשת עולמית של תאי טרור רבים הפרוסים במקומות שונים בעולם. כפי שיפורט בהמשך, תאים אלו מתהווים, מתפתחים ומגיבים לאירועים אקטואליים, ומשקפים את חזונו של הארגון. כל תא מתפקד בצורה של ניהול עצמי ומסתמך על משאבי התא ועל יכולות החברים בו, דהיינו פעילים המומחים כל אחד בתחומו. תאי טרור אלה, המתאגדים תחת התפיסה האידיאולוגית והטקטיקה של ארגון העל, מיישמים בשטח את אידיאולוגיית הג׳האד העולמי. למערכת ארגונית זו מאפיינים בולטים, ובכללם נטייה לאחריות אישית גבוהה של הפרט, יכולת פעולה עצמאית (הן של הפרט והן של התא), יכולת תגובה מיידית, יכולת הסתגלות למצבים שונים ולמידה מתחדשת. מאפיינים אלה מקשים על מערכות ממשלתיות-מסורתיות להתמודד עם מערכת ארגונית זו.[25] מומחים לטרור מצביעים בהקשר זה על צמיחת צורה חדשה של ארגון טרור, שהותאם לעידן המידע, וצופים כי טרוריסטים ימשיכו לעבור ממבנים היררכיים לרשתות המותאמות לעידן המידע.[26]

על פי ההערכות המודיעיניות של שפורסמו מטעם ארה״ב, לארגון אל-קאעדה עשרות סניפים ברחבי העולם, בין אם כאלה הכפופים אליו ישירות ובין אם כאלה המשתפים עימו פעולה, והדבר משקף את חזון

---

[24] FBIS, "Compilation of Usama Bin Ladin Statements: 1994 - January 2004", **FBIS Report**, Jun 2004, pp.63-64; The **Christian Science Monitor**, May 5, 2011; Paul Kingston, "Islam and the West/The Search for a New Ummah/From Revival and Reform to Global Jihad/Middle East/North Africa Report 37", **International Journal**, 61:1 (Winter 2005/2006), p.243; בנימין בן סימון, **תובנות על ארגון אלקאעידה** (תל אביב: חממה ספרותית, הציטוט לקוח מאורי רובין, **הקראן** (תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, 2005), עמ׳ 78. ; 2011), עמ׳ 70-69, 208

[25] מערכת זו מכונה ״מערכת מורכבת מסתגלת״. ממחקרים שנערכו לאחרונה נראה כי קיימים קווי דמיון בין ארגוני טרור לבין אופי תפקודם של מערכות-מורכבות-מסתגלות. על פי מחקרים שונים עולה, כי ארגוני טרור פועלים כרשת אינטגרטיבית של תאים עצמאיים ונתפסים כארגונים בעלי יכולת אקטיבית להגיב וליזום פעילויות מאיימות.

[26] **Plan of Attack**, www.theatlantic.com (accessed on 28.11.2013); Gabriel Weimann, **Terror on the Internet: The New Arena, The New Challenges** (Washington: United States Institute of Peace Press, 2006), pp.114-115; אלון הסגל, ״התמודדות עם המבנה המורכב המסתגל של ארגוני הטרור״, **מערכות**, 410-409 (כסלו תשס״ז), עמ׳ 42, 46-44.

הארגון לג׳האד עולמי. אל-קאעדה פעיל בעיקר באפגניסטן, פקיסטן, עראק, אלג׳יריה, מרוקו, מאוריטניה, סומליה וסודאן. הארגון המאיים ביותר על ביטחונה של ארצות הברית הוא ה-AQAP, הפועל בחצי האי ערב, ועומד במרכז מחקר זה. חשוב לציין כי בנוסף לאלה, ברחבי העולם קיימים גם תאים רדומים שקשורים לאלקאעדה. מספרם אינו ידוע, אך ההערכה היא שמדובר במספר רב של תאים כאלה.

ישנם שני סוגים של תאי טרור. הסוג הראשון הוא תא שפעיליו משתלבים בקהילה המקומית עד לקבלת הוראות נוספות. הסוג השני הוא תא שפעיליו מתמקדים בהשגת כסף במדינות המערב עבור ארגון אל-קאעדה. לצורך כך מקימים פעילי התא עמותות בדויות, המצהירות על כוונתן לעסוק בסיוע הומניטרי, אך בפועל מעבירות את הכספים לארגון אל-קאעדה עבור פעילות טרור. דוגמה לכך היא העמותה ״דאגה אנושית״, שהוקמה בשנת 1980 באוטווה שבקנדה. עמותה זו הוצגה כמוסד צדקה, אך העבירה כספים לפעילות טרור.[27]

דרך נוספת להשגת כסף במדינות מערב היא שימוש במסגדים. ארגון אל-קאעדה פעיל במסגדים הפזורים בעולם לצרכים מבצעיים, לרבות גיוס פעילים ואיסוף תרומות. במהלך שנות השמונים פעלו המסגדים בארצות הברית לגיוס כספים ולוחמים לצורך המלחמה באפגניסטן. עם השנים חדר אל-קאעדה גם למסגדים באירופה, ששימשו מקום לאיתור צעירים מוסלמים, במטרה לגייסם ולשגרם למחנות האימונים באפגניסטן. כזכור, במחנות אימונים אלה הוכשרו הפעילים לנטילת חלק פעיל בג׳האד העולמי. לדוגמה, מסגד ״פינסבורי פארק״ [Finsbury Park] בלונדון שימש כמרכז לפעילות אסלאמית קיצונית, וזאת באמצעות גיוס פעילים לפעולות טרור בתוך בריטניה ומחוצה לה. נאזר טרבלסי, ממוצא תוניסאי, שהואשם בתכנון לפוצץ בסיס של נאט״ו, קיבל סיוע ממסגד ״פינסבורי פארק״ בלונדון. מסגד אל-קדס בהמבורג שבגרמניה, שימש מקום מפגש לחוטפי טיסה 11 של אמריקן איירליינס, שהטיסו את מטוס החברה אל תוך הבניין הצפוני של מגדלי התאומים במרכז הסחר העולמי בניו יורק במסגרת פיגועי ה-11 בספטמבר, 2001.[28]

המבנה המבוזר של רשת האינטרנט משרת היטב את מבנה ארגון אל-קאעדה. כאמור, ארגון זה בנוי מתאי טרור, שכל אחד מהם יכול לפעול עצמאית, ללא תלות בארגון הגג או בתאים אחרים. מבחינה זו, השימוש באינטרנט מתאים לאופן פעילותו ומהווה פלטפורמה איתנה להשגת מטרותיו. השימוש

---

[27] **Jerusalem Post**, Mar 17, 2004; **Terrorist Organization Profile: al-Qaeda**, www.start.umd.edu (accessed on 02.01.2014); **Al-Qaida After Bin Laden**, www.state.gov/j/ct/rls/rm/2011/178499.htm (accessed on 04.01.2014); **Al-Qaeda Sleeper Cells**, www.globalsecurity.org/military/world/para/al-qaida-sleeper-cells.htm (accessed on 06.01.2014)

[28] בן סימון, **תובנות**, עמ׳ 233-232; יורם שוייצר, **הפתעה צפויה: מתקפת הטרור בארצות הברית ב-11 בספטמבר והשלכותיה** (הרצליה: המרכז הבינתחומי, 2002), עמ׳ 138; **The Observer**, Aug 22, 2004; David J. Garrow "Perfect Soldiers: The Hijackers-Who They Were, Why They Did It", **The Wilson Quarterly**, 29:3 (Summer 2005), p. 119.

באינטרנט מאפשר לארגון אל-קאעדה ולארגוני טרור אחרים לדלג מעל מחסומים גיאוגרפיים ולחמוק מידיהם של הגורמים השונים המנסים למנוע את הפצת רעיונותיהם ולסכל את פעילותם. ארגון אל-קאעדה מנצל את העיקרון המקובל על דעת הקהל העולמית, לפיו אין להטיל צנזורה על האינטרנט, ומשתמש בו ככלי להפצת חומרי הסתה. ארגון ה-AQAP עלה על רבו, ועם הקמתו בשנת 2009 העניק גם הכשרות מבצעיות לתשתיות הטרור ברחבי העולם. אין תימה, אפוא, כי ארגון אל-קאעדה נעזר באינטרנט כנדבך נוסף למחנות האימונים באפגניסטן.[29]

יתרה מכך, גם התפיסה האידיאולוגית של ארגון אל-קאעדה עולה בקנה אחד עם מבנה האינטרנט. התפיסה האידיאולוגית של הארגון, כפי שגיבש אותה עזאם, מבוססת על הזהות האסלאמית האוניברסלית, המתעלה מעל החלוקה המדינתית הקיימת ומעל הזהויות הלאומיות, "שנוצרו מפיצול טריטוריאלי מלאכותי". האינטרנט, כחוצה גבולות, משרת את רצון הארגון לחדש את ימי האומה האסלאמית כקדם. האינטרנט מאפשר ליצור "רשתות על-מדינתיות" [trans-state networks], הן במונחים מופשטים של זהות על-אסלאמית, והן במונחים מוחשיים של מסגרות דיון החוצות מדינות ולאומים. באמצעות האינטרנט יכולים פעילי אל-קאעדה וחכמי דת עצמאים המזוהים עם הארגון להרחיב את חופש הפעולה ואת תחום האוטונומיה שלהם ברחבי העולם.[30]

עוד טרם עידן האינטרנט ייחס ארגון אל-קאעדה חשיבות רבה להפצת מסריו באמצעי התקשורת השונים, בעיקר במדינות המרחב הערבי-מוסלמי ובמדינות אירופה. אלט'ואהרי אף העיד כי אל-קאעדה נמצא במלחמה, שלמעלה מחמישים אחוז ממנה מתנהלת בתחום המדיה. הפקסימיליה הוא המכשיר הראשון שבו עשה הארגון שימוש, ובעזרתו הפיץ מסרים כתובים לכל רחבי העולם, ובמיוחד למערכות עיתונים. ברם, מכשיר זה לא התאים להעברת מסרים בתמונות. לפיכך, הארגון השכיל לעשות שימוש בסרטוני וידאו, שהיו בעלי תהודה חזקה הרבה יותר, ובמיוחד בכל הנוגע לגיוס צעירים.[31]

לנוכח התפוצה הרחבה של הסרטונים במדיה העולמית ובמהדורות החדשות, מנהיגי העולם הפעילו את כובד משקלם על תחנות התקשורת, ורובן אכן נמנעו משידורי הסרטונים. הארגון החל לחפש מדיה חדשה בה יוכל להפיץ תכנים ללא הפרעה וללא פיקוח, וכך הפך האינטרנט לאמצעי התקשורת העיקרי של הארגון. על יתרונות האינטרנט נמנים אנונימיות בהעברת מידע, גישה קלה ונוחה מכל מחשב המחובר

---

[29] Bruce אסף מוגאדם, "אלקאעדה: מאזן ביניים של חולשות ועוצמות", **צבא ואסטרטגיה**, 2 (אוקטובר 2010), עמ' 81-80; Hoffman, "Al Qaeda, Trends in Terrorism, and Future Potentialities: An Assessment," **Studies in Conflict and Terrorism** 26:6 (2003), p.4; Paul J Smith, " Transnational terrorism and the al Qaeda model: Confronting new realities", **Parameters** 32:2, (Summer 2002), p.34.

[30] Matthew Angel Rabasa, **The Muslim World After 9/11** (Santa Monica, CA: RAND, 2004), pp.445-446; מתי שטיינברג, "התיאולוגיה והאסטרטגיה של אל-קאעדה והג'האד העולמי", **קשת החדשה**, 12 (קיץ 2005), עמ' 66.

[31] בנימין בן סימון, **תובנות על ארגון אלקאעידה** (תל אביב: חממה ספרותית, 2011), עמ' 248-247.

לרשת, סביבת מולטימדיה עשירה והיעדר שליטה ממשלתית. ואכן, ארגוני טרור רבים בעולם מפעילים אתר אינטרנט.[32]

אל-קאעדה החל להשתמש ברשת האינטרנט בתחילת שנות התשעים של המאה העשרים. "פורומים", קרי אתרי אינטרנט המשמשים לניהול דיונים, היו הכלי העיקרי בו החל הארגון את דרכו הווירטואלית. הפורומים הועברו משרת אחד למשנהו, במטרה לחמוק מרשויות החוק שעקבו אחריהם. שמות החברים הקבועים בפורום נשמרו ברשימה סודית, ולאחר שהועבר הפורום לשרת אחר, קיבלו החברים בו את כתובת הפורום החדשה או את כתובת ה-IP [Internet Protocol, כתובת מספרית ייחודית המשמשת לזיהוי מחשבים ברשתות תקשורת]. מטרתו הראשונית של הארגון בפעילותו בפורומים היתה, ככל הנראה, לספק לחברי הארגון אמצעי להתדיינות פנימית ביניהם. במהלך השנים הוקמו פורומים נוספים, שנועדו להפיץ את אידיאולוגיית הארגון בשילוב תמונות וסרטים, אך התפוצה היתה מצומצמת לבאי הפורום בלבד.[33]

רשת האינטרנט מספקת אמצעי תקשורת נוספים, כגון דואר אלקטרוני [להלן: דוא"ל], קבוצות דיון וצ'אטים [Chats, חדרי שיחות]. אתר "יאהו!" (Yahoo!), לדוגמה, המאפשר שירותים מגוונים, כדוגמת שירותי שיחות, דוא"ל וקבוצות דיון, היה בשימוש הארגון במשך תקופה ארוכה. בקבוצות אלו, המתהוות ברשת האינטרנט בקלות ובחופשיות, דנו חברי הארגון בנושאים מגוונים, והפיצו את משנתם כלפי לא מוסלמים ואת מסר הג'האד, כמו גם תמונות וסרטי וידאו, תוך הפרת תנאי השימוש של האתר.[34] האמאם סאמודרא, שהיה חבר בארגון הקשור לארגון אל-קאעדה ואחראי על פיגוע הטרור באי באלי באוקטובר 2002, שבו נהרגו למעלה ממאתיים איש, הודה כי קיבל את ההשראה לביצוע הפיגוע מרשת האינטרנט. במהלך חקירת המשטרה לאחר הפיגוע התגלו בביתו ובמחשבו תכנים בהם הופיעו נאומים של בן לאדן.[35]

בתחילת שנות האלפיים החל אל-קאעדה בהקמת גופי תקשורת עצמאיים לצורך הפקת שידורים באינטרנט, וכיום מחזיק הארגון בארבעה גופים כאלה. אחד מהם הוא "אל-סחאב" [העננים], המזוהה עם הפיקוד העליון של הארגון, ובעל יכולות טכנולוגיות גבוהות להפצת כל סוגי המדיה. "אל-סחאב" הוקם

---

[32] תמר ליבס, **כשהאויב נכנס אלי הביתה: טרור ותקשורת בעידן העכשווי** (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006), עמ' 73 Gabriel Weimann, "How Modern Terrorism Uses the Internet", **JINSA**, 8 (Spring 2005); www.securityaffairs.org/issues/2005/08/weimann.php (Accessed on 05.04.2013).

[33] Brian Michael Jenkins, "Is Al Qaeda's Internet Strategy Working?", **RAND** (Summer 2012); Gabriel Weimann, "WWW.Terrorism.com: Terror on the Internet", **Studies in Conflict and Terrorism**, 25:5 (2002), pp. 317-332; www.allmarketing.co.il/minisites/Index.asp?ArticleID=895&CategoryID=519&Page=1 (accessed on 16.11.2013).

[34] תנאי השימוש של האתר קובעים כי יש להימנע מלספק תמיכה מהותית או משאבים (או להסתיר או להסוות את האופי, המיקום, המקור או הבעלות של תמיכה מהותית או משאבים) לארגון כלשהו שהוגדר על ידי ממשלת ארצות הברית כארגון טרור זר, בהתאם לסעיף 219 לחוק ההגירה והאזרחות.

[35] Rita Katz, "WWW.J I H A D.COM: E-Groups Abused by Jihadists," **National Review Online,** www.nationalreview.com/articles/207485/www-j-i-h-d-com/rita-katz (accessed on 16.11.2013); http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-2751522,00.html (accessed on 16.11.2013).

בשנת 2001 על ידי בנו של אל-ט׳ואהרי, והוא ממוקם, ככל הנראה, בגבול בין אפגניסטן לפקיסטן. בראשית דרכו הפיץ ״אל-סחאב״ בעיקר קטעי שמע של אל-ט׳ואהרי ברשתות הטלוויזיה, ובכללן אל-ג׳זירה ותחנות פקיסטניות מקומיות. כיום מפיץ ״אל-סחאב״ את אידיאולוגיית הארגון ומקדם את רעיון הג׳האד העולמי באמצעות השמעת הקלטותיהם של מנהיגי הארגון באמצעי התקשורת השונים, ובכללם רשת האינטרנט. בקיץ 2013 פתח ״אל-סחאב״ חשבון ברשת החברתית טוויטר [Twitter], שבאמצעותה פרסם נאומים של הנהגת אל-קאעדה. נכון לתחילת שנת 2014, לחשבון זה היו למעלה משמונת אלפים מנויים.[36]

גוף התקשורת השני הוא ״אל-פרקאן״ [כינוי לקראן], הפועל מעראק, ומהווה את הזרוע התעמולתית של הארגון. בפשיטה שנערכה באחד מסניפי אל-פרקאן בקיץ 2007 נחשפו הוראות להפצת מסרי הארגון, כרזות תעמולה וסיפורי גבורה של חברי הארגון. ואכן, ״אל-פרקאן״ מפרסם, חדשות לבקרים, קטעי תעמולה באתרי אינטרנט שונים, ובכללם כתבות וסרטונים. גוף התקשורת השלישי, הפועל מצפון אפריקה, ומזוהה עם ארגון אל-קאעדה במע׳רב האסלאמי [AQIM, Al-Qaeda in the Islamic Maghreb], הוא ״אל-לג׳נה אל-עלאמיה״ [ועד ההסברה]. ככל הנראה, תפקידו של גוף זה הוא להפנות את תעמולת הארגון לקהל היעד במדינות צפון אפריקה, ובכללן אלג׳יריה, מרוקו ולוב.[37]

״אל-מלאחם״ [המלחמה ההרואית], הפועל מחצי האי ערב, הוא זרוע ההפקה של ארגון אל-קאעדה בכלל, ושל ארגון ה-AQAP בפרט. ״אל-מלאחם״ מפיק ומפרסם ראיונות עם בכירי ה-AQAP במדיות המקוונות השונות, מסקר אירועים בחצי האי הערב ואחראי, כפי שיפורט בהמשך, להוצאתם לאור של כתבי עת שמפורסמים בחצי האי ערב, כדוגמת ״צדא אל-מלאחם״ ו-Inspire.[38]

למעשה, אתרי האינטרנט של ארגון אל-קאעדה משמשים כלי להפצת משנתו, והם כוללים דיווחים על פיגועים שמבצע הארגון, כתבות תחקיר שונות ואף הדרכות טקטיות לביצוע פעולות טרור. שירים, תמונות, סרטונים ואנימציות הם רק חלק מהדרכים בהן מופצת אידיאולוגיית הארגון. אם כך, השימוש באינטרנט החל להוות נדבך נוסף למחנות אל-קאעדה שבאפגניסטן.

---

[36] www.nrg.co.il/online/1/ART1/758/786.html (accessed on 13.04.2013); https://twitter.com/_s7ab_m; **AlQaeda's Media Production House "Al Sahab" Opens a Twitter Account**, http://arabcrunch.com/2013/12/breaking-alqaeda-media-production-house-al-sahab-opens-twitter-account.html; **AS-SAHAB: Al Qaeda's Media Arm**, www.globaljihad.net/view_page.asp?id=1132 (accessed on 14.02.2014); **The Washington Post**, Jul 2, 2006.

[37] Joseph Lieberman**,** "Violent Islamist Extremism, The Internet, and the Homegrown Terrorist Threat: United States Senate Committee on Homeland Security and Governmental Affairs ", **Majority & Minority Staff Report** (May 8, 2008), p.6; **Federal News Service**, 11 July 2007; **Watch al Qaeda Operation in Mosul**, https://archive.org/details/Watch_all_Al_Qaeda_Video_in_Iraq (accessed on 14.02.2014).

[38] Greg C. Reeson, **Stalemate: Why We Can't Win the War on Terror and What We Should Do Instead** (Maryland: Government Institutes, 2011), p.89; **Shanghai Daily**, Jan 1, 2013.

האינטרנט שימש את אל-קאעדה לא רק ככלי להפצת אידיאולוגיה וכמחנה אימונים וירטואלי, אלא גם ככלי לאיסוף מידע. האינטרנט, כמאגר מידע בלתי נדלה, מאפשר לארגוני טרור רבים, ביניהם אל-קאעדה, לאסוף מידע אודות מטרות אזרחיות וצבאיות. יישומי מפות למיניהם, כדוגמת תוכנת Google Earth המוזנת במידע באמצעות האינטרנט, מאפשרים לתכנן מסלולים, לצפות בשדות תעופה, בגשרים, להלך וירטואלית ברחובות ברחבי העולם ולספוג את תמונת המציאות בשטח. חוברת הוראות של אל-קאעדה, הזמינה באינטרנט, מעודדת את קוראיה להשתמש ב-Google Earth לשם סימון מטרות פוטנציאליות לפיגוע וקבלת תמונה מלאה של היעד. בשנת 2007 חשף המודיעין הבריטי כי מחבלים השתמשו במפות אוויריות, המסופקות על ידי Google Earth, לתקיפת בסיס בריטי בבצרה שבעראק. דוגמה נוספת אירעה בשנת 2009, אז פרסם העיתון הכוויתי אל-אנבאא׳ כי תא של ארגון אל-קאעדה השיג תמונות של בית זיקוק כוויתי באמצעות Google Earth, במטרה לבצע פיגוע.[39]

יתר על כן, האינטרנט משמש את ארגון אל-קאעדה גם לשם גיוס צעירים לשורותיו. ה-FBI האמריקני זיהה תהליך הקצנה בן ארבעה שלבים, שבסופו מאמצים אנשים נורמטיביים עקרונות אסלאמיים קיצוניים ואלימים באמצעות שימוש באינטרנט. קהל היעד של הארגון הוא צעירים בגילאי חמש עשרה עד שלושים וחמש, המאופיינים כנוחים להשפעה, ונמצאים בתהליך גיבוש המטרות בחייהם. בשלב הראשון, המכונה ״טרום הקצנה״, הפרט טרם נחשף לאידיאולוגיה של הג׳האד. השלב השני, המכונה ״זיהוי עצמי״, מתחיל, לעיתים קרובות, במשבר כלשהו, הקורא תיגר על אמונות העבר. מסע החיפוש העצמי של הפרט מתחיל בדרך כלל באינטרנט. הפרט, הנחשף לאתרים בעלי דעות קיצוניות, משחקי וידאו אלימים, פורומים, דרשות ועוד, מתחיל לגבש לעצמו תפיסת עולם חדשה.[40]

בשלב השלישי, המכונה ״אינדוקטרינציה״ [הקניית עקרונות], מגבש לעצמו הפרט אמונות דתיות קיצוניות. אם בעבר היה זה מנהיג אסלאמי כריזמטי, שסיפק לפרט את נקודת מבטו על האסלאם, הרי שכיום השימוש באינטרנט מחליף את מפגש הישיר, והפרט יוצר קשר עם מוסלמים קיצוניים באופן וירטואלי. בערוץ הווירטואלי מדגישים המטיפים את עליונותו של האסלאם הסלפי ואת התביעה להרס החברה המערבית. בשלב הרביעי רואה הפרט את עצמו כלוחם ג׳האד, ושם לו למטרה להרוג את הכופרים ולקיים מדינה מוסלמית עולמית, המתנהלת על פי חוקי השריעה. יחד עם זאת, ישנם גם אנשים שלא

---

[39] **Aitana Bogdan, ״Globalizarea, Fundamentalismul Islamic Si Dezvoltarea Retelelor Teroriste/Globalization, Islamic Fundamentalism And the Evolution of Terrorist Networks",** Analele Universitatii Constantin Brancusi**,** 1 (2012), p.63**; Sunday Times,** Jul 15, 2007**; Eric Watkins,** "Al-Qaeda takes on the world", **Oil & Gas Journal**, 107:31 (Aug, 2009), p.1.

[40] Marie Wright, "Domestic Terrorism, Cyber-Radicalization, & U.S. College Students", **Forensic Examiner**, 20 (Winter 2011). pp.11-15.

בוחרים, בסופו של תהליך הקצנה זה, למשש בפועל את דרך הג׳האד, אלא מסייעים לארגון בדרכים אחרות, החל בגיוס כספים וכלה בפעילויות שטח שונות.[41]

תהליך ההקצנה, שבסופו הופך אדם נורמטיבי ללוחם ג׳האד, הוא תהליך שקדם לעידן האינטרנט. דוגמה אחת מני רבות לכך היא התהליך שעבר תופיק אל-חמיד. הלה נולד בקהיר למשפחה מוסלמית חילונית, שהתגוררה בסביבה דתית מסורתית. בעת לימודיו בבית הספר לרפואה באוניברסיטת קהיר, נהג אל-חמיד לבקר במסגד שנוהל על ידי קבוצה אסלאמית מקומית. לצד רעיונות אסלאמיים, ספג אל-חמיד במסגד את רעיון הקרבת הנפש למען חיי העולם הבא [אסתשהאד] ואת עיקרון הציות, שלפיו נדרש המוסלמי האדוק לציית לציוויי האסלאם. לפי עדותו של אל-חמיד, במהלך תקופה זו הוא פיתח שנאה לא רק כלפי לא מוסלמים, אלא גם כלפי מוסלמים שאינם הולכים בדרכו של אללה, והאלימות נתפסה, בעיניו, כדבר הכרחי. בשלב הבא נפגש אל-חמיד עם מורהו הרוחני, שהיה לא אחר מאשר אימן אל-ט׳ואהרי. אל-חמיד, שברבות הימים הרגיש צורך עז לרצות את מורהו הרוחני, היה אמור לנסוע לאפגניסטן ולהצטרף למוסלמים אחרים בהכשרה לג׳האד. הוא סיפר כי לאחר שהפך לקיצוני בדעותיו, הוזמן להשתתף בחטיפה של שוטר ובקבורתו בעודו בחיים. ״המצפון האנושי שלי לא יכול היה לקבל את זה״, אמר אל-חמיד, שפרש לאחר מקרה זה מהארגון. אל-חמיד אמר בראיון כי:

> החלום שלי היה לשרת את אללה, לא מעבר לכך. והחלום הזה, התשוקה הזו, נותבה בדרך מסוימת כדי ליצור חשיבה ג׳האדיסטית או חשיבה אלימה, שהאלימות מקובלת עליה.[42]

כאמור, התהליך שעבר אל-חמיד התרחש בשנות התשעים של המאה העשרים, טרם גיוס הפעילים באמצעות רשת האינטרנט. כיום, הודות לרשת האינטרנט, תהליך הגיוס יעיל יותר ופונה לקהל רחב יותר. בין השנים 2002-2008 קיים בדואי ישראלי, תושב תל שבע, קשרים עם ארגון אל-קאעדה באמצעות האינטרנט, במטרה לגייס חוליה לביצוע פיגוע התאבדות בתחנה המרכזית בבאר שבע. במקרה אחר אספו שני תושבי העיר רהט, שפעלו עבור אל-קאעדה, מידע על מקומות אסטרטגיים בישראל, שיועדו לשמש כמטרות לפיגועים. השניים הודו כי קיימו קשר עם הגורמים השונים באמצעות האינטרנט. דוגמאות אלו ואחרות מציגות את אופן השימוש של ארגון אל-קאעדה ברשת האינטרנט לצורכי אינדוקטרינציה ופעילויות מבצעיות, לרבות גיוס והפעלה של פעילי טרור ברחבי העולם. נמצאנו למדים כי אם בעבר נחשפו

---

[41] Marie Wright, "Domestic Terrorism, Cyber-Radicalization, & U.S. COLLEGE STUDENTS", **Forensic Examiner**, 20 (Winter 2011). pp.11-15.

[42] בן סימון, **תובנות**, עמ׳ 238-235; הציטוט לקוח מראיון מצולם עם תופיק אלחמיד, www.youtube.com/watch?v=Pxz7So_cbI4 (נצפה ב 6.1.14).

המגויסים לרעיונות אסלאמיים קיצוניים במסגדים ועברו תהליך הכשרה במחנות באפגניסטן, הרי שכיום החשיפה לרעיונות, ההדרכה הרוחנית ותהליך ההכשרה זמינים ונגישים למגויסים ברשת האינטרנט.[43]

כפי שנזכר לעיל, אותם הצעירים המחפשים מענה לצורך נפשי ודרך להגשמה עצמית, מוצאים זאת באתרי האינטרנט של הארגון, ובהמשך נכנסים תחת כנפיו. במקרים רבים מדובר בצעירים מוסלמים החיים במערב ומגלים יחס דו ערכי כלפי מעמדו הפוליטי של האסלאם: מחד הם חשים שייכות לעולם האסלאם אך מאידך הם מודעים לנחשלות הקיימת בחברות מוסלמיות רבות. באפגניסטן של שנות השמונים של המאה העשרים, צעירים אלה כבר לא היו זרים, אלא שייכים ונחוצים, ולכן דורבנו בקלות יחסית לצאת לקרב. הם נלחמו, בראייתם, נגד עולם שהתייחס אליהם ככאלה השייכים לדת נחותה. דרך הג׳האד היתה, מבחינתם, לא רק אמצעי לשינוי מצבם האישי והענקת משמעות לחייהם, אלא גם דרך לגאולת החברה המוסלמית ולהזדהות עם ימי הזוהר של האסלאם הקדום. רעיון הג׳האד, שהותווה על ידי בן לאדן בשנות השמונים של המאה העשרים כדרך לפתרון הקונפליקט הפנימי של הצעירים המוסלמים, הועתק בשנים האלפיים לרשת האינטרנט.[44]

אם כך, אין פלא כי ברשת האינטרנט מתנהלת מלחמה וירטואלית בין אנשי המחשבים של ארגון אל-קאעדה לבין גורמי מודיעין שונים ברחבי העולם. בזמן שארגון אל-קאעדה מקים אתרי אינטרנט, מנטרים גורמי המודיעין את פעולתם, עוקבים אחריהם ומשביתים אותם. עד מתקפת הטרור של ה-11 בספטמבר, 2001, קצרו ידיהם של רשויות החוק האמריקניות מלהושיע. חצי שנה לאחר מכן חתם נשיא ארצות הברית דאז בוש על ״חוק הפטריוט״ [The USA Patriot Act]. מטרת החוק היתה לחזק את רשויות החוק האמריקניות על ידי מתן הכלים המתאימים והדרושים ליירוט פעולות טרור ושיבושן. החוק הסמיך את הרשויות להשתמש באמצעי רישום התקשרויות נכנסות ויוצאות, לא רק עבור שיחות טלפון, כפי שהיה נהוג עד אז, אלא גם לצורך מעקב אחר תקשורת מחשבים. החוק אפשר לבצע מעקב אחר דואר אלקטרוני, גלישה באינטרנט וכל שאר סוגי התקשורת האלקטרונית.[45] כיום, קיים חוסר בהירות באשר לאופן השימוש ומידת השימוש שעושות רשויות החוק האמריקניות בחוק זה. לטענת ארגון ה-AQAP, המחלקה לביטחון המולדת של ארצות הברית [United States Department of Homeland Security]

---

[43] **טרור ואינטרנט**, www.terrorism-info.org.il/he/article/18423 (נצפה ב 6.1.14).

[44] יורם שוויצר, **אל-קאעדה והגלובליזציה של טרור המתאבדים** (תל אביב: מרכז יפה למחקרים אסטרטגיים, 2005) עמ׳ 27-29.

[45] USA PATRIOT Act (H.R. 3162)**, http://epic.org/privacy/terrorism/hr3162.html** (accessed on 19.11.2013).

משתמשת באופן נרחב באפשריות העיקוב שמוקנות מתוקף חוק זה ובין היתר גם עוקבת אחר אנשים המעיינים בכתב העת Inspire, היוצא לאור מטעם הארגון.[46]

לסיכום, ארגון אל-קאעדה השכיל לנצל את המהפכה התקשורתית שהתחוללה בעשור האחרון לצרכיו. האינטרנט החל לשמש כלי נשק חשוב עבורו, הן במסגרת המלחמה הנמרצת על התודעה והן לקידום צרכים מבצעיים. באמצעות השימוש באינטרנט מדלג הארגון מעל מחסומים גיאוגרפיים וחומק בקלות יחסית מהקשיים שמערימות בפניו ממשלות שונות. אחתום פרק זה באמירתו הציורית של העיתונאי הבריטי פול אידל [Eedle]:

> בין אם מדובר בבן לאדן או באימן אל-ט׳ואהרי או בין אם מדובר בחברים שלהם הנמצאים על הר בכוש או חיים עם זקנם המגולח בפרבר בקראצ׳י, אין לכך כבר חשיבות לארגון. הם יכולים לעורר השראה ולהדריך תנועה עולמית [inspire and guide a worldwide movement], מבלי לפגוש פיזית את חסידיהם ומבלי לדעת מיהם בכלל.[47]

[46] Peluso, Romano I, "Terrorism and the USA PATRIOT Act", ABA Trust & Investments, 100 (Aug 2004), pp.41-42; Jalil Rawshandil, Jihad and international security (New York: Palgrave Macmillan, 2006), p.160.
[47] Elizabeth C. Hanson, **The Information Revolution and World Politics** (Lanham: Rowman & Littlefield, 2008), p.123.

פרק שני: ארגון ה-AQAP – ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב

לאחר אוקטובר 2001, אז פתחה ארצות הברית ב"מבצע חירות מתמשכת" [Operation Enduring Freedom] נגד משטר הטליבאן באפגניסטן, נראה היה כי ארגון אל-קאעדה נמצא בנסיגה מתמשכת. ארצות הברית, שיזמה את הלחימה בעקבות פיגועי ה-11 בספטמבר, 2001, הפנתה אצבע מאשימה כלפי משטר הטליבאן באפגניסטן, כמי שהעניק חסות לארגון אל-קאעדה ולבן לאדן עצמו. כארבע שנים לאחר מכן, בשנת 2006, קבעה מחלקת המדינה האמריקנית בדוח הטרור השנתי, שכותרתו: "Country Reports on Terrorism", כי קיימת ירידה ביכולת השליטה של מנהיגי אל-קאעדה, וכי הארגון אינו מתפקד כפי שתפקד ארבע שנים קודם לכן. אף על פי כן, האיום מצד שלוחות אל-קאעדה בזירות השונות, ובעיקר ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, גבר והלך. מזכירו לשעבר של בן לאדן, נאצר עבד אל-כרים אל-וחישי, קבע כי "כל השלוחות מתחרות ומעוניינות לנצח במרוץ להשמדת אמריקה".[48] גם הדוח השנתי של מחלקת המדינה האמריקנית לשנת 2012, קבע כי האיומים המשמעותיים ביותר על ביטחון ארצות הברית הם מצד שלוחות אל-קאעדה בכלל, ומצד שלוחותיה בחצי האי ערב, בעראק ובמע'רב האסלאמי בפרט.[49]

נדבך מרכזי בפעילות אלקאעדה היא השימוש הרב בתעמולה. תעמולת אל-קאעדה מכוונת לקהלים שונים. פרסומים רבים מכוונים לאומה המוסלמית בכללותה, לעמים במדינות מסוימות, לשלטונותיהן ולמדינות המערב. פרסומי אל-קאעדה ושלוחותיו משקפים באופן שיטתי את עדכניותם של ראשי הארגון במתרחש בעולם.. דוגמאות מובהקות לכך הן התגובות המהירות של אל-קאעדה לסבבי הלחימה בעזה, למבצע "עופרת יצוקה" בינואר 2009, וכן לאירועי משט הספינות התורכיות לרצועת עזה במאי 2010, שנודע בשם "משט המרמרה" [MV Mavi Marmara], ואשר במהלכו נהרגו תשעה פעילים תורכים בעת השתלטות צה"ל על ספינת המרמרה.[50]

ארגון אל-קאעדה פעיל כבר זמן רב בתימן, ארץ מוצאה של משפחת בן לאדן. במשך שנים רבות היתה תימן מדינת הפקר מפוצלת, וככזאת היוותה כר נוח לצמיחת טרוריסטים. צפון תימן קיבלה את עצמאותה בסוף מלחמת העולם הראשונה לאחר נפילת האימפריה העת'מאנית, ואילו דרום תימן הפכה

---

[48] Al Malahem-Media, **Inspire**, 1 (summer 2010). pp.14

[49] Al Malahem-Media, **Inspire**, 1 (summer 2010). pp.14; **Country Reports on Terrorism 2006**, www.state.gov/j/ct/rls/crt/2006 (accessed on 12.10.2013); **Political Transcript Wire,** 25 May 2011; **Country Reports on Terrorism** 2006, www.state.gov/j/ct/rls/crt/2012 (accessed on 12.04.2014).

[50] Al-Qaeda tirade against Turkey", www.aljazeera.com/news/europe/2010/08/201081513118391787.html (accessed on 22.02.2014).

למושבה בריטית בשנות השלושים של המאה התשע עשרה, בעקבות האינטרס הבריטי בנמל עדן כתחנת מעבר בדרך להודו. בשלהי שנת 1967 עזבו הבריטים את דרום תימן, שזכתה לעצמאות.[51]

בתחילת שנות השבעים של המאה העשרים התגלעה מתיחות בין דרום תימן לצפון תימן, שלעיתים התפתחה לכדי לחימה בין שתי המדינות. בשנת 1978 עלה לשלטון בצפון תימן הגנרל עלי עבדאללה צאלח, ששם לו למטרה לאחד את שני חלקי תימן. בשנת 1979 גברה שוב המתיחות, שהגיעה לשיאה בקרבות שהתנהלו בחודשים פברואר ומרץ. הפסקת הקרבות התאפשרה בזכות התערבותה של הליגה הערבית, שהחלה לקדם באמצעים דיפלומטיים את איחודה של תימן. על רקע קריסת ברה"מ, שבמהלך השנים סיפקה סיוע כלכלי וצבאי לדרום תימן, ולנוכח קשייה הכלכליים של דרום תימן, איחד צאלח בשנת 1990 את שתי המדינות. מדינה מאוחדת זו נקראה מעתה הרפובליקה של תימן[52]. הגנרל צאלח, שנחשב לגיבור האיחוד, נבחר לנשיא הרפובליקה של תימן בשנת 1991, וכיהן בתפקיד זה במשך עשרים ואחת שנים.[53]

אנשי אל-קאעדה שמרו על יחסים טובים עם השלטון בתימן, ובשנת 1994 אף סייעו בידו של הנשיא צאלח להיאבק בניסיון מרידה בדרום המדינה. במסגרת יחסים אלה גייס אחיו למחצה של הנשיא צאלח, עלי מחסן אל-אחמאר, אלפי תימנים בוגרי אפגניסטן עבור בן לאדן ואף הקים מחנות אימונים בתימן. לוחמים אלה יצרו גרעין פנימי מהימן סביב בן לאדן, והתגייסו לשרת אותו בכל תחומי החיים, לרבות עבודות מזכירות, בישול, נהיגה ואבטחה. צאלח שילב את בוגרי אפגניסטן בלחימה נגד דרום תימן כמוצא שלל רב. תרומתו של כוח זה, שבראשו עמד חברו הטוב של עבדאללה עזאם, השיח' עבד אל-מג'יד אל-זנדאני, היתה משמעותית, והובילה לניצחון של צפון תימן על דרומה ולהמשך קיומה של תימן המאוחדת.[54]

צאלח, שהיה אסלאמיסט מתון, ואשר חב את ניצחונו לבוגרי אפגניסטן, דאג לשלב לוחמים רבים בעמדות מפתח בפוליטיקה ובצבא. אולם, בוגרי אפגניסטן במחוז עדן דרשו להתגייס לצבא תימן ולזכות בחופש פעולה מלא מצד הממשלה, במטרה להשליט את תפיסותיהם הקיצוניות במדינה. כאשר סירבה הממשלה לדרישתם, פרצו ביולי 1994 בעיר הנמל עדן קרבות קשים בין הצדדים. בסיום הקרבות נעצרו

---

[51] **Xinhua News Agency - CEIS**, Jun 4, 2011; Ian Williams, "Modernization and Democracy Replaces Warlike Traditions in Yemen", **The Washington Report on Middle East Affairs**, 7:10 (Mar, 1997), pp. 10-12; Peter Hinchcliffe, **Without Glory in Arabia: The British Retreat from Aden** (London; New York: I.B. Tauris, 2007), pp.204-206.

[52] לקריאת נוסח הסכם האיחוד, **Yemen Times**, May 22, 2008.

[53] שאול שי, **משולש הטרור בים האדום: סודאן, סומליה, תימן והטרור האסלאמי** (הרצליה: המרכז הבינתחומי, 2004), עמ' 112-113;
Mohammed Saad Al-Jumly, "Emigration and the Rise of the Novel in Yemen", **World Literature Today**, 71.1 (Winter 1997), pp.39-40.

[54] IBID.

רבים מבוגרי אפגניסטן וגורשו מתימן, ואילו אחרים, שחמקו מידי השלטון, הקימו לאחר כשנתיים את "צבא עדן-אבין"[55] האסלאמי". צבא זה קרא להקמת חיליפות אסלאמית בתימן ולסילוק הנוכחות האמריקנית והבריטית מחצי האי ערב בכלל ומתימן בפרט.[56]

בשנת 1999 התנהל משא-ומתן בין תימן לבן לאדן, שבסופו חתמו שני הצדדים על הסכם הפסקת אש, ואשר במסגרתו הבטיח בן לאדן לא לתקוף את תימן. הפסקת אש זו הופרה על ידי בן לאדן בשנת 2002. בשנת 2003 הציע בן לאדן לתימן הפסקת אש נוספת, שזיכתה את צאלח בכינוי "המנהיג הערבי המוסלמי היחיד שהוא לא סוכן של המערב".[57] שני הצדדים עמדו ברוב תנאי ההסכם במשך מספר שנים, שבמהלכן תימן אף סירבה להסגיר לידי ארצות הברית מספר פעילים של אל-קאעדה, ביניהם אנור אל-עולקי, שהפך, לימים, לאיש הדת הבכיר של ארגון ה-AQAP.[58]

בשנת 1996 שב בן לאדן לאפגניסטן, ועימו חברו, קאסם סאלם סניאן אל-חארתי, המוכר בשם אבו עלי. הלה עזב את תימן כדי להילחם בסובייטים באפגניסטן, הצטרף שם לחסידיו של בן לאדן וחזר לתימן לאחר המלחמה. עם חזרתו הקים אבו עלי קבוצת פעילים בפריפריה של הבירה צנעאא', ותחת ניהולו התפתחה הקבוצה שכונתה, לימים, שלוחת אל-קאעדה בתימן. מיום הקמתה ועד איחודה עם שלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית היתה שלוחת אל-קאעדה בתימן אחראית למספר מצומצם של פיגועים. הפיגוע במשחתת האמריקנית קול [USS Cole], שעגנה לחופי עדן בשנת 2000, היה הפיגוע העיקרי שהוציאה שלוחה זו לפועל.[59]

למעשה, עד שנת 2006 היתה שלוחת אל-קאעדה בתימן ארגון קטן וחסר חשיבות באופן יחסי. ארגון זה החל לצבור כוח לאחר שעשרים ושלושה מחברי אל-קאעדה החשודים בטרור הצליחו להימלט מהכלא בצנעאא'. לדברי האינטרפול, לפחות שלושה עשר מבין הנמלטים היו פעילי אל-קאעדה שהורשעו בעבר. בין הבולטים מהם היו ג'מאל אל-בדוי, מתכנן הפיגוע במשחתת קול; אל-וחישי, מזכירו לשעבר של

---

[55] מחוז בדרום תימן

[56] **הטרור עובר דרומה**, www.sikurmemukad.com/magazine/012010/yemen2.html (נצפה ב 16.12.2013); מליח, **מכאבול**, עמ' 202-201;
Jane Novak, "Comparative Counterinsurgency In Yemen", **Middle East Review of International Affairs (Online)**,14:3 (Sep 2010), p.18.

[57] **Yemen Times**, Sep 25, 2003.

[58] Jane Novak, "Comparative Counterinsurgency In Yemen", **Middle East Review of International Affairs (Online)**,14:3 (Sep 2010), p.19.

[59] **Knight Ridder Tribune News Service**, May 5, 2004; Samuel Lindo, "Al Qaeda in the Arabian Peninsula" **CSIS**, (Case Study Number 3, July 2011), p.3; Robert Chesney, "Beyond the Battlefield, Beyond Al Qaeda: The Destabilizing Legal Architecture of Counterterrorism, **Michigan Law Review**, 112:2 (November, 2013), p. 190.

בן לאדן באפגניסטן ; ופואד יחיא אל-רביע, שהיה בין האחראים לפיגוע שאירע בשנת 2002 במיכלית נפט צרפתית במפרץ עדן. פיגוע זה גרם לשפיכתן של תשעים אלף חביות נפט לים ולמותו של איש צוות אחד.[60]

שלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית התפרסמה, לראשונה, במאי 2003, כאשר לקחה אחריות על שלושה פיגועי התאבדות במתחמי דיור מערביים בבירה ריאצ׳. בפיגועים אלה מצאו את מותם עשרים ותשעה אנשים. בשנת 2004 ספגה שלוחה זו מכה קשה, כשמנהיגה, ח׳אלד עלי חאג׳, שומר ראשו לשעבר של אסאמה בן לאדן ובעל אזרחות תימנית, נהרג בידי צבא ערב הסעודית. הארגון הצליח להתאושש תחת הנהגתו החדשה של עבד אל-עזיז אל-מקרן, שנהרג, אף הוא, ב-17 ביוני, 2004, בקרב מול אנשי כוחות ביטחון סעודיים בריאצ׳. אל-מקרן נהרג שעות ספורות לאחר שאנשיו ערפו את ראשו של מהנדס המסוקים האמריקני החטוף, פול ג׳ונסון [Johnson], שעבד בחברת לוקהיד מרטין [Lockheed Martin].[61]

שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית התמזגו בינואר 2009, לאחר שהרשויות הסעודיות, בהנהגת סגן שר הפנים הסעודי, הנסיך מחמד בן נאיף, דיכאו בהצלחה את שלוחת הארגון בערב הסעודית, ואנשיה חברו לשלוחת הארגון בתימן, והתמקמו בגבול בין תימן לערב הסעודית. שמו של הארגון החדש היה ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב [AQAP]. לוחמים מאפגניסטן ועראק ופעילים ששוחררו ממתקן הכליאה האמריקני גואנטנמו [Guantánamo], שבקובה, תגברו שלוחה זו. אל-וחישי, שהיה אחראי על מיזוג השלוחות, הכריז על עצמו כמפקד הארגון החדש, ונטל את תפקידי הגיוס, הקצאת משאבים ותכנון הפיגועים. מאז עבר ה-AQAP עליות ומורדות, וההערכה היא כי הארגון מונה כיום למעלה מאלף חברים.[62]

אל-וחישי, בן למשפחה עשירה מתימן, זכה למוניטין כלוחם גדול כבר בסוף שנות התשעים של המאה העשרים. לאחר שנמלט אל-וחישי מאיזור מטורה בורה שבאפגניסטן לאיראן, הוא נעצר על ידה וגורש בחזרה לתימן, שם היה כלוא עד אשר ברח מכלאו בשנת 2006. עם בריחתו היה אל-וחישי בין המנהיגים הראשונים שנשבעו אמונים למנהיג אל-קאעדה החדש, אימן אל-ט׳ואהרי. אל-וחישי, כמנהיג ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, ייצג את הדור הבא של הנהגת אל-קאעדה. אל-וחישי החל להפיץ במערב

---

[60] Los Angeles Times, Feb 10, 2006; **Prince George Citizen**, Feb 6, 2006; Attila Horvath, "The Characteristics of Terror-Threat on the Seas", **Review of the Air Force Academy**, 2 (2009), p. 95.

[61] **The Spectator**, Jun 19, 2004; **Los Angeles Times**, 14 May 2003; **Daily Record**, Mar 17, 2004.

[62] **The Christian Science Monitor**, Nov 2, 2010; **Wall Street Journal**, May 3, 2011; **Fresh Air**, National Public Radio, Nov 27, 2012 ;William A. Rugh, "Yemen and the United States: Conflicting Priorities", **The Fletcher Forum of World Affairs**, 34:2 (Summer, 2010), p.115;
Terrorism's New Avatars: Part I, http://yaleglobal.yale.edu/content/terrorism%E2%80%99s-new-avatars-part-i; שוייצר יורם, ״התחדשות גל הטרור בחצי האי ערב״, **מבט על**, 140, 9 בנובמבר 2009, www.inss.org.il/heb/research.php?cat=94&incat=&read=3394&print=1.

את הפילוסופיה של ג׳האד עצמאי, המכונה ״לוחם זאב בודד״ [Lone-Wolf Fighter][63], ובשנת 2010, כשנה לאחר שהחל לעמוד בראש ה-AQAP, מילא תפקיד משמעותי בהוצאה לאור של כתב העת האלקטרוני Inspire, וזאת הודות לאוריינטציה הטכנולוגית שלו והתמצאותו ברשת האינטרנט.[64]

בגיליון מאי 2008 של כתב העת האלקטרוני ״צדא אל-מלאחם״ [הד שירת הגיבורים], פורסמה הצהרה של אל-וחישי, לפיה הלא-מוסלמים [כאפרון] בתימן מהווים מטרה מוצדקת לתקיפה בחצי האי ערב. הצהרה זו שיקפה את מטרת ארגון ה-AQAP:

> אנחנו מזהירים את כל הלא מאמינים שנכנסים לחצי האי ערב תחת שם כלשהו או כיסוי [באי אסמ כאנ או תחת אי ע׳טאא׳], בין אם תיירים, דיפלומטים, פרופסורים באוניברסיטאות או עיתונאים, דעו כי אנחנו מצדיקים התקפות עליכם, אנחנו לא מכבדים את ההסכמים שנחתמו על ידי נשיא תימן, עלי עבדאללה צאלח, וממשלות שונות [...] אף אחד לא יהיה בטוח ללא אישור מפורש מהשיח׳ אסאמה.[65]

מטרה זו שיקפה את שאיפתו של הארגון הצעיר אך המנוסה להפלת בית המלוכה הסעודי והמשטר בתימן, והקמת ח׳ליפות אסלאמית בשטחי חצי האי ערב. למטרה זו נוספה במהרה מטרה חדשה, והיא השמדת ארצות הברית.[66]

לאחר קריסת ברית המועצות ומעורבותה הגוברת של ארצות הברית במזרח התיכון, החלה ארצות הברית להצטייר בעיני אל-קאעדה כאויב המרכזי. פעולותיה של ארצות הברית בשטח עראק ומחוצה לו במסגרת מלחמת המפרץ בשנת 1991 סיפקו לבן לאדן סיבה דתית ל״הכרזת הג׳האד נגד היהודים והצלבנים״. המטרה היתה להתוות את הדרך בהזמת ״האגדה של מי שמכונה מעצמה – אמריקה״.[67] בן לאדן הסביר כי במלחמת המפרץ נעשתה יד אחת של ״הברית הצלבנית-ציונית [אל-תחאלפ אל-צליבי אל-צהיוני]״, ואמר כי אחת ממטרותיה של ארצות הברית במלחמותיה במזרח התיכון היא ״לסייע למדינה היהודית, ולהסיח את הדעת מכך שהיא כובשת את ירושלים ורוצחת מוסלמים״.[68] באחד מנאומיו הסביר בן לאדן את הסיבות לג׳האד נגד ארצות הברית:

---

[63] נושא זה יורחב בפרק ג׳.

[64] **Al-Qaeda's Emerging Leader: Nasir Al-Wuhayshi – An Advocate Of Lone Wolf And WMD Attacks On Planes, Buses And Subways In Western Countries**, http://www.memrijttm.org/al-qaedas-emerging-leader-nasir-al-wuhayshi--an-advocate-of-lone-wolf-and-wmd-attacks-on-planes-buses-and-subways-in-western-countries.html (accessed on 28.12.2013); **The Christian Science Monitor**, 02 Nov 2010.

[65] **צדא׳ אלמלאחם**, 3, עמ׳ 4-3.

[66] **תנט׳ים אלקאעדה יהדד בשן הג׳מאת צ׳ד אלאג׳אנב פי אלימן במא פיהם אלצחפיין**, (accessed on 22.12.2013) www.alhadath-yemen.com/news1261

[67] Sharon Chadha, **Jihad and International Security** (New York: Palgrave Macmillan, 2006), pp. 37, 55.

[68] **A message to the American people: The solution, Sheikh Usama bin Laden**, www.youtube.com/watch?v=oiPpy9K3pDQ (accessed on 17.03.2014).

במשך למעלה משבע שנים ארצות הברית כובשת את ארצות האסלאם במקום הקדוש ביותר, חצי האי ערב, בוזזת את העושר שלו, מכתיבה את חוקיו, משפילה את אנשיו, מפחידה את שכניו והופכת את הבסיסים שלה בחצי האי ערב לחוד החנית במלחמתה נגד העמים המוסלמים השכנים.[69]

תפיסת ארצות הברית כאויב החדש של האסלאם חלחלה באופן טבעי גם לפעילים בחצי האי ערב. אבו יחיא אל-ליבי, מבכירי אל-קאעדה, הנחה את חברי ארגון ה-AQAP להקדיש את מרצם להבאת המלחמה לאדמת ארצות הברית, ובכך להגשים את חזונו של ארגון העל. בפסק הלכה שהוציא בקיץ 2010 איש הדת של ה-AQAP, אנור אל-עולקי, נאמר כי יש להשמיד את אזרחי ארצות הברית בהמוניהם. אל-עולקי הסביר כי כל אזרחי ארצות הברית הם לוחמים, מכיוון שהם מצביעים בבחירות ומשלמים מיסים. ברוח דברים אלה אמר מפקד הארגון, אל-וחישי, כי ארצות הברית היא סרטן שיש למחוק אותו מהמפה לחלוטין. קולות דומים נשמעים מאז הקמת ה-AQAP, שהחל לפנות גם לקהל יעד מערבי באמצעות כתב העת Inspire:

אנחנו פונים לעם האמריקני [...] כמו שאתם תומכים במנהיגים שלכם, שפוגעים בנשים ובילדים שלנו [...] אנחנו נטבח בכם ובהסכמתו של אללה, ננחית עליכם מהלומה שאיתה לא תוכלו להתמודד.[70]

ואכן, ארגון ה-AQAP ניסה להוציא מן הכוח אל הפועל פיגועים לא מעטים נגד ארצות הברית, ובחלק מניסיונותיו אף הצליח. בנובמבר 2009 נרצחו שלושה עשר חיילים אמריקנים בבסיס פורט הוד [Fort Hood] שבטקסס על ידי נצ'אל חסן, קצין מוסלמי בצבא ארצות הברית. חקירת הרשויות האמריקניות העלתה כי חסן התכתב באמצעות הדואר האלקטרוני עם אל-עולקי, ושאב ממנו את ההשראה לפיגוע. חודש לאחר מכן, באוקטובר 2009, ניסה עמר אל-פארוק עבד אל-מטלב, סטודנט מוסלמי להנדסה בן עשרים ושלוש, בעל אזרחות ניגרית, לפוצץ מטען המורכב מנוזל כימי ואבקה במהלך טיסה של חברת נורת'ווסט איירליינס [Northwest Airlines] מאמסטרדם לדטרויט. ניסיון פיגוע זה סוכל בזכות ערנותו של אחד הנוסעים. יתרה מזאת, בשנת 2013 יירט המודיעין האמריקני שיחות בין אל-ט'ואהרי לאל-וחישי. בשיחות הללו נחשפה תוכנית לבצע את אחד הפיגועים בגדולים ביותר מאז פיגועי ה-11 בספטמבר, 2001, וכתוצאה מכך נסגרו למעלה מעשרים נציגויות דיפלומטיות של ארצות הברית ברחבי

---

[69] FBIS, "Compilation of Usama Bin Ladin Statements: 1994 - January 2004", **FBIS Report**, Jun 2004, pp.102.
[70] Jane Novak, "Comparative Counterinsurgency In Yemen", **Middle East Review of International Affairs (Online)**,14:3 (Sep 2010), p.21; Al Malahem-Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010), p.5.

העולם. "ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב מהווה את האיום הממשי הגדול ביותר למדינה [...] וארגון זה הוא בעל היכולת המבצעית הטובה ביותר מבין כל שלוחות אל-קאעדה"[71], הצהיר הבית הלבן באוגוסט 2013, בהתייחסו לאיום הגובר מצד ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב.[72]

בנוסף לפיגועים המכוונים נגד ארצות הברית, ה-AQAP נטל אחריות לפעולות טרור רבות ברחבי העולם. בין פעולות אלו ניתן למנות את פיגוע ההתאבדות במרץ 2009 נגד תיירים דרום קוריאנים בתימן, שבו נהרגו חמישה אנשים, מתוכם ארבעה תיירים, ואת ניסיון ההתנקשות באוגוסט 2009 בנסיך הסעודי, בן נאיף. אף על פי כן, נראה כי הארגון נוטה יותר לפעולות המכוונות נגד ארצות הברית. ניתוח פעולותיו של ה-AQAP מלמד כי בניגוד לשלוחות אל-קאעדה אחרות, ארגון זה שם לו למטרה יעדים בעלי משמעות סמלית וכלכלית, ובכך ממשיך את הקו של פיגועי ה-11 בספטמבר, 2001. חברי הארגון התבטאו, לא אחת, כי תקיפת יעדים פיננסים בחו"ל מקרינה עוצמה צבאית וכלכלית. כך עונה ה-AQAP על אחת ממטרותיו, כפי שהתעצבה במרוצת השנים, והיא להציג את חולשת ארצות הברית וחוסר האונים שלה.[73]

אין תימה, אפוא, כי ארצות הברית משקיעה משאבים רבים במאבקה העיקש נגד ה-AQAP. מאבק זה, שהחל בדצמבר 2009, נשא פרי עם חיסולו של אל-עולקי בספטמבר 2011. נשיא ארה"ב, ברק אובמה [Obama], התייחס לחיסול זה באומרו כי מדובר באבן דרך משמעותית נוספת במאמצי ארצות הברית להביס את ארגון אל-קאעדה. במסגרת מלחמתה של ארצות הברית בארגון נעשה שימוש במל"טים אמריקנים, הנמצאים דרך קבע בבסיס סודי בערב הסעודית, ומאפשרים חיסולים ממוקדים בשטחי חצי האי ערב, כדוגמת חיסולו הנזכר לעיל של אל-עולקי.[74]

במטרה להקשות על פעילי הארגון, הכריזה ארצות הברית בשנת 2012 על ה-AQAP כארגון טרור. בהתאם לכך הוטל איסור על אספקת תמיכה חומרית ונשק לארגון, וכן הוטלו הגבלות הקשורות להגירה, וזאת על מנת למנוע העברת כספים לארגון. בנוסף, ארצות הברית יזמה מהלך באו"ם, המחייב את כל החברות בו להקפיא את נכסי הארגון, לאסור על נסיעות מחוץ לחצי האי ערב ולהטיל חרם על מכירת נשק לחבריו. בעיני ארצות הברית, הפעולות שננקטו נגד ה-AQAP נועדו לחסל את יכולתו המבצעית להמשיך

---

[71] **The Statesman**, 10.08.2013.
[72] **Yemen Times**, 11.10.2010; **Yemen Times**, 05.07.2010; **Asia News**, 21.08.2013; Eric S. Margolis, "Welcome, Americans, to Mysterious Yemen", **The Washington Report on Middle East Affairs**, 29:2 (Mar 2010), p.21.
[73] **Normans Media,** Jan 21, 2010; **Oxford Analytica**, Dec 03, 2010; Al Malahem-Media**, Inspire**, 3 (November 2010). pp.3, 7, 15.
[74] **Calgary Herald**, 01 Oct 2011; **Chicago Tribune**, 05 June 2013; **Kashmir Monitor**, 19 Oct 2011.

להוציא לפועל פעולות טרור. אולם, חרף מאמצי ארצות הברית למגר את פעילות הארגון, מצליח ה-AQAP להמשיך לפעול ואף להתפתח.[75]

כזכור, ארגון ה-AQAP אימץ את דפוס ההטפה הישירה לאוכלוסיות מוסלמיות במערב בכלל, ובארצות הברית בפרט. בהטפותיו קרא הארגון תיגר על "מושגי החירות, הדמוקרטיה וזכויות האדם שבהן היא דוגלת לכאורה"[76], שלשיטתו הן "אינן אלא אשליה ומסווה לשליטה בעולם ולדיכוי בני האדם".[77] בדומה לטקטיקה של מנהיגי אל-קאעדה, אל-עולקי ושותפיו קשרו באופן שיטתי בין הלחימה בארצות הברית לתמיכתה בישראל. 'פלסטין', כפי שמכונה מדינת ישראל בפרסומיהם, זכתה לתשומת לב רבה, והופיעה כמעט בכל נאום של מנהיגי ארגון ה-AQAP. לא זו בלבד, אלא שכל אחד ואחד מגיליונות כתב העת האלקטרוני Inspire, היוצא לאור מטעם הארגון, נחתם בתמונות, נופים ואילוסטרציות של ישראל.[78]

אם כך, לצד ארצות הברית, העומדת במוקד השנאה של ארגון ה-AQAP, נמצאים גם היהודים, הציונות וישראל. ככלל, שנאת היהודים שזורה באידיאולוגיה של אל-קאעדה, ונשענת על מרכיבים מתקופות שונות, החל מהאסלאם הקלאסי, תוך דגש על הקראן והחדית' דרך ימי הביניים, תוך דגש על הגותו של אבן תימיה, יליד המאה השלוש עשרה, בשילוב השפעות אנטישמיות נוצריות, וכלה באנטישמיות המודרנית. תעמולת ה-AQAP רוויה באזכורים אנטישמיים ואנטי-ישראליים. קיים יחס בלתי פרופורציונאלי בין תעמולת השנאה של ה-AQAP כלפי היהודים, שהוגדרו, לא אחת, כאויבים הגדולים ביותר של הארגון, להיעדר החיכוך של הארגון עם מושא שנאתו. היעדר חיכוך זה מסביר את הדגש ששם ה-AQAP על תאוריות קשר שונות, לפיהן היהודים שואפים להשתלט על העולם ועומדים מאחורי צעדי תוקפנות היסטוריים ומודרניים נגד האסלאם.[79]

ניכרים הבדלים מהותיים בין תפיסת היהודים בעיני ארגון העל, אל-קאעדה, לבין שלוחתו, ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב. הבדלים אלה באים לידי ביטוי בתעמולת ה-AQAP. מנהיגי ארגון אל-קאעדה הקפידו לאורך השנים להבליט את מלחמתו של הנביא מחמד ביהודים, כפי שעולה מן הקראן. מנהיגי הארגון נעזרו בהקשר ההיסטורי והדתי על מנת להצדיק את המלחמה בין האסלאם ליהודים, ובהתאם לכך הוציאו שורת ציווים להילחם ביהודים גם בימינו אנו. מוטיב נוסף הנפוץ בקרב הוגי אל-קאעדה,

---

[75] **Normans Media,** Jan 21, 2010; **HT Media**, Jul 20, 2010.
[76] Anwar al Awlaki "A Message to Those in the Field of Media", www.youtube.com (accessed on 21.02.2014).
[77] Anwar al Awlaki "A Message to Those in the Field of Media", www.youtube.com (accessed on 21.02.2014).
[78] Anwar al Awlaki "A Message to Those in the Field of Media", www.youtube.com (accessed on 21.02.2014); **ת'ורה אלשעוב ואלסקוט אלנט'אם אלערבי אלפאסד: כסר צנם אלאסתקראר ואלאנטלאקה אלג'דידה**, www.yemen-forum.net/vb/showthread.php?t=567816 (accessed on 21.02.2014).
[79] מליח, **מכאבול**, עמ' 140-141, 158-160; Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (Fall 2010), pp.10, 36.

ובכללם עבדאללה עזאם, היה מוטיב הטבע הרע של היהודים. מוטיב זה מופיע גם בדבריו של קאסם אל-רימי, שהיה מבכירי אל-קאעדה. באחת מהתבטאויותיו בשנת 2009 עשה אל-רימי שימוש באחד מסיפורי הקראן [60:5, 166:7], המתאר את הפיכתם של היהודים לקופים וחזירים על ידי אללה, היות שחיללו את השבת. כך קשר אל-רימי בין ההקשר ההיסטורי והדתי המופיע בקראן לבין המלחמה נגד יהודים בימינו אנו.[80]

כאמור, גישת אל-קאעדה למאבק עם היהודים וישראל הקפידה להבליט את ההקשר ההיסטורי, וראתה בתקומת ישראל שלב נוסף במערכה היהודית-צלבנית באסלאם, מאבק שהחל עוד בימיו של הנביא מחמד. לעומת זאת, ארגון ה-AQAP העלה על נס את ההיסטוריה בת זמננו, דהיינו את המאבק במדינת ישראל. על אף שה-AQAP דבק בתפיסה, לפיה היהודים הם כופרים, וקרא לגרשם מחצי האי ערב, הארגון בחר שלא להתייחס לרעיונות אלה בתעמולתו. כך התבטא מפקד הזרוע הצבאית של ה-AQAP, אל-רימי, בשנת 2010, בהתייחסו לניסיון הפיגוע הכושל בטיסת חברת נורת'ווסט מאמסטרדם לדטרויט בספטמבר 2009:

> הפצצת אבין, ארחב ושבוה [מקומות שהופצצו על ידי צבא תימן] אינן המניע היחיד לפעולתו של אחינו עמר אל-פארוק [...] אלא פצעינו השותתים בכל רחבי ארצות האסלאם, בעראק, באפגניסטן ופצענו העמוק שם בפלסטין. פצענו וכאבנו לא התחיל ביום שאבין, ארחב ושבוה הופצצו, לא ולא! הוא התחיל לפני שישים שנה [עם הקמת מדינת ישראל ב 1948] [...].[81]

גם הברית בין מדינת ישראל לארצות הברית תוארה על ידי ה-AQAP כציונית-צלבנית, ולעיתים יהודית-ציונית-צלבנית, כחלק מסדר ההתרחשויות שראשיתו בהקמת מדינת ישראל. זאת, גם כן, בניגוד לתפיסת אל-קאעדה, המתארת את הברית זו באמצעות ההיסטוריה של ראשית האסלאם. "הציונים היהודים לא היו מעזים לתקוף את עזה, לולא סיוען של ספינות המלחמה הצלבניות[-אמריקאיות]"[82], אמר סעיד עלי ג'אבר אל-שהרי, שהיה סגן מפקד ה-AQAP עד אשר חוסל ביוני 2013 בידי ארצות הברית. "פשיטות מבורכות פגעו בראשו ובליבו של מוקד הכפירה העולמי [במהלך פיגועי ה-11 בספטמבר, 2001, הלא היא] בעלת הברית הגדולה ביותר של הישות הציונית, אמריקה".[83] התבטאות זו ממחישה לא רק את

---

[80] קטב סיד, **מערכתא מע אליהוד** (בירות: דאר אלשרוק, 1989), עמ' 23-20; מן הנא נבדא... ופי אלאקצא נלתקי, www.youtube.com/watch?v=CwM6dEZsISY (נצפה ב 09.03.14);
Flashpoint, "Al-Qaida in the Arabian Peninsula: America and the Final Trap", 20 June, 2010, www.globalterroralert.com/inteldocument/flashpoint_aqapfinaltrap.pdf) accessed on 09.04.2014).

[81] **Al-Qaida in the Arabian Peninsula: America and the Final Trap**, www.youtube.com/watch?v=U1Lg-le9HNs (accessed on 09.04.2014).

[82] **מן הנא נבדא... ופי אלאקצא נלתקי**, www.youtube.com/watch?v=CwM6dEZsISY (נצפה ב 09.03.14).

[83] Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (Fall 2010), p.10.

הקשר החזק הקיים, בעיני ה-AQAP, בין ארצות הברית לבין ישראל, אלא גם את הדגש המושם על ידי הארגון על המאבק בציונות. טענתי, לפיה ה-AQAP נבדל מארגון אל-קאעדה בתפיסתו את היהודים, יכולה להסביר מדוע מטרות יהודיות ברחבי העולם לא שימשו, עד עתה, כמטרות של ה-AQAP. יחד עם זאת, יש להניח כי בבוא העת תיאלץ ישראל להתמודד עם איום חדש זה. אחתום נושא זה בציטוט שפורסם בכתב העת Inspire:

> כיום אנחנו לא יכולים לצפות לשחרר שוב את פלסטין, עראק או אפגניסטן, אלא רק על ידי שימוש בכוח. התוקפנות הישראלית והאמריקנית [Israeli and American aggression] אינה יכולה לפגוש ביונים או בעלה של זית, אלא חייבת לפגוש בכדורים ופצצות [...] הכלל האומר 'מה שנלקח בכוח יוחזר בכוח' הוא לא רק מוצדק מנקודת המבט ההיסטורית, אלא גם מהקראן: 'הלחם למען אללה, ואין אתה אחראי אלא לעצמך, אך דרבן את המאמינים. אולי יואיל אללה לדכא את תעוזת הכופרים, כי תעוזת אללה גדולה יותר ותגמולו קשה יותר' [4: 84].[84]

התעמולה הג'האדיסטית היתה, מאז ומעולם, הדלק של מכונת הג'האד העולמי. "יותר ממחצית הקרב מתנהל בשדה הקרב של התקשורת. אנחנו [נמצאים] בקרב תקשורתי, בתחרות על הלבבות והמוחות של אומתנו"[85], היטיב אל-ט'ואהרי לתאר את חשיבות התעמולה בעיצוב הפרט ודעת הקהל. כחלק ממדיניותו של ארגון אל-קאעדה, כבר באמצע שנות התשעים של המאה העשרים ייסדה שלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית את מכונת התעמולה של הארגון. בשנים אלו הוקמו המרכז ללימודים ומחקר אסלאמיים ואתר al-Neda, בפיקוחו של יוסף אל-עיירי, בכיר בשלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית, שנהרג בשנת 2003 בקרב מול כוחות הביטחון הסעודיים.[86]

מורשתו של אל-עיירי חלחלה גם לארגון ה-AQAP, ובהשפעתו הבולטת של אל-עולקי, שגדל בארצות הברית והכיר את כוחה של המדיה החברתית, החל שימוש נרחב ואף מרכזי ברשת האינטרנט. דיונים אידיאולוגיים ואסטרטגיים, עצות מעשיות בתחום הטרור והגרילה, ביטחון שדה, אמצעי לחימה, גיוס ועוד, הן דוגמאות מעטות לתכנים אותם שזר ה-AQAP בתעמולתו ברשת האינטרנט. ה-AQAP ניצל

---

[84] Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (Fall 2010), p.36.

[85] מליח, **מכאבול**, עמ' 318.

[86] Jarret Brachman, **Global Jihadism: Theory and Practice** (London: Routledge, 2009), pp. 124-125; Richard Brust, "Uneasy Targets", **ABA Journal**, 98:4, (Apr 2012), p.50.

את הפלטפורמה התקשורתית גם לטובת פרסומי נאומים, שירה, הספדים ומאמרים לעיצוב התודעה הג׳האדיסטית והפצתה.[87]

מידת ההשפעה של התעמולה על ג׳האדיסטים חדשים היא המדד להצלחת התעמולה, והרעיון שנזרע במוחו של הג׳האדיסט מבטיח את לידתו של הג׳האדיסט הבא. ג׳ארט ברכמן [Brachman], מהמרכז למלחמה בטרור באקדמיה הצבאית האמריקנית ווסט פוינט [West Point], ניסח זאת באופן הבא:

> [...] לא משנה כמה לוחמים רגליים ייהרגו או יישבו במהלך המאבק הזה נגד התנועה הג׳האדיסטית העולמית, דורות חדשים של ג׳הוביסטיים[88] [Jihobbyists, הלחם של המילים תחביב וג׳האד] ייווצרו [...] המציאות הזאת תימשך כל עוד התנועה הג׳האדיסטית תשמור על קאדר של מנהיגים והוגים חכמים ובעלי מוטיבציה, שבאופן פעיל מגייסים, מאמנים, מחנכים ופורסים את פעיליהם ברחבי העולם.[89]

למעשה, ה-AQAP ירש את מעמדו של אל-קאעדה כארגון המוביל, וקיבל על עצמו את האחריות ההלכתית והדוקטרינרית על מנת להמשיך להניע את הארגון קדימה. ״אין מנוס מהכוונה נכונה של האומה באמצעות הטפה לעקרונות וליסודות שעומדים בראש סדרי העדיפויות שלנו״[90], הצהיר אל-עולקי בשנת 2010, וביטא את מוכנות ה-AQAP להרמת כפפה זו. ״מגוייסינו מגיעים אלינו מיוזמתם״, ציין אחראי ההסברה של הארגון, והצביע בדבריו על כך שתעמולתם נושאת פרי, כפי שעוד יפורט בהמשך מחקר זה.[91]

משמעות נוספת של התעמולה היא במישור הטקטי. בעידן המלחמה בטרור העולמי, התעמולה מעודדת את תופעת ״הזאב הבודד״, לפיה פעיל יחיד או מספר מועט של פעילים ניזונים מתעמולה ובוחרים לפעול באופן עצמאי. ככל שהתעמולה יעילה יותר, נדרש קשר ממשי פחות ללוחם הג׳האד, ונעדרת התלות הגיאוגרפית. כתב העת Inspire, הפונה לקהל יעד מערבי, מעודד את תופעת ״הזאב הבודד״, דהיינו הפיכת הג׳האד לחובה אישית. ״תקיפת האויב בחצר האחורית שלו היא אחת הדרכים הטובות ביותר לסייע

---

[87] Brachman, **Global Jihadism**, pp. 130-131.

[88] מונח זה, שהוטבע על ידי ג׳רט ברכמן בספרו הנ״ל, נועד לתאר את מעריצי אידיאולוגיית הג׳האד.

[89] Brachman, **Global Jihadism**, p. 196.

[90] **Make it Known to the People Do Not Conceal**, www.islamictube.com/watch/4f3bdcc747699295eb5a/Anwar-Al-Awlaki-Make-it-known-to-the-people-do-not-conceal, (Accessed on 28.02.2014).

[91] http://emptyquarter.wordpress.com/2008/01/29/al-wasat-interview-with-al-qaeda-information-officer (accessed on 23.02.2014).

[במלחמת] הג׳האד״[92], נכתב בכתב העת, תחת הכותרת: ״טרור, עשה זאת בעצמך״ [Do-It-Yourself Terrorism]. התרחבות תופעה זו הפכה, למעשה, מוסלמים רבים בעולם לפעילי ג׳האד עולמי פוטנציאליים ולכלי חשוב ודל עלויות, המקשה אחר מעקב מודיעיני מצד ארגוני הביון השונים.[93]

אל-עולקי, שהיה שותף להקמת כתב העת Inspire, הנחה את נצ׳אל חסן לבצע בעזרת נשקו האישי את הפיגוע בבסיס פורט הוד בנובמבר 2009, וכן את פיצל שאהזאד, שניסה לבצע פיגוע באזור מרכזי בעיר ניו יורק במאי 2010. באחד מגיליונות Inspire הגיב אל-וחישי בחיוב כלפי פעולות אלו, וקרא במישרין לפעול ברוח זו. אל-וחישי הציע למוסלמים במדינות המערב לרכוש נשק ו״ללמוד לתכנן מנגנוני נפץ, להבעיר יערות ובניינים, לדרוס אנשים באמצעות מכוניות ומשאיות, להקריב את החיים, להשתמש בסכין, אקדח או פצצה״. נמצאנו למדים כי ה-AQAP הפך לאבן שואבת גם בתחום התעמולה.[94]

לנוכח ריבוי התכנים הג׳האדיסטיים באינטרנט, נדרש ארגון אל-קאעדה לפתח מנגנון בקרה מסועף, שאפשר לו לפקח על אמינות הפרסומים שיצאו מטעם השלוחות. ״חזית ההסברה העולמית״, מרכז התקשורת ״אל-פג׳ר״ [השחר] ו״אל-צחאב״ היו שלושת המוסדות העיקריים האמונים על כך, שהותירו בידי ארגון העל את הסמכות להשפיע על התכנים. בדומה לשלוחות נוספות, בתחילת דרכו הפיץ ה-AQAP חלק ניכר מפרסומיו באמצעות ״חזית ההסברה העולמית״, ובחלוף הזמן באמצעות מרכז ״אל-פג׳ר״. בשנת 2011 הקים ה-AQAP את סוכנות הידיעות ״אל-מדד״ [התגבורת], שחיזקה את הקשר בין הארגון לאמצעי התקשורת השונים והבטיחה את עצמאותו התעמולתית. הקמת סוכנות זו הדגישה שוב כי התלמיד המשיך את דרכו של רבו.[95]

הטלטלה האזורית שפקדה את העולם הערבי משנת 2010, המכונה ״האביב הערבי״, נתפסה כהזדמנות לקידום האסטרטגיה הג׳האדיסטית, וזכתה לתשומת לב תעמולתית רבה מצד ארגון אל-

---

[92] Al Malahem-Media, **Inspire**, 9 (Winter 2012). pp.17.

[93] Ramon Spaaij**, Understanding Lone Wolf Terrorism: Global Patterns, Motivations and Prevention** (New York: Springer, 2012), pp.4, 26, 98; **A Homemade Style of Terror: Jihadists Push New Tactics**, www.nytimes.com/2013/05/06/us/terrorists-find-online-education-for-attacks.html?_r=0 (accessed on 23.02.2014); **Online Jihadi Publications Luring Teens,** www.clarionproject.org/news/online-jihadi-publications-luring-teens%20?ModPagespeed=noscript# (accessed on 23.02.2014).

[94] Spencer, Robert, "Times Square Jihad? What Jihad?", **Human Events**, 66:18 (May 17, 2010), pp.434; Samuel Lindo, "Al Qaeda in the Arabian Peninsula" **CSIS**, (Case Study Number 3, July 2011), p.5; **Purported al Awlaki Message Calls For Jihad Against U.S**, http://articles.cnn.com/2010-03-17/world/al.awlaki.message_1_awlaki-qaeda-islam-and-muslims?_s=PM:WORLD (accessed on 24.02.2014).
Al Malahem-Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010), p.1 :הציטוט לקוח מ

[95] Brachman, **Global Jihadism**, pp. 126, 134; Ezzeldeen Khalil, "OSINT Summary: The Emergence of Jihadist Citizen Journalism", **Jane's Terrorism & Security Monitor**, 12:4 (Apr 1, 2012), p.1; **Al Fajr Media Center Publishes Qasida for Usama Bin Laden,** http://occident2.blogspot.co.il/2011/07/al-fajr-media-center-publishes-qasida.html (accessed on 24.02.14);

קאעדה. אל-ט׳וואהרי, שבאופן טבעי ייחס חשיבות רבה למצרים ולסוריה כמדינות השכנות לישראל, פרסם כתבי תמיכה והכוונה בהיקף עצום במהלך החודשים הראשונים של ה״אביב הערבי״. גם בחזית זו גילה ארגון ה-AQAP מעורבות עמוקה והלהיט את הרוחות. הגיליון החמישי של כתב העת Inspire, שפורסם תחת הכותרת ״צונאמי של שינוי״, הוקדש, ברובו המוחלט, לרעיון כי חובה לנצל את הטלטלה האזורית לחיזוק הג׳האד העולמי. האביב הערבי הוא ״הזדמנות פז להפיץ את מסר הג׳יהאד לאזור ולעולם, ולהשתחרר מהמעטה האפל של דיקטטורות ומדינות משטרה״, נכתב בגיליון.[96]

כאמור, ישראל זכתה אף היא להיות חלק מתעמולת ה-AQAP, בהשפעתו של עבדאללה עזאם. לאורך השנים ספג עזאם ביקורות נוקבות על ״נטישת המאבק בפלסטין״ לטובת זה באפגניסטן. על אף שעזאם הטיף למלחמה בפלסטין, הוא לא יישם אותה בפועל ודחה זאת לסיום המלחמה באפגניסטן. ״מי שחושב שהג׳האד באפגניסטן הוא הזנחה של הבעיה האסלאמית בפלסטין, אלו הן אשליות״[97], כתב עזאם בהקדמה לספרו ״זיכרונות פלסטין״. במאמר אחר פרי עטו, שכותרתו ״מכאבול לירושלים״, ואשר ראה אור בשנת 1989, ביטא עזאם את שאיפתו להעביר את המאבק לפלסטין אחרי שתבוא לקיצה המערכה באפגניסטן. במאמר זה גלל עזאם את פגישתו עם עבד אל-רסול סיאף, שכיהן כראש הממשלה בממשלת המעבר האפגנית, פגישה שבה דנו על הנחיצות בשחרור פלסטין בכלל וירושלים בפרט מידי היהודים. בדברי ההספד של סיאף על קברו של עזאם ציין הראשון כי לאחר שיסתיים המאבק באפגניסטן, ״נגיע לירושלים למלחמה בכופרים״.[98]

אסטרטגיה זו של ״תחילת המערכה בפלסטין לאחר סיום המערכה בחצי האי ערב״, חלחלה גם ל-AQAP. בינואר 2009, בהיותו עומד בראש הארגון, ציין אל-וחישי כי מטרת ה-AQAP היא לשחרר את חצי האי ערב, ומשם את ״[...] מדינת פלסטין, כפי שזו היתה תמיד בראש מעייניהם של השיח׳ בן לאדן ושל אבו מצעב אל-זרקאוי [מנהיג אל-קאעדה בעראק עד מותו בשנת 2006]״.[99] ״אנשינו בפלסטין יכולים להירגע, שכן נרחיב את הג׳האד שלנו ולא נכיר בגבולות סייקס-פיקו״, נכתב בכתב העת Inspire, המבטא את תפיסת הארגון.[100]

ברוח זו הקפיד ה-AQAP לציין את ישראל כיעד הבא לאחר שחרור חצי האי ערב. יחד עם זאת, פרט לתעמולה שניהל ה-AQAP נגד ״האויב הציוני״, הוא גם פעל נגדו שלא במישרין, ונראה כי המאבק

---

[96] Al Malahem-Media**, Inspire**, 5 (Spring 2011), p.5; **The People's Revolt: The Fall of the Corrupt Arab Regime, By Sheikh Atiyyatullah**, http://worldanalysis.net/modules/smartsection/item.php?itemid=25 (accessed on 23.02.2014); Al Malahem-Media**, Inspire**, 10 (Spring 2013), p.38 הציטוט לקוח מ:

[97] עבדאללה עזאם, **ד׳כריאת פלסטין** (פשאור: מרכז השהיד עזאם להסברה, ללא ציון תאריך), עמ׳ 3.

[98] מליח, **מכאבול**, עמ׳ 129.

[99] **מן הנא נבדא... ופי אלאקצא נלתקי**, www.youtube.com/watch?v=CwM6dEZsISY (נצפה ב 09.03.14).

[100] Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (Fall 2010), p.10.

בישראל ישים, לתפיסתו, עוד לפני הגשמת החזון של שחרור חצי האי ערב. "הארגון כבר עשה הכנות במטרה לסייע לאחים בפלסטין"[101], הצהיר בשנת 2010 סעיד אל-שהרי, שהיה סגן מפקד ה-AQAP עד לחיסולו בשנת 2013. אל-שהרי סיפר כי ארגונו השקיע מאמצים לחסימת צוואר הבקבוק הימי שעליו חלשה תימן; הצלחה בתחום זה תוביל, לדבריו, ל"ניצחון עצום, שישפיע על העולם, או אז ייסגרו [מיצרי] באב [אל-מנדב][102], והחבל יתהדק סביב צוואר היהודים".[103]

במערכה התעמולתית נגד ישראל, שבאה לידי ביטוי במדיות השונות, לרבות כתב העת Inspire, תקף ארגון ה-AQAP את ישראל במספר חזיתות. אחת מהן הוקדשה לניסיונות לבודד את ישראל בעולם ולגרום להפסקת תמיכת המערב בישראל. "עלינו להכות בכל האינטרסים המערביים עד שארצות הברית ואירופה יחדלו מתמיכתם ביהודים", ציין אל-וחישי בשנת 2009.[104]

בתעמולתו קשר ארגון אל-קאעדה בין פעולות נגד ארצות הברית משנת 2009, שבהן הוא היה מעורב, לבין תמיכתה ב"ישות הציונית". בנאומיו של בן לאדן בשנת 2010, ביניהם "מאסאמה לאובמה" ו"ארצות הברית לא תחלום על ביטחון לעולם עד שאנחנו נחיה בביטחון של אמת בפלסטין", יצר בן לאדן זיקה ברורה בין פיגועי הארגון נגד ארצות הברית לבין תמיכתה בישראל. בהקשר זה בלט גם אל-עולקי, שבפרסומו "מסר לעם האמריקני", בשנת 2010, הביע תמיהה מדוע ארצות הברית מוכנה לסבול בשל תמיכתה בישראל. ברוח הדברים אמר אל-וחישי כי "אמריקה לעולם לא תיהנה מביטחון, עד שאנחנו נחיה בביטחון בפלסטין [...]".[105]

ארגון ה-AQAP, בדומה לארגון אל-קאעדה, הפנה חלק נכבד מתעמולתו גם כלפי אלה המצדדים בישראל, ובכללם חלק ממדינות ערב. מנהיגי מצרים, ערב הסעודית וירדן היו בין אלה שזכו לביקורת נוקבת, וחלקם אף כונו "ציונים". אל-וחישי קרא לשליטי ערב "לשלוח את צבאותיהם לעזה [...] או

---

[101] **Internet Archive**, Abu Sufyan Al-Azdi, "Towards a Life of Dignity", 23 February, 2010, http://archive.org/details/eng-mofra, (Accessed on 29.04.2013).

[102] מיצרי באב אלמנדב הינם נתיב מים חיוני לישראל המהווה אתגר ביטחוני לחילות האוויר והים הישראלים.

[103] Flashpoint, "Al-Qaida in the Arabian Peninsula: America and the Final Trap", 20 June, 2010, www.globalterroralert.com/inteldocument/flashpoint_aqapfinaltrap.pdf (accessed on 12.03.14).
הציטוט לקוח מאבי ספיאן אלאזדי, **רד אלעדואן אלצליבי**, פברואר, 2010, https://nokbah.com/~w3/?p=3460 (נצפה ב 12.03.2014).

[104] Flashpoint, "Al-Qaida in the Arabian Peninsula: America and the Final Trap", 20 June, 2010, www.globalterroralert.com/inteldocument/flashpoint_aqapfinaltrap.pdf (accessed on 12.03.14);
הציטוט לקוח ממן הנא נבדא... ופי אלאקצא נלתקי, www.youtube.com/watch?v=CwM6dEZsISY (נצפה ב 17.03.14).

[105] Flashpoint, "Al-Qaida in the Arabian Peninsula: America and the Final Trap", 20 June, 2010, www.globalterroralert.com/inteldocument/flashpoint_aqapfinaltrap.pdf (accessed on 12.03.14); **Message to the American People, Anwar Al Awlaki**, www.dailymotion.com/video/xelcve_message-to-the-american-people-anwa_people (accessed on 12.03.2014); **From Usama to Obama**, www.youtube.com/watch?v=S9LtHo31gbU (accessed on 13.03.2014); Al Malahem Media**,** הציטוט לקוח מ: **Inspire**, 1 (Summer 2010), pp.15-16.

לאפשר להמונים לצעוד חמושים או לא חמושים להתעמת עם היהודים״.[106] כמו כן, בתעמולתו קשר ה-AQAP את המאבק בישראל עם מאבקו בממשלת תימן, ופעל לנצל את התפיסה האסלאמית השלילית כלפי היהודים לגיוס תמיכה נגד המשטר בתימן. תקיפות צבא תימן בדרום המדינה הושוו לתקיפות ישראל ברצועת עזה, ונשיא תימן כונה ״סוכנם של היהודים״.[107]

כאמור, תעמולת ה-AQAP שימשה גם להנגשת מידע טקטי לתכנון פיגועים וביצועם בעזרת כלים הזמינים לכל. לא אחת קרא הארגון לכל מי שבידיו האמצעים למלא את ״חובתו האישית״. באוגוסט 2010, למשל, קרא אל-שהרי לחיילי צבא ערב הסעודית לתקוף את אילת:

> [...] כוונו את הנשק שלכם נגד ישראל, שמרחקה רק מספר קילומטרים מכם, ואורותיה נראים מאזור חקל שבצפון ערב הסעודית. מי מכם שהיה טייס, שיבקש את מות הקדושים מעל שמי פלסטין, ומי מביניכם שבחיל הים, צריך להפנות את הנשק שלו נגד היהודים שם, ויזכה בכבוד של מות קדושים למען אללה [...].[108]

אולם, למרות תעמולתו הנרחבת של הארגון כלפי ישראל, מעולם לא נחשפה פעולה מבצעית שתכנן נגדה. פעולתו היחידה של הארגון, שניתן אולי לקשרה למאבקו בישראל, התרחשה באוקטובר 2010. מחסניות דיו, שמולאו בחומר נפץ, נשלחו באמצעות מטוס תובלה מתימן, דרך דובאי ובריטניה, לשני מוסדות יהודיים בעיר שיקגו שבמדינת אילינוי שבארה״ב. שני מוסדות אלה היו בית כנסת רפורמי של הקהילה ההומו-לסבית ובית כנסת אורתודוקסי, שכתובתם הופיעה על גבי האריזות. יחד עם זאת, מטרת הפעולה לא היתה ברורה לכוחות הביטחון: האם נועדו המטענים להתפוצץ עם הגעתם ליעד או שמא על גבי המטוס בדרכו לארצות הברית? ראש ממשלת בריטניה, דיוויד קמרון [Cameron], העריך כי האפשרות השנייה היא הנכונה, ועל כן יתכן כי היעד נותר, אף הוא, בגדר מרכיב תעמולתי.[109] ואומנם ניתן לשער כי מטרת הפעולה היתה לפגוע במטוסי תובלה, המקרינים עוצמה כלכלית, ובכך להחליש את ארצות הברית,

---

[106] Flashpoint, "Al-Qaida in the Arabian Peninsula: America and the Final Trap", 20 June, 2010, www.globalterroralert.com/inteldocument/flashpoint_aqapfinaltrap.pdf (accessed on 12.03.14).

[107] Anwar Al Awlaki, **Make it known to the people and do not conceal it**, http://www.islamictube.com/watch/4f3bdcc747699295eb5a/Anwar-Al-Awlaki-Make-it-known-to-the-people-do-not-conceal (accessed on 14.03.2014); Abu Sufyan Al-Azdi, **Towards a Life of Dignity**, http://archive.org/details/eng-mofra, (accessed on 14.03.2014).

[108] Al Malahem Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010).
Abu Sufyan Al-Azdi, **Towards a Life of Dignity**, http://archive.org/details/eng-mofra, (accessed הציטוט לקוח מ on 29.04.2013).

[109] **Bomb Plot Shows Key Role Played by Intelligence**, www.nytimes.com/2010/11/01/world/01terror.html?pagewanted=1&_r=3& (accessed on 14.03.2014); Giuseppe Caforio, "The Concreteness of Asymmetric War: Fragments of Experience", **Connections The Quarterly Journal,** 11:3 (Summer 2012), pp. 33; **The Sunday Telegraph**, Oct 31, 2010.

ולא לפגוע ביהודים החיים במערב, מה גם שמאבקו של הארגון ממוקד ביהודים הציונים במדינת ישראל ולא ביהודי העולם.

לסיכום, עשרות רבות של פיגועים שבוצעו ברחבי העולם יצאו מתחת ידיו של ארגון ה-AQAP. ניתוח פעולות הארגון מאז הקמתו ועד ימינו אנו מלמד כי הארגון לומד מניסיון העבר ומשכלל את שיטות הפעולה שלו. דוגמה מובהקת לכך היא הניסיון של פעיל הארגון לפוצץ מטען חבלה, המורכב מנוזל כימי ואבקה, במהלך טיסה 253 של חברת התעופה האמריקנית נורת'ווסט מדטרויט לאמסטרדם בדצמבר 2009. אירוע זה היווה פריצת דרך, שבה סטה ה-AQAP מדפוס הפעולה המסורתי של ארגון אל-קאעדה. ראשית, המפגע הוציא לפועל את תוכניתו בגפו, שלא כמקובל, ובכך יישם את שיטת "הזאב הבודד". שנית, המפגע הרכיב את מטען החבלה במקום מוצאו, ובכך הערים על אנשי הביטחון בנמל התעופה, שכן עד אז נהגו המפגעים להרכיב את מטען החבלה בקרבת יעד הפיגוע. באירוע זה הפגין ה-AQAP את יכולתו להסתגל למציאות המשתנה. בנוסף, המפגע השתמש בכישוריהם של חברי ארגון אחרים, שסייעו לו לחמוק ממערכות אבטחה שונות בנמל התעופה. ואכן, כארגון המהווה את חוד החנית של ארגון אל-קאעדה, חותר ה-AQAP לעצמאות, תוך שהוא מחדש ומפתח את דרך פעולתו.[110]

יועץ נשיא ארה"ב ללוחמה בטרור, ג'ון ברנן (Brennan), הצהיר בשנת 2012 כי נכון לאביב אותה השנה, מספרם של חברי ה-AQAP נאמד בלמעלה מאלף חברים. על פי ההערכה, כמאתיים עד שלוש מאות חברים מהווים את הגרעין העיקרי של הארגון, ואליהם מתווספים עוד כשבע מאות פעילים. כזכור, בתחילת דרכו עמד בראש הארגון נאצר אל-וחישי, ולצידו אנשי דת ומספר רב של מומחים בתחומים שונים. שיתוף הפעולה בין אנשי הדת ומומחים אלה, בהנהגתו של אל-וחישי, עיצבו את ארגון ה-AQAP. אל-וחישי, שניחן ביכולת הנהגה בולטת, השכיל לנצל את כישוריהם של חברי הארגון, ולהצעיד את ה-AQAP כשלוחה המובילה של ארגון אל-קאעדה.[111]

---

[110] Lauren B. O'Brien, "The Evolution of Terrorism Since 9/11", **FBI Law Enforcement Bulletin**, 80:9 (Sep 2011), pp.3-10.

[111] **Profile: Al-Qaeda in the Arabian Peninsula**, www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/05/2012597359456359.html (accessed on 13.02.2014).

פרק שלישי: האינטרנט כפלטפורמה להפצת האידיאולוגיה של ארגון אל-קאעדה

ראשית השימוש באתרי אינטרנט כפלטפורמה להפצת אידיאולוגיית אל-קאעדה נעשה באמצעות אתר azzam.com[112], שהוקם על ידי עבדאללה עזאם בשנת 1996. תכליתו של אתר זה היתה גיוס פעילים מרחבי העולם לג׳האד באפגניסטן, בוסניה וצ׳צ׳ניה. מבחינת ארגון אל-קאעדה, רשת האינטרנט היוותה כר נוח להפצת מידע ולפרסום הנחיות מבצעיות. ״פורומים״ של אל-קאעדה, כדוגמת ״אל-חסבה״ [הגמול], ״אל-בראק״[113], ״אל-אחלאס״ [מושב הסוס] ו״אל-פלוג׳ה״ [עיר בעראק], אפשרו למשתמשים בכל רחבי העולם נגישות מיידית למחנה אימונים וירטואלי, שלימים יקרום עור וגידים בדמותו של כתב העת Inspire. ברבות השנים החל הארגון להפיץ ״ספרות מקצועית״, שעסקה בהכנת מטענים, טקטיקות לוחמה, מידע על נשק גרעיני ועוד. ברם, תכנים ג׳האדיסטיים אלה, שמקורם ב״אנציקלופדיה של הג׳האד״, הופצו, ברובם, כחומרי גלם, ולא הותאמו לקהל הקוראים.[114]

בשנת 2002 פרסם העיתון ניו יורק טיימס [The New York Times] כי נחשפו חלקים מתוך ״האנציקלופדיה של הג׳האד״. ״אנציקלופדיה״ זו היא כינוי לאוסף ספרי לימוד, המכילים מעל אלף דפים ששימשו להכשרת פעילי טרור. ה״אנציקלופדיה״ עסקה, בין היתר, באופן הכנת חומרי נפץ, תקשורת מאובטחת, הסתננות, שימוש באמצעי לחימה, שימוש במצפנים וקריאת מפות. ההנחה הרווחת היא כי רק שלושים עותקים קשיחים ומלאים של ה״אנציקלופדיה״ היו אז בנמצא. עם הצטרפותם של פעילים חדשים לארגון, הם קיבלו לידיהם חלקים נבחרים מתוך ה״אנציקלופדיה״, ובכך רכשו את הידע המבצעי הדרוש. ה״אנציקלופדיה״, ששקלה עשרים קילוגרם, כללה אחד עשר כרכים. ״בשמו של אללה [...] רכוש זה הינו רכושו של בית הארחה [המשרד לשירותים], נא לא להעתיק ללא רשות״, היתה כותרתו של כל אחד מהכרכים.[115]

הפצת ה״אנציקלופדיה״ ברשת האינטרנט החלה עם מאבקם של כוחות הביטחון האמריקאים נגד אל-קאעדה, שלא הותיר לארגון ברירה אלא לפרסם את הידע הנצבר במקום שאליו קצרה ידם של כוחות הביטחון מלהגיע. לנוכח הפלישה האמריקנית לאפגניסטן בשנת 2001 והרס תשתיות הארגון, החל הארגון לפתח שיטות חדשות להכשרת פעילי טרור, שתהוונה נדבך נוסף למחנות האימונים באפגניסטן. בשנת

---

[112] נכון לשנת 2014, האתר אינו פעיל והדומיין מוצע למכירה פומבית במחיר התחלתי של 7000 דולר.

[113] כינוי לבהמה פלאית עליה רכב הנביא מחמד, לפי המסורת המוסלמית, בדרכו לירושלים.

[114] Brachman, **Global Jihadism**, p.13; Audrey Cronin, "How Al-Qaida Ends: The Decline and Demise of Terrorist Groups", **International Security**, 31:1 (summer 2006), p. 32.

[115] http://www.spiegel.de/international/al-qaida-s-online-university-jihad-101-for-would-be-terrorists-a-432133.html; **The Mujahideen Explosive Handbook, Organization for the preparation of mujahideen,**www.riskintel.com/wp-content/uploads/downloads/2011/06/Mujahideen-Explosive-Book.pdf (accessed on 14.03.2014).

2003 כבר היתה "האנציקלופדיה של הג'האד" זמינה לכל ברשת האינטרנט. אלפי עמודים מאוירים, המכילים מידע בעל אופי טרוריסטי ומלחמתי, וכתובים בשפה הערבית, היו נגישים עתה לכל דורש. כותרות הגרסאות הראשונות של ה"אנציקלופדיה" היו "האמירות האסלאמית של אפגניסטן: המשרד לשירותים – מנהיגות למחנות צבאיים ולנמצאים בחזית", ומכאן יש להניח כי גרסאות אלו פורסמו, לראשונה, על ידי בוגרי אפגניסטן.[116]

במרוצת השנים החלו להתפרסם גרסאות מעודכנות של ה"אנציקלופדיה", ועל בסיסן התפתחו כתבי עת אלקטרוניים בשפה הערבית. כתבי העת הללו היוו קרקע לצמיחתו של כתב העת Inspire, שפורסם בשפה האנגלית, וכוון לקהל יעד מערבי. פרסום המידע ברשת אינטרנט הפך את ארגון אל-קאעדה מחשאי וריכוזי לווירטואלי ואינטראקטיבי. עבד אל-עזיז אל-מקרן, שהיה ראש שלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית, ואשר נהרג ביוני 2004 בקרב מול אנשי כוחות ביטחון סעודיים, הצהיר במאי 2004 כי ארגון אל-קאעדה מבוסס על מערכת תאים, ואינו מעוניין לקדם מעורבות ארגונית קונבנציונלית. אל-מקרן אף הדגיש כי קבלת "אישור" לחברות פעילה בארגון אינה נדרשת עוד.[117]

כתב העת "צות אל-ג'האד" [קול הג'האד], שנכתב על ידי שלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית והופץ על ידה, עשה לו כנפיים ברחבי העולם המוסלמי, והציב בשנת 2003 את השלוחה הזו כגורם משמעותי, שיש להתחשב בו.[118] כתב העת הדו-חודשי, שנכתב בשפה הערבית, פנה למג'אהדון שבחצי האי ערב. הגיליון הראשון מבין עשרים ותשעה הגיליונות, שפורסמו בין אוקטובר 2003 לנובמבר 2004, פתח במילים "קול הג'האד יהיה לעזר ללוחם הג'האד, יאיר את דרכו [עונא ללמג'אהד, מנירה לה אל-טריק] וינחה אותו בדרך [...] והג'האד הוא דרכו של אללה".[119]

הגיליון הראשון של "צות אל-ג'האד" שם לו למטרה להפיץ את אידיאולוגיית הג'האד בחצי האי ערב. לוחם הג'האד סלימאן אל-דוסרי כתב את "דבר העורך", והסביר את הסיבות לחשיבות הג'האד בערב הסעודית:

> בארץ זו מצוי האויב, הכובש הצלבני, הגונב את אוצרותיה, קובע את מדיניותה, ויוצא ממנה למלחמות נגד המוסלמים [...] יש בה ממשלה סוכנת, שחזרה בה מדת האסלאם, והיא

---

[116] http://archive.adl.org/ http://www.spiegel.de/international/al-qaida-s-online-university-jihad-101-for-would-be-terrorists-a-432133.html

[117] http://archive.adl.org/terrorism/profiles/al_qaeda.html#.UuOGxvTA7xA; http://www.spiegel.de/international/al-qaida-s-online-university-jihad-101-for-would-be-terrorists-a-432133.html; Philip Seib, **The Al Jazeera Effect: How the New Global Media Are Reshaping World Politics** (Washington: Potomac Books, 2008), p.103.

[118] את גיליונות כתב העת האלקטרוני, צות אלג'האד, ניתן להוריד מהכתובת: www.tawhed.ws/c?i=339.

[119] Brachman, **Global Jihadism**, p. 130; הציטוט לקוח מצות אלג'האד, גיליון 1, עמ' 2.

מיישמת את תוכניות הקולוניאליזם [...] ושולטת על פי חוק שאינו החוק של אללה [...] [באופן שגורם ל] פגיעה בדת וזלזול במאמינים תחת ההגנה והחסות של משפחת סעוד.[120]

"הכופרים שדמם מותר כדמו של הכלב" (ואנמא דמ אחדהם דמ כלב), תפיסת ארצות הברית כאויבת הגדולה ביותר של האסלאם והצדקת המלחמה בכופרים מבית ומחוץ היו הנושאים העיקריים שבהם עסק כתב העת "צות אל-ג'האד". רעיון הג'האד כחובה אישית וכערך עליון בא גם הוא לידי ביטוי בכתב העת.[121]

הגיליון התשיעי של כתב העת נחתם בבקשה מהעומדים לקיים את מצוות העלייה לרגל להפיץ את הג'האד:

[...] אנחנו מעוניינים בכך שאם אתה מתכוון לעלות לרגל או מכיר מישהו שמתכוון לעשות זאת, קחו עמכם גיליונות של כתב העת ופרסומים של קול הג'האד, מודפסים על דפים או מועתקים על תקליטורים, כדי לחלקם לכל עולי הרגל הערבים (לתוז עוהא עלא מן אסתטעתם מן אל-חג'אג' אל-ערב), ובעיקר לאנשי המפרץ, תימן, סוריה, עיראק, ומצרים [...].[122]

התעמולה השזורה בכתב העת הופיעה בדמות ראיונות עם מנהיגי הארגון, הצדקות דתיות לפעולות טרור, ביקורות על ספרים שעוסקים בג'האד וקריאה ישירה למלחמה בכופרים. כתב העת "צות אל-ג'האד" היה מפרסומי הג'האד הראשונים שהפגינו רמה גבוהה של מיומנויות עריכה, גופנים מיוחדים בשפה הערבית, הערות שוליים וגרפיקה מרהיבה. אין תימה, אפוא, כי עם יציאתו לאור התבלט כתב העת במדיות השונות.[123]

"צות אל-ג'האד" פורסם כמעט במקביל לכתב העת "מעסכר אל-בתאר" [מחנות החרב], שראה אור בשנת 2004, גם הוא על ידי השלוחה הסעודית. "אח ג'האדיסט, אתה לא חייב לנסוע לארצות אחרות על מנת להצטרף למחנות האימונים הכבירים. אתה יכול להתחיל בתוכנית ההדרכה לבד, בביתך, או עם קבוצה או עם אחיך"[124], נכתב בגיליון הראשון של "מעסכר אל-בתאר". הכשרת צעירים מוסלמים ללוחמי ג'האד היתה מטרתו המוצהרת של כתב העת, שהציע הכשרה מעשית לשימוש בנשק, לבניית תא טרור ולתכנים נוספים, ששולבו מתוך ה"אנציקלופדיה של הג'האד". ניתן לקבוע כי זהו כתב העת הראשון שפורסם על ידי אל-קאעדה ופנה לקהל יעד מוסלמי החי במערב.[125]

---

[120] צות אלג'האד, גיליון 1, עמ' 2-3.
[121] צות אלג'האד, גיליון 1, עמ' 4, 24; צות אלג'האד, גיליון 2, עמ' 2, 4, 7.
[122] צות אלג'האד, גיליון 9, עמ' 47.
[123] **Sawt Al Jihad: Signs of a Saudi al Qaeda Resurgence?**, www.islamdaily.org (accessed on 07.02.2014).
[124] מעסכר אלבתאר, גיליון 1, עמ' 28.
[125] מעסכר אלבתאר, גיליון 1, עמ' 28.

התעמולה הג׳האדיסטית שהופיעה בשני כתבי העת הללו נשאה פרי. בשנת 2007 איים מחמד עאטף, מוסלמי בן עשרים ואחת מסקוטלנד, לבצע פיגוע התאבדות, ופרסם באתרי אינטרנט מדריכים להכנת פצצות, כלי נשק מאולתרים וחומרי חבלה. עאטף היה גם חשוד כי גויס לחוליה שתכננה לבצע פיגועים ביעדים שונים בקנדה, וביניהם בניין הפרלמנט. במחשבו הפרטי נמצאו קישורים לכתבי העת ״צות אל-ג׳אהד״ ו״מעסכר אל-בתאר״, כמו גם לתקליטורי וידאו מטעם אגף התקשורת של ארגון אל-קאעדה, ואלה העידו על הצלחת התעמולה הג׳האדיסטית של הארגון.[126]

שני כתבי העת המקוונים הללו נכתבו בשפה הערבית, כפונים לקהל יעד מוסלמי תוך שהם מגוללים בסיפורים ובכתבות את החיים בערב הסעודית ואת הלחימה נגד האויב מבית ומחוץ. בעוד כתב העת ״צות אל-ג׳האד״ התמקד בתעמולה ובהפצת האידיאולוגיה של הג׳האד, כתב העת ״מעסכר אל-בתאר״ התמקד בהכשרת מוסלמים כלוחמי ג׳האד. שני כתבי העת הללו, כמשלימים האחד את השני, קראו לביצוע פעולות טרור גם מחוץ לשטחי חצי האי ערב נגד האויב הצלבני והציוני. הדברים נכתבו, ברובם, בערבית ספרותית, והמילים היו בעלות משמעות דתית. כתבי העת חשפו כי בשלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית ישנם גורמים טכנולוגים בעלי מיומנויות מחשב גבוהות ויכולת כתיבה והבנה של תעמולה יעילה.

לאחר האיחוד בין שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית בינואר 2009, שהוביל, כזכור, להקמת ארגון ה-AQAP, החל הארגון החדש לפרסם כתב עת בשם ״צדא אל-מלאחם״ [הד קרבות אחרית הימים], גיליונו הראשון פתח במילים הבאות:

> השליטים הערבים בוגדים, [והם] סוכניהם של היהודים והנוצרים שהחליפו את החוק של אללה באמתלה של דמוקרטיה ובחירות [...] לכן הפשלנו את שרוולינו [...] כדי לחשוף את האמת לציבור אודות האויבים, וזוהי מטרתו של כתב העת ״צדא אל-מלאחם״, שיוצא לאור על ידי מחלקת ההסברה של ארגון אלקאעדה בחצי האי ערב על אדמת תימן, והוא יטיל את אימתו על אויבי אללה, במטרה לחשוף את תוכניותיהם [סיפא מסלטא עלא אעדאא׳ אללה לכשפ מח׳טטאתהם], שמופנות נגד האומה [האסלאמית] [...] והם [המוסלמים] יהיו מי שיקבלו לידיהם את כתב העת [הזה], שממנו יפיקו תועלת רבה״.[127]

כתב העת ״צדא אל-מלאחם״, שכיוון את תעמולתו לקהל יעד מקומי, כלל בעיקר סיפורים מתקופת האסלאם הקלאסי ופרשנות מהתקופה הקדומה, וקשר את רעיונותיהם הדתיים עם ימינו אנו. כך נקשר,

---

[126] **The Yorkshire Post**, Oct 24, 2007.

[127] **Profile: Al-Qaeda in the Arabian Peninsula**, www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/05/2012597359456359.html (accessed on 27.02.2014); צדא אלמלאחם, **אלמלאחם**, 1, עמ׳ 3.

למשל, רעיון הג׳האד מימי הנביא מחמד עם הג׳האד נגד הציונים והצלבנים במאה העשרים ואחת. בחלוף הזמן החלו גיליונות כתב העת להצביע על שינוי תפיסתי ניכר שעבר הארגון, ואשר בא לידי ביטוי בהפניית התעמולה לקהל יעד מערבי. יחד עם זאת, שינוי תפיסתי זה לא הוביל לשינויים מרחיקי לכת בתוכן ובשפה. כתב העת אופיין לכל תקופת פרסומו בתעמולה דתית קיצונית, והוא הרבה לשזור פסיקות מהאסלאם הקלאסי, כדוגמת אלו של אבו ג׳עפר מחמד אבן ג׳ריר אל-טברי, מגדולי פרשני הקראן במאה העשירית. לימים, כאשר יופץ כתב העת Inspire, כפונה לקהל יעד מערבי, ההצדקות התיאולוגיות המורכבות שהופיעו בכתב העת ״צדא אל-מלאחם״ תפננה את מקומן להצדקות יומיומיות, המותאמות לשיח של החיים במערב, הן מבחינת התוכן והן מבחינת השפה.[128]

בנוסף, בעמוד השער של כל אחד מחמשת הגיליונות הראשונים של כתב העת ״צדא אל-מלאחם״ הופיע התאריך על פי לוח השנה המוסלמי [תקוים הג׳רי], הנהוג בחצי האי ערב ובמדינות אסלאמיות רבות. לצורך ההשוואה, בכתב העת Inspire, הפונה לקהל יעד מערבי, הופיעו התאריכים על פי לוח השנה הגרגוריאני, הנהוג במערב. החל מהגיליון השישי של כתב העת ״צדא אל-מלאחם״ הופיע, לעיתים, התאריך על פי לוח השנה הגרגוריאני, לצד התאריך על פי לוח השנה המוסלמי.[129]

אולם, השינוי המשמעותי ביותר היה דווקא בעיצוב כתב העת ״צדא אל-מלאחם״. בשלושת הגיליונות הראשונים לא ניתנה חשיבות יתרה לעיצוב, אך כבר בעמוד השער של הגיליון הרביעי ניתן היה להבחין בעיצוב מקצועי המושך את העין. בגיליונות הראשונים נכתב המלל על גבי רקע לבן, ועוצב באמצעות כלי העיצוב הבסיסיים של תוכנת ה-Microsoft Word, וזאת באופן חובבני למדי. התמונות בגיליונות הראשונים היו באיכות ירודה, והוגדלו ללא התאמה לגודל הדף. החל מהגיליון השביעי שמר כתב העת על עיצוב אחיד, כאשר הסמל המסחרי של זרוע ההפקה, ״אל-מלאחם״, החל לעטר את עמודי השער.[130]

לסיכום, מטרתו הראשונית של כתב העת ״צדא אל-מלאחם״ היתה להפיץ את המסר האידיאולוגי של ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב, ה-AQAP. ניתן לשער כי לאור השינויים שחלו בו מעת פרסומו ועד סיום הפצתו, הוא החל לפנות לקהל יעד רחב יותר, קרי מוסלמים החיים במערב. יחד עם זאת, עד סיום הפצתו של כתב העת ״צדא אל-מלאחם״ נכתבו כל גיליונותיו בשפה הערבית, והנימוקים למלחמה כוללת בכופרים נשאבו, ברובם, מהאסלאם הקלאסי. כתב העת החדש, Inspire, שפורסם לראשונה בקיץ 2010,

---

[128] נכתב על סמך סקירת שש עשרה הגיליונות של כתבי העת ״צדא אלמלאחם״ ו- Inspire.

[129] צדא אלמלאחם, **אלמלאחם**, 6, עמ׳ 1.

[130] צדא אלמלאחם, **אלמלאחם**, 4, עמ׳ 7-1.

נכתב בשפה האנגלית, ופנה ישירות לקהל יעד מוסלמי החי במערב, וזאת תוך שמירה על העיצוב המרהיב של כתב העת "צדא אל-מלאחם".

פרק רביעי: כתב העת Inspire

החל משנת 2010 החל ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב להפיץ כתב עת אלקטרוני מעוצב וצבעוני בשפה האנגלית בשם Inspire, שנערך על ידי הזרוע התקשורתית של הארגון, "אל-מלאחם".[131] נכון למרץ 2014, פורסמו שניים עשר גיליונות, שראו אור בטווחי זמן משתנים. הרעיונות שהוצגו בכתב העת היו מלווים בסיקור אירועים עולמיים, פרשנויות וסיפורי גבורה, במטרה להעביר את המסר כי ההליכה בדרך הג'האד לא רק שהיא הדרך הנכונה אלא שהיא בגדר מעשה שהוא אפשרי לביצוע. רעיון זה בא לידי ביטוי באמצעות מדור קבוע בגליון שכותרתו "ג'האד קוד פתוח", המקנה לכל את הידע הדרוש לביצוע פעולות טרור במסגרת מלחמת הקודש בכופרים. כתב העת Inspire פונה לקהל יעד מוסלמי בארצות הברית ובאירופה, ומאפשר לכל מוסלמי להוציא לפועל פעולות טרור ולהגשים את חזון הג'האד הלכה למעשה.[132]

כתב העת קרם עור וגידים הודות לכישוריהם של שני עורכיו: סמיר אבן ג'עפר כהאן, העורך הראשי וחבר ארגון ה-AQAP, והשיח' אנור אל-עולקי, איש הדת של הארגון, שחוסלו בידי ארצות הברית ב-30 בספטמבר, 2011. כהאן, המכונה בכתב העת "האח סמיר", נולד בשנת 1985 בריאצ', בירת ערב הסעודית, אך גדל והתחנך בארצות הברית. כהאן התבטא לא פעם בקיצוניות, ולא טרח להסתיר את דעותיו. בשנת 2003, בעת ששהה בארצות הברית, הקים בלוג [יומן מקוון] בשם "אן שאא' אללה שהיד" [קדוש מעונה אם ירצה האל], שבו כתב נגד מה שבראייתו נתפס כאימפריאליזם אמריקני. בשנת 2009, לאחר שנחקר על ידי ה-FBI, ברח כהאן לתימן, והפך לעורכו של כתב העת Inspire. "לא הסכמתי עם השקפת עולמו של סמיר, וניסיתי, לא פעם, לשנות את דעותיו הקיצוניות", אמר אביו לאחר מותו של כהאן.[133]

לצידו של כהאן עמד השיח' אל-עולקי, איש דת מוסלמי בעל אזרחות כפולה – תימנית ואמריקנית. אל-עולקי נולד בארצות הברית, ובהגיעו לגיל שבע חזרה משפחתו לתימן. בגיל תשע עשרה שב אל-עולקי לבדו לארצות הברית, ושם השלים את לימודיו האקדמיים, לרבות לימודי הדוקטורט. בשנת 2002 עזב אל-עולקי את ארצות הברית לאנגליה, בטענה כי האווירה הקשה של איומים והפחדות נגד מוסלמים בארצות הברית אילצה אותו לעשות כן. בשנת 2004 חזר אל-עולקי לתימן. בשל השתייכותו לארגון אל-קאעדה היה אל-עולקי עצור במשך שמונה עשר חודשים בכלא בתימן, ולאחר שחרורו הצטרף ל-AQAP, והפך לאיש הדת הבכיר של הארגון. כך נימק אל-עולקי, בשנת 2010, את תפיסתו האנטי-אמריקנית:

---

[131] להתרשמות מכתב העת, ניתן לעיין בנספח מספר 3.

[132] Al Malahem-Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010). pp. 1-7, 31-32; **The Ottawa Citizen**, Jul 19, 2010.

[133] **Morning Edition**, National Public Radio, Aug 18, 2010; **New York Times**, September 30, 2011; **St. Joseph News - Press**, Sep 30, 2011.

הפלישה האמריקנית לעראק והתוקפנות המתמשכת של ארצות הברית נגד מוסלמים לא אפשרו לי להשלים עם החיים כמוסלמי בארצות הברית. בסופו של דבר הגעתי למסקנה כי ג׳האד נגד ארצות הברית הוא דבר שמחייב אותי, בדיוק כפי שהוא מחייב כל מסלמי בריא אחר.[134]

דמותו הבולטת של אל-עולקי וההשראה שעורר בקרב מוסלמים ברחבי העולם גרמו, לעיתים, לזהותו בטעות כמנהיג ה-AQAP, על אף שמעולם לא עמד בראש הארגון. אל-עולקי, כזכור, חוסל בידי ארצות הברית בספטמבר 2011, על אדמת תימן. זאת, חרף העובדה כי חוקת ארה״ב אוסרת על הרג של אזרח אמריקני ללא משפט, וכי מאז מלחמת האזרחים האמריקנית, שהתנהלה בין השנים 1861-1865, לא הורה נשיא אמריקני לחסל אזרח אמריקני מבלי להעמידו לדין. ההצדקה לחיסולו של אל-עולקי צוינה בתזכיר אמריקני סודי בן חמישים עמודים. ״ארצות הברית לא אמרה שהיא חיסלה אותו, היא רק מברכת על חיסולו״, השיב דובר הבית הלבן, ג׳יי קרני [Carney], בתגובה לתמיהתו של כתב רשת ABC האמריקנית בדבר חיסול אל-עולקי ללא משפט. בעקבות חיסול זה נאלץ הממשל האמריקני להתמודד עם קשיים משפטיים רבים.[135]

המפגש בין כהאן ואל-עולקי, שחונכו על ברכי תרבות המערב, הוליד כתב עת ייחודי. בקיאותו של כהאן ברזי הטכנולוגיה, ובעיקר ברשת האינטרנט, ויכולתו של אל-עולקי, שהכיר היטב את קהל היעד המוסלמי במערב, להעניק הצדקות תיאולוגיות לג׳האד בן-זמננו בצורה מעוררת הקשבה, הפכו את כתב העת Inspire לייחודי בתחומו. בנוסף, היכרותם של השניים עם התקשורת האמריקנית ועם אורח חייהם של הצעירים במערב בכלל, ובארצות הברית בפרט, סייעה להם לעצב את כתב העת בדומה לכתבי עת רבים במערב, הידועים בשפתם הקלילה ובשלל התמונות שבהם.[136]

כתב העת Inspire, פרי יצירתם של כהאן ואל-עולקי, התמקד בשני מימדים: המימד האידיאולוגי והמימד המעשי (״ג׳האד קוד פתוח״).

---

[134] **The Christian Science Monitor**, Nov 2, 2010; Jane's Information Group, "AQAP after Awlaqi", **Terrorism & Security Monitor**, 11:10 (Nov 1, 2011), p.17.
Message to the American people By Sheikh Anwar Al-Awlaki (2010), הציטוט לקוח מ: www.youtube.com/watch?v=rXIRqmS_0Lc (accessed on 16.04.2014).

[135] **Jake Tapper vs. Jay Carney on President Killing U.S. Citizens**, www.youtube.com/watch?v=c6bgwZGZiIo (accessed on 16.04.2014); **Secret Memo Reveals Legal Justification for Killing Al-Awlaki,** www.theblaze.com (accessed on 16.04.2014).

[136] **New York Times**, September 30, 2011; **The Christian Science Monitor**, Nov 2, 2010; **BBC Monitoring Middle East**, **BBC Worldwide**, Oct 19, 2010.

המימד האידיאולוגי

המסרים האידיאולוגיים של ארגון אל-קאעדה, כפי שבאים לידי ביטוי בכתב העת Inspire, אינם חדשים, ברובם, אך הדרך שבה מציג כתב העת את מסריו היא חדשה. כתב העת פונה לקהל יעד מוסלמי צעיר החי במערב, והוא עושה זאת באמצעות שימוש בדרך החשיבה המערבית. בגיליון הראשון של Inspire נאמר כי "כוונתנו היא שכתב העת יהווה פלטפורמה שתציג את הסוגיות החשובות העומדות כיום בפני אומת המאמינים עבור מוסלמים שקוראים אנגלית".[137] סוגיות דתיות מורכבות, שהיו נחלתם של כתבי העת הקודמים של הארגון, נעדרות מהכתב, ו"האלימות ההכרחית" שיש לנקוט כלפי האויב מנומקת על ידי ויכוחים פוליטיים, מוסריים ומשפטיים. את מקומן של הסוגיות הדתיות המורכבות ממלאות הצדקות אחרות, הלקוחות מחיי היום יום במערב, כגון הגנה על הסביבה ובחירה אישית, תוך שימוש עדין בדת. "להציל את כדור הארץ", נכתב במאמר המיוחס לבן לאדן, שבו נטען כי יש להחרים סחורות מארצות הברית על מנת להגן על הסביבה. כתב העת הפך במהרה לכלי יעיל לגיוס פעילים, והחל להוות איום ביטחוני על מדינות המערב. הסיבה לכך היא שכתב העת מכוון לצעירים בעלי אזרחות מערבית, ששפתם הראשונה או השנייה היא אנגלית, והם יכולים לנוע מהמערב לעולם האסלאם ובחזרה בקלות יחסית.[138]

"ציטוטים של חברים ושל אויבים", כך בחרו עורכי כתב העת להציג, כבר בגיליונו הראשון, את האידיאולוגיה של ארגון ה-AQAP. לדידם, העולם נחלק לשניים: החברים, דהיינו אלה התומכים בדרך הג'האד; והאויבים, דהיינו אלה המצדיקים את ישראל וארצות הברית. "החיילים [הישראלים] שעלו לספינת [המרמרה] לא נשאו נשק בידיהם [...] והם הותקפו באמצעות סכינים, גרזנים ובולי עץ", צוטט חבר הכנסת הישראלי לשעבר, בני בגין. "עוד שקר שמצדיק את הפשיטה הישראלית על ספינת הסיוע בדרכה לעזה", הוסבר בהמשך. מנגד, יוסף אל-ח'טאב, יהודי חרדי שהתאסלם, המכונה "האמיר של המהפכה המוסלמית", צוטט כאומר: "אני אוהב את אסאמה בן לאדן, אני נשבע בכמה שאני אוהב אותו". חלוקה זו לחברים ואויבים היוותה כר פורה לכתבות נוספות, שחידדו את הרעיון הזה.[139]

סיפור הליכתם של חברי הארגון ותומכיו בדרך הג'האד שולב בכל גיליון של כתב העת, וזאת במטרה להטמיע בפני הקורא את תפיסת הארגון, שדרך הג'האד היא דרכו. כך, לדוגמה, "מבצע הדמים" [Hemorrhage Operation], היה הנושא המרכזי בגיליון השלישי, שבו נטען כי הארגון הצליח לחבל במטוס מטען של חברת המשלוחים UPS, אם כי הדבר מעולם לא אושר על ידי גורמים מערביים רשמיים.

---

[137] Al Malahem-Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010), p.2.
[138] **The Scotsman**, Feb 2, 2012; **The Ottawa Citizen**, Jul 19, 2010;
[139] Al Malahem-Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010), p.4.

כתבות המפליגות בשבחם על עורכי כתב העת, ההולכים בדרך הג׳האד, וסיפורו של תלמיד תיכון נורמטיבי, שמצא את דרכו והפך ללוחם ג׳האד, הם רק קומץ מהסיפורים השזורים בגיליונות Inspire.[140]

המימד המעשי - ״ג׳האד קוד פתוח״

כתב העת Inspire פתח עידן חדש המכונה ״ג׳האד קוד פתוח״. הגדרה זו מורכבת משני מושגים השאובים מעולמות שונים: ״ג׳האד״ ו״קוד פתוח״. ״ג׳האד״ הוא מונח דתי הלקוח מהאסלאם, ומשמעותו בהקשר זה היא מלחמת קודש בכופרים. ״קוד פתוח״ הוא מושג מעולם המחשבים המציין כי קוד תוכנה מסוים פתוח ונגיש לכל מי שחפץ בו, והוא חופשי לשימוש, לצפייה ולעריכת שינויים. ״ג׳האד קוד פתוח״, אם כך, מבטא את הרעיון של מלחמת קודש הזמינה לכל. בבסיס רעיון זה עומדת התפיסה, לפיה כל אדם החפץ בכך יוכל לרכוש את הידע לביצוע פעולות טרור.[141]

״זה אתה, כן, אתה ורק אתה, הטרוריסט ליד מפתן ביתי. אז היה נאמן לאללה, והנאמנות לאללה משמעותה שתרים את נשקך, התפלל לאללה שיעזור לך וצא אל אויבך. הוא נמצא בדלת הסמוכה״.[142] דברים אלה נכתבו בגיליון העשירי של כתב העת, ומכוונים לפעולה נגד האויב. המוסלמי הצעיר יקבל את הידע הדרוש לפעולה במדור ״ג׳האד קוד פתוח״. בעוד המימד האידיאולוגי מסביר, מנמק ומעודד את ההליכה בדרך הג׳האד, המימד של ״ג׳האד קוד פתוח״ עוסק בהקניית הידע המבצעי לביצוע פיגועים. כפי שיפורט בהמשך, שני מימדים אלה שזורים זה בזה ומשלימים האחד את השני. על אף שהקניית הידע הדרוש לביצוע פיגועים כבר הועלה בעבר על הכתב, הרי שהדבר לא הותאם לקורא המערבי דובר השפה האנגלית, שנהנה כיום, הודות לרשת האינטרנט, מזמינות מיידית של ידע הכתוב בשפתו.[143]

כאמור, מדור ״ג׳האד קוד פתוח״ מקנה את הידע הדרוש לתכנון ולביצוע פעולות טרור. למשל הכתבה שכותרתה ״איך להכין פצצה במטבח של אמא שלך״, ואשר פורסמה בגיליון הראשון של כתב העת, מקנה את הידע הדרוש להכנת פצצה מחומרים ביתיים. בגיליון אחר מופיעה הכתבה שכותרתה ״המכסחה האולטימטיבית״, המפרטת בדקדקנות כיצד ניתן להפוך טנדר מסוג 4WD לכלי משחית ״שיקצור את אויבי אללה״. בכתבה אחרת מספקים חברי ארגון ה-AQAP את הידע הדרוש להעברת חומרי נפץ בנמלי תעופה, מבלי להיחשף על ידי גלאי מתכות, כלבי גישוש ומכשירי שיקוף. הכתבות במדור

---

[140] Al Malahem-Media**, Inspire**, 4 (Winter 2010), pp.18-19; Al Malahem-Media**, Inspire**, 3 (November 2010), pp.3,15; Al Malahem-Media**, Inspire**, 2 (Fall 2010), pp.11-12.

[141] Sam Ockman, **Open Sources: Voices from the Open Source Revolution** (Sebastopol: O'Reilly Media, 1999). p.253; Kais Al Kalby, **Muhammad The last Messenger in the Bible** (New York: Tahrike Tarsile Qur' an, 2005), p.573.

[142] Al Malahem-Media, **Inspire**, 10 (spring 2013), p.57.

[143] **The Hindustan Times**, Jul 21, 2011.

"ג'האד קוד פתוח" נכתבות בצורה נהירה, ומשולבות בהן תמונות צבעוניות המיועדות להקל על הבנת הקורא.[144]

כאמור, האינטרנט מהווה פלטפורמה נוחה להעברת מידע מבצעי בין חברי הארגון. המידע העובר ברשת אינו גלוי רק לעיני הנמען, אלא עלול להיחשף גם לעיניים זרות. סוגיה זו לא נסתרה מעיניו של ה-AQAP, וכבר בגיליון הראשון של כתב העת הוצגה "התוכנה האסלאמית הראשונה למסרים מיידיים מוצפנים", שפותחה על ידי חברי הארגון. תוכנה זו, המכונה Asrar al-Mujahideen 2.0 [סודות המג'אהדון], מאפשרת להעביר מידע מקודד באמצעות מפתח הצפנה שהוגדר מראש. השימוש בתוכנה מקשה על גורמים לא מורשים להיחשף למידע, ומאפשר קיום תקשורת פרטית ובטוחה.[145]

מאז צאת הגיליון הראשון בשנת 2010, הוא מרבה לעסוק באירועים עולמיים, שלדעת ארגון ה-AQAP יש לתת את הדעת עליהם. כל אירוע מלווה בכתבות, פרשנויות, כתבות וסיפורי גבורה, במטרה להעביר את המסר כי ההליכה בדרך הג'האד היא הדרך הנכונה. באשר למימד של "ג'האד קוד פתוח", הרי שהידע הדרוש לביצוע פעולת טרור מוצג בעקבות ניסיון פיגוע שצלח או כרעיון לביצוע פעולת טרור עתידית.[146] לאחר שאידיאולוגיית הג'האד הושרשה בליבו של הקורא המערבי, והידע המעשי הדרוש לו לביצוע פעולת הטרור הוטמע בקרבו, כל שנותר הוא לכוון את הקורא ליעדים המתאימים ביותר לביצוע הפעולה:

> סוג המתקפה שמבחיל מדינות ומפיל ממשלות הוא רצח המוני של אוכלוסיה. זה נעשה על ידי פגיעה בקהלים אנושיים כדי לגרום לאובדן מקסימלי של חיי אדם. זה קל מאוד, מאחר שיש כמה מטרות כאלה, כמו אולמות ספורט עמוסים, אירועים חברתיים שנתיים, תערוכות בינלאומיות גדולות, שווקים עמוסים, גורדי שחקים, בניינים הומים ועוד.[147]

דברים אלה ורעיונות דומים שהופיעו בכתב העת הם שהובילו לרציחתם של שלושה בני אדם, בהם ילד בן שמונה, ולפציעתם של יותר ממאה ושבעים אחרים בפיגוע שאירע במרתון בוסטון ב-15 באפריל, 2013, ואשר במהלכו התפוצצו מטעני חבלה שהטמינו האחים טאמרלאנג ודז'וחר צ'רנייב [Tsarnaev] בתוך סירי לחץ. דז'וחר צ'רנייב, בן התשע עשרה, סיפר לחוקרים האמריקניים כי הוא ואחיו, שנהרג במהלך המרדף המשטרתי אחריהם, רכשו באמצעות כתב העת Inspire, ובעיקר בעזרת הגיליון הראשון שלו, את הידע הדרוש לבניית מטעני חבלה המוטמנים בסירי לחץ:

---

[144] נכתב על סמך סקירת כל גיליונות כתב העת Inspire.

[145] **Inspire**, 1, pp.41-44.

[146] נכתב על פי סקירת כל תשעת הגיליונות הראשונים של כתב העת Inspire.

[147] Al Malahem-Media, **Inspire**, 9 (Winter 2012), p.24.

סיר הלחץ צריך להיות מוצב במקומות הומים, ויש להשאיר אותו כדי שיתפוצץ [...] צריך להטמין יותר מסיר לחץ אחד, כדי שהם יתפוצצו באותו הזמן. יחד עם זאת, זכרו שטווח הרסיסים בפעולה כזו הוא קצר, ולכן סיר הלחץ או הצינור צריכים להיות מוצבים קרוב למטרות המיועדות, ולא להיות מוסתרים מאחורי מחסומים, כמו חומות.[148]

הצלחת הפיגוע הובילה לפרסום מהדורה מיוחדת של כתב העת Inspire. מהדורה זו, שסווגה כגיליון האחד עשר, פורסמה בחודש מאי 2013, והוקדשה כולה לפיגוע במרתון בוסטון. פרסום גיליון קצר זה, שהכיל רק עשרים עמודים, לעומת גיליונות קודמים, שהכילו כשישים עמודים כל אחד, מעיד כי עורכי כתב העת רצו לפרסם את הגיליון בזמן קרוב ככל האפשר למועד הפיגוע. הבדל נוסף בין הגיליון האחד עשר לקודמיו הוא שגיליון זה הופץ, תחילה, ברשתות החברתיות, כגון פייסבוק וטוויטר, ורק לאחר מכן בפלטפורמות המקוונות של הארגון.[149] ויש להניח כי הפצתו המוקדמת ברשתות החברתיות נועדה להעניק נופך אישי למשתמשים ברשתות אלו. בתחילת הגיליון הסביר עורך כתב העת כי הפיגוע במרתון בוסטון הוא השתקפות של פעולותיה של ארצות הברית:

אמריקנים, אתם צריכים להבין את המשוואה הפשוטה הבאה: כפי שאתם הורגים, כך יהרגו אתכם [...] אתמול זו היתה בגדאד, היום זו היתה בוסטון [...] אתם צריכים לשאול [את עצמכם] היכן תהיה הפעם הבאה? [...] אתם לעולם לא תיהנו משלום עד שאנחנו נחיה בפלסטין ועד שכל הכוחות הכופרים יעזבו את חצי האי ערב של מחמד ואת כל שאר האדמות המוסלמיות.[150]

בהתייחסו לפיגוע במרתון בוסטון, קרא קאסם אל-רימי, בכיר בארגון ה-AQAP, למוסלמים במערב להמשיך ולהגן על דת האסלאם: "ממשו את ההתחייבות שלכם להגן על הדת וללכת בדרכם של אלה שתמכו בדת ובאומה, ואשר נמצאים בגוב האויב [המערב]", כפי שעשו האחים צ'רנייב בבוסטון.[151] השיח' אבראהים סלימאן מחמד אל-רביש, המכונה המופתי של ארגון ה-AQAP, פסק, בכתב העת, כי "חובה על כל מוסלמי להילחם בדרכו של אללה בהתאם ליכולתו", והסביר כי "התרופה הטובה ביותר היא להישען על אללה, לעקוב אחר האויב וללחוץ על ההדק או לפוצץ את חומרי המטבח".[152] בפסיקה זו

---

[148] Al Malahem-Media, **Inspire**, 1 (summer 2010), pp. 39-40.
[149] **11th Issue Of Inspire Magazine Praises And Takes Credit For Motivating Boston Bombing**, http://counterjihadreport.com/2013/05/31/11th-issue-of-inspire-magazine-praises-and-takes-credit-for-motivating-boston-bombing, (accessed on 18.04.2014)
[150] Al Malahem-Media, **Inspire**, 11 (Spring 2013), p.3.
[151] Al Malahem-Media, **Inspire**, 11 (spring 2013), p.9.
[152] Al Malahem-Media, **Inspire**, 11 (spring 2013), p.15.

מתייחס השיח' אל-רביש למדור "ג'האד קוד פתוח", בו הועבר כאמור הרעיון להשתמש בסירי מטבח כפצצות.

הפיגוע במרתון בוסטון לא היה הפעם הראשונה שבה הגשים כתב העת Inspire את חזונו על יציאת מוסלמים החיים במערב למלחמת קודש. בנובמבר 2011 תכנן חוזה פימנטל [Pimentel], אזרח אמריקני ותושב ניו יורק שהתאסלם כעשר שנים קודם לכן, להשתמש במטעני צינור על מנת לפגוע בחיילים אמריקנים השבים ממשימותיהם מעבר לים. לאחר מעצרו של פימנטל נחשף כי הוא היה קרוב מרחק שעה אחת להרכבת מטענים, שתוכננו ועוצבו, לדברי חוקריו, בהשראת כתב העת. מפכ"ל משטרת ניו יורק, ריימונד קלי [Kelly], אמר כי "מותו של אל-עולקי הוא מה שהפך את [פימנטל] ממישהו שמדבר על ג'האד למישהו שבונה פצצות בדירתו".[153] "פימנטל לא היה חלק ממזימה גדולה יותר, אלא היה בסך הכל זאב בודד", הצהיר קלי. בדבריו, ניסה קלי, ככל הנראה, להרגיע את תושבי ניו יורק, אך התעלם מחומרת תופעת "הזאב הבודד", המהווה את אחת מנקודות התורפה העיקריות מבחינתה של ארצות הברית.[154]

כשנה לאחר מכן, בספטמבר 2012, הואשם עאדל דאוד, בן השמונה עשרה, בקשירת קשר לפיצוץ מכונית תופת מחוץ למסבאה באזור שיקגו. דאוד בחן עשרים ותשעה יעדים אפשריים לפיגוע, לרבות מרכזי קניות, ברים, מרכזים צבאיים ומוקדי משיכה תיירותיים, ולבסוף גמר אומר לבצע פיגוע במסבאה. שירות Google Street View[155] שימש את דאוד באיסוף המידע, והוא צילם את האזור באופן אישי. דאוד נתפס במבצע עוקץ, לאחר שסוכן סמוי סייע לו, לכאורה, לבנות את הפצצה, והוא עצמו ניסה להפעיל פצצת דמה, שאותה חשב לאמיתית. בכתב התביעה שהוגש נגדו נאמר כי דאוד היה חבר ב"פורומים" אינטרנטיים ג'האדיסטים, והרבה לעיין בכתב העת Inspire ובמאמרים שכתב אל-עולקי. "Inspire הוא כתב העת הטוב ביותר שקראתי", ציין דאוד, והרבה לשלוח לחבריו עותקים שלו כדי "לשטוף את מוחם".[156]

חודשיים לאחר מכן, בנובמבר 2012, הואשם רייס קאזי [Qazi], אזרח אמריקני ממוצא פקיסטני, בתכנון פיגוע ביעדים מוגדרים בניו יורק. מטרתו היתה לנקום את מותם של הרוגי תקיפות המל"טים האמריקנים באפגניסטן. בחקירתו הודה קאזי כי שאב את ההשראה לביצוע הפיגוע מכתב העת Inspire, שנמצאו גם בחיפוש שנערך בביתו. חוקרים פדראליים מצאו בין חפציו של קאזי רכיבים להכנת פצצה וראיות המעידות כי הוא שאב את השראתו ולמד כיצד לבנות פצצה מהכתבות "איך לבנות פצצה

---

[153] **New York Daily News**, Nov 21, 2011.

[154] Beau D. Barnes, "Confronting The One-Man Wolf Pack: Adapting Law Enforcement and Prosecution Responses to the Threat of Lone Wolf Terrorism", **Boston University Law Review**, 92:5 (Oct 2012), p. 1613.

[155] שירות זה מאפשר למשתמש להלך באופן וירטואלי ברחובות ערים ולהביט לכל כיוון, כאילו הוא עצמו משוטט ברחוב.

[156] **The Herald**, 16 Sep 2012; **The Washington Post**, Jun 22, 2013.

באמצעות אורות חג המולד" ו"איך להכין פצצה במטבח של אמא שלך", שפורסמו בכתב העת. כזכור, מטוס המטען, שטס מעל החוף המזרחי של ארצות הברית, היה אמור להתפוצץ באמצעות מחסניות דיו, שלתוכן הוחדר חומר נפץ. "הוא בהחלט התכוון לפוצץ את עצמו ועוד עשרות אנשים אחרים"[157], טענה קרן גילברט [Gilbert], ששמשה כעוזרת התובע במשפטו.[158]

המסר של הגיליון השלישי של כתב העת, שכותרתו "$4,200", היה כי "עדיף לבצע התקפות קטנות, שמערבות פחות שחקנים ושלכנתן דורשת] פחות זמן, מכיוון שהן עוקפות את האבטחה האמריקנית". גיליון זה, שראה אור בנובמבר 2010, הוקדש כולו לניסיון הפיגוע במטוס מטען של חברת המשלוחים UPS בתחילת אוקטובר 2010. בניסיון פיגוע זה, שכונה "מבצע הדמים", הושקע, לטענת ארגון ה-AQAP, סכום של 4,200 דולר בלבד.[159]

העובדה כי מחסניות הדיו המלאות בחומר נפץ לא התגלו בבדיקה הביטחונית בנמל התעופה הוכתרה בכתב העת כ"הצלחה מסחררת". "הסכום שהושקע במבצע הדמים קטן עשרות מונים מהסכום שארצות הברית תידרש להשקיע כעת באבטחה", נכתב בגיליון השלישי, וצוין כי "היעד שלנו לא היה לגרום למספר מקסימלי של קורבנות, אלא לגרום לנזקים מקסימליים לכלכלה האמריקנית". ניסיון פיגוע זה הוא חלק מאסטרטגיית ארגון ה-AQAP לביצוע פעולות טרור בהיקף מצומצם נגד כלכלת ארצות הברית, כחלופה לפיגועים ראוותניים. "מבצע הדמים" הוכיח שוב כי ניתן להגשים את חובת הג'האד האישי באמצעות כלים הזמינים לכל.[160]

בכל המקרים האמורים לעיל ניתן להבחין כי שני המימדים שבאים לידי ביטוי בכתב העת – אידיאולוגיה ו"ג'האד קוד פתוח" – שזורים זה בזה: המימד האידיאולוגי מכשיר את הקרקע וחושף צעירים מוסלמים החיים במערב לדרך הג'האד, ואילו "ג'האד קוד פתוח" מעניק את ההדרכה הדרושה להוציא את דרך הג'האד מן הכוח אל הפועל.

אם כך, הדרך הראשונה להליכה בדרך הג'האד היא ביצוע פעולות טרור בשיטת "הזאב הבודד". הדרך השנייה להגשמת מטרה זו היא היציאה לקרב. להלן דברים שכתב השיח' אל-עולקי במאמר שכותרתו "הודעה לתושבי אמריקה ולמוסלמים במערב":

---

[157] **South Florida Sun – Sentinel**, Jun 19, 2013.
[158] **New York Times**, Dec 19, 2012; **South Florida Sun – Sentinel**, Jun 19, 2013; **Muslim Immigrant Brothers from Pakistan Living in Florida Plotted to Bomb New York City**, www.youtube.com/watch?v=EQnUUPktGt4 (accessed on 15.04.2014)
[159] **Gannett News Service**, Nov 10, 2010; Milind Tambe, **Security and game Theory: Algorithms, Deployed Systems, Lessons Learned** (New York: Cambridge University Press, 2012), p.31.
[160] Al Malahem-Media, **Inspire**, 3 (November 2010).

אני מזמין את בני הנוער למאבק גם במערב או להצטרף לאחיהם בחזיתות הג׳האד: אפגניסטן, עראק וסומליה. אני מזמין אותם להצטרף לחזית החדשה, תימן, הבסיס שממנו הג׳האד הגדול של חצי האי ערב יתחיל, הבסיס שממנו הצבא הגדול ביותר של האסלאם יצעד הלאה.[161]

בנובמבר 2012 הואשמו ארבעה גברים מדרום קליפורניה בכוונה לנסוע לאפגניסטן להילחם לצד הטאליבן ואל-קאעדה, במטרה להרוג חיילים אמריקנים. החקירה נגדם החלה לאחר שעותק של כתב העת Inspire התגלה ברשותו של סנטה מיגל אלחנדרו [Alejandro], בן עשרים ואחת, וזאת במסגרת בדיקה ביטחונית שעבר כאשר ניסה לחצות את הגבול בין ארצות הברית למקסיקו. מכתב האישום שהוגש נגד אלחנדרו עולה כי הוא נחשף למשנתו של אל-עולקי ולכתב העת Inspire בעת שבילה בבר עם חבריו. אלחנדרו הודה בפני סוכן סמוי של ה-FBI כי מאז ומתמיד הוא הושפע בקלות מאנשים והשתוקק להשתלב בחברה.[162] יחד עם זאת, יש לסייג ולומר כי במרבית המקרים מזהיר כתב העת את המוסלמים האמריקנים מיציאה לחזיתות הג׳האד, מכיוון ששמם עלול להיכנס למאגרי המודיעין האמריקניים. תופעת ״הזאב הבודד״ מעניקה מענה לסוגיה זו, ולכן היא המומלצת ביותר על ידי כתב העת. הדרך השלישית להליכה בדרך הג׳האד היא כתיבת כתבות ומאמרים לכתב העת עצמו:

אם אתם מעוניינים לתרום לכתב העת הזה, אתם יכולים [לעשות זאת] בעזרת כל מיומנות שיש לכם: כתיבה, מחקר, עריכה או ייעוץ, ואם יש לכם שאלות אלינו, אתם יכולים לפנות אלינו בכל אחת מכתובות הדואר האלקטרוני שלהלן.[163]

״אנחנו תמיד פתוחים לקבלת מאמרים״, נכתב בגיליון הרביעי של כתב העת, שבו פורטו גם הכללים החשובים לכתיבת מאמר, וביניהם בחירת נושא מעורר מחשבה, הרלוונטי לנעשה בעולם, ושימוש בתחביר תקין.[164]

מחמד עת׳מאן מחמד, אזרח אמריקני בן תשע עשרה ממוצא סומלי, שהורשע בניסיון לבצע פיגוע בשנת 2010, לא הסתפק רק בתכנון פעולת הטרור, אלא גם שאף לפרסם את פועלו בכתב העת Inspire. מחמד ניסה לפוצץ מכונית תופת בטקס הדלקת עץ חג המולד המסורתי בפורטלנד [Portland] שבמדינת אורגון, ואשר בו מתאספות אלפי משפחות מדי שנה. ״האיום היה ממשי מאוד [...] מחמד היה מחויב

---

[161] Al Malahem-Media, **Inspire**, 1 (Summer 2010), p.57.
[162] **The Sun**, Nov 21, 2012; **Inland Valley Daily Bulletin**, Nov 26, 2012; **Al-Arabiya (Dubai)**, 21 Nov 2012.
[163] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011), p.61.
[164] Al Malahem-Media**, Inspire**, 4 (Winter 2010), p.45.

לחלוטין לביצוע פיגוע בקנה מידה גדול מאוד״[165], הצהיר גורם מטעם ה-FBI. מחמד אכן כתב מאמר והגיש אותו לכתב העת Inspire, אך מאמר זה לא זכה, בסופו של דבר, לפרסום.[166]

מקרה דומה הוא הניסיון לפוצץ את הבנק הפדרלי של ניו יורק באוקטובר 2010. קוואזי נאפיס [Nafis], שהודה בעבירות שיוחסו לו, סיפר כי הוא כתב מאמר שאותו רצה לפרסם בכתב העת Inspire לאחר המתקפה המתוכננת. במאמרו תיאר את רצונו ״להרוס את אמריקה [...] וכי המסקנה היא שיש להתמקד בכלכלה של אמריקה כדרך היעילה ביותר להשמדתה״.[167]

מהמקרים האמורים לעיל ניתן להסיק כי פיתוח חשיבה אסטרטגית לקראת ביצוע פעולות טרור הוא נדבך נוסף שבו עוסק כתב העת Inspire. במדור ״ג׳האד קוד פתוח״ בגיליון השני של כתב העת, שפורסם באוקטובר 2010, הופיע מאמר שכותרתו ״כלי משחית שיקצור את אויבי אללה״, ואשר בו נכתבו הדברים הבאים:

> בחר את המיקום והעיתוי בקפידה. לך למקומות ההומים ביותר. אזורי בידור צפופים הם הטובים ביותר כי הם לא מאפשרים לאנשים סיכוי לברוח [...] כדי להשיג קטל מרבי אתה צריך לצבור מהירות נסיעה גדולה, ובכך לקטול אנשים רבים ככל האפשר כבר בפעם הראשונה [...] לאחר מתקפה כזו אנחנו מאמינים שלא תצא בשלום, ויש לקחת בחשבון מסירת נפש [...] הצעה זו יכולה להיות מיושמת במדינות כמו ישראל, ארצות הברית, בריטניה, קנדה, אוסטרליה, צרפת [...] ובמדינות בהם תומך הממשל בכיבוש הישראלי בפלסטין, בפלישה האמריקנית לאפגניסטן ולעראק או במדינות בהם מחמד הושמץ באופן בולט.[168]

אם כך, ניתן לקבוע כי בנוסף להקניית כלים לביצוע פעולות טרור, המיישמות את אידיאולוגיית ארגון ה-AQAP, כתב העת מנחיל חשיבה אסטרטגית לביצוע פעולות טרור באופן יעיל. אסכם נושא זה בדבריו של יחיא אבראהים, שהיה לעורך הגיליון העשירי של כתב העת, לאחר חיסולם של אל-עולקי וכהאן:

> אנחנו נעורר השראה [will inspire] בקרב יותר ויותר מוסלמים צעירים [...] אנחנו נגיע לכל מוסלמי המתגורר במערב [...] האחריות ללחימה מול אמריקה ובעלות בריתה אינה מוגבלת לאל-קאעדה בלבד, אלא זוהי חובתו של כל מוסלמי. האחים [צ׳רנייב] שאבו השראה מכתב

---

[165] **The Christian Science Monitor**, Nov 28, 2010.
[166] **Jonathan Gurwitz San Antonio Express-News**, Dec 12, 2010; **National Public Radio**, Oct 17, 2012).
[167] **Wall Street Journal (Online)**, Oct 18, 2012; **New York Daily News**, Oct 18, 2012.
[168] Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (Fall 2010), p.54.

העת לא רק הודות לכך ש-Inspire מציע מתכונים לפצצות, אלא גם בזכות תוכן כתב העת בכללותו.[169]

עוד הסביר אבראהים כי תוכן כתב העת מבוסס על שלושה עקרונות מהקראן, ולכן מצליח לעורר מוסלמים צעירים. הראשון שבהם הוא "דרבן את המאמינים להילחם [8:51]". עקרון זה שזור לכל אורכו של כתב העת, ומיושם בזכות המימד האידיאולוגי. העיקרון השני הוא "הוכח כי תועיל התוכחה למאמינים [51:55]". עיקרון זה דומה לעיקרון הראשון, אך משלים אותו, מכיוון שהוא לא רק מזכיר כי יש לצאת למלחמת קודש, אלא גם מוכיח זאת באמצעות אזכורים היסטוריים ופסוקי קראן. בהתייחסו למדור "ג'האד קוד פתוח" הצהיר אבראהים כי "הכופרים מבועתים מאוד ממדור זה", המיישם את העיקרון השלישי: "הכינו כוח לקראתם ככל שתוכלו [8:60]". אבראהים חותם את הסברו בכך שכתב העת "מבקש לשחרר את העמים המדוכאים מההגמוניה המערבית".[170]

נושא נוסף שבו עוסק כתב העת Inspire הוא המשטר בתימן. כזכור, בין ה-AQAP לממשלת תימן קיימים יחסים מורכבים, שידעו עליות ומורדות לאורך השנים. יחסים מורכבים אלה נובעים, בין היתר, ממטרתו העיקרית של הארגון – סילוק הנוכחות הזרה מחצי האי ערב, ובעיקר את הנוכחות האמריקנית. מטרה עיקרית זו עוברת כחוט השני לאורך כל גיליונות כתב העת.

מטבע הדברים, ממשלות ארצות הברית ותימן רואות את ארגון ה-AQAP באור שונה. בעוד ה-AQAP נתפס בעיני ארצות הברית כסכנה לביטחונה הלאומי, נשיא תימן נעזר בארגון לצורך הישרדותו בשלטון. זאת, עקב העובדה כי ה-AQAP סייע לנשיא תימן לדכא את התקוממות השיעים בצפון המדינה ואת התקוממות התנועה הבדלנית בדרום המדינה. ה-AQAP, מצידו, הפגין איפוק יחסי כלפי ממשלת תימן, במטרה להימנע מניכור האוכלוסיה המקומית, שאת ליבה הוא נדרש לרכוש לשם המאבק החשוב יותר – סילוק הנוכחות האמריקנית בחצי האי ערב.[171]

על רקע זה ניתן להבין את התנצלותו של בכיר ה-AQAP, קאסם אל-רימי, בפני משפחות הקורבנות של טבח שביצעו פעילי הארגון בדצמבר 2013. הפעילים פגעו בבית חולים הממוקם בלב המתחם המרכזי של משרד ההגנה התימני, שהיווה יעד מרכזי לתקיפה. "אנחנו מודים בטעות ובאשמה שלנו [...] אנחנו

---

[169] Al Malahem-Media, Inspire, 11 (Spring 2013), p.15.

[170] Al Malahem-Media, Inspire, 11 (Spring 2013), pp.18-19.

[171] יואל גוזנסקי, "מלחמה על ידי שליח בחצי האי ערב", **מבט על**, 164, 4 במארס 2010, http://heb.inss.org.il/index.aspx?id=4354&articleid=869; יורם שוייצר, "בריתות נגד טרור", **מבט על**, גיליון 355, 14 במאי 2012, http://heb.inss.org.il/index.aspx?id=4354&articleid=5348.

לוקחים אחריות מלאה על מה שקרה בבית החולים, ונשלם פיצויים בכסף למשפחות הקורבנות״[172], ציין אל-רימי. הלה הסביר כי אחד הפעילים הפר את הוראות הארגון ונכנס לבית החולים כשהוא חמוש.[173]

ראוי להדגיש כי ה-AQAP תוקף, לעיתים, מטרות צבאיות ברחבי תימן, אך משתדל, כאמור, לא לפגוע באזרחיה. בהודעת קבלת האחריות של הארגון לאחר תקיפת מתחם משרד ההגנה התימני נמסר כי הפעולה בוצעה כנקמה על תקיפות שביצעו מל״טים אמריקניים, ואשר יצאו ממתחם זה, נגד פעילי הארגון. השימוש הגובר במל״טים אמריקניים נגד ה-AQAP מציב בפני הארגון אתגר קשה, שכן בתקיפות אלו נפגעים רבים מפעיליו.

אף על פי כן, לעיתים משחקות תקיפות המל״טים האמריקניים לידי ארגון ה-AQAP. גורם ביטחוני אמריקני ציין כי התקיפה האווירית בדצמבר 2013 ״החטיאה את מטרתה, ופגעה בשיירת מכוניות לחתונה. חמישה עשר בני אדם נהרגו במקום, ועוד חמישה נפצעו ומתו לאחר שאושפזו בבית החולים״.[174] ה-AQAP משכיל להשתמש בתקריות אלו הן כמנוף לגיוס מתנדבים חדשים, הן כחומר תעמולה ליצירת חיץ בין ממשלת תימן לבין האוכלוסיה המקומית והן כדי לעורר טינה נגד הנוכחות האמריקנית בתימן.[175]

ארגון אל-קאעדה בכלל, וארגון ה-AQAP בפרט, מעולם לא איימו באופן משמעותי על יציבות המשטר בתימן. אולם, תקיפת מתחם משרד ההגנה התימני היוותה, מחד, קריאת תיגר על יציבות שלטונו של נשיא תימן, ומאידך, איתות ברור לארצות הברית כי מאבק הארגון בה שריר וקיים, חרף הצלחתה לדחוק אותו משטחים לא מעטים בתימן. אם כך, ארגון ה-AQAP פועל בתימן בשלושה צירים מקבילים: ראשית, מאבק נגד ממשלת תימן, המתבטא בעיקר במלחמת תעמולה; שנית, ניסיון לכבוש את ליבם של אזרחי תימן; ושלישית, לחימה בנוכחות האמריקנית בתימן, במטרה לסלקה מהמדינה. פעילות הארגון בשלושה צירים אלה באה לידי ביטוי בכל גיליונות כתב העת Inspire. ״תחבולת אובמה ושיאו של האסלאם״, היתה כותרת הגיליון השני של כתב העת, שבו ניצל ה-AQAP את ההרג של אזרחים חפים מפשע במדינות מוסלמיות לתעמולה נגד ארצות הברית:

> הג׳האד הוא שיאו של האסלאם [...] המג׳אהדון, על ידי רצונו של אללה, ימשיכו [ללכת] בדרך הג׳האד, ויסירו את הדיכוי והעריצות של ארצות הברית. אמריקה משחיתה את פני

---

[172] אעתראפ קאאד אלקאעדה פי אלימן קאסם אלרימי עלא עמליה אקתחם וזארה אלדפאע באלעצאמה צנעאא׳, www.youtube.com/watch?v=AopwBnCqH_Q#t=38 (נצפה ב 17.04.2014).

[173] **Al-Shorfa** (Tampa), 23 Dec 2013; **The Times** (London), 23 Dec 2013.

[174] **Irish Times**, Dec 13, 2013.

[175] יורם שווייצר, ״אלקאעדה ושאלת היציבות בתימן״, **מבט על**, 501, 24 בדצמבר 2013, http://heb.inss.org.il/index.aspx?id=4354&articleid=6283 (נצפה ב 17.04.2014).

כדור הארץ, וגרמה למותם של נשים וילדים חפים מפשע באפגניסטן, בעראק, בסומליה ובתימן.[176]

במאמר שכותרתו "ניסיון להצדיק את הסדר העולמי החדש", שפורסם אף הוא בגיליון השני של כתב העת, הסביר אל-עולקי את שאיפת הארגון לסלק את הנוכחות הזרה בחצי האי ערב ולהחזיר את האדמות הכבושות ל"דאר אל-אסלאם" [בית האסלאם][177]:

> אנשי הדת שלנו [scholars] צריכים להתמקד יותר בצדק, ופחות בשלום [...] אנשים לא צריכים לשמוע דרשות מיותרות על האסלאם, שצריכה להיות דת של שלום, הם צריכים לשמוע איך האסלאם יביא להם צדק ונקמה, הם רוצים לשמוע איך האסלאם יכול לעזור להם להביא לקץ הכיבוש, איך האסלאם יכול לאפשר להם לחיות בכבוד תחת מערכת ממשלתית משלהם, הנשלטת על ידי אנשיה [המוסלמים].[178]

כזכור, גיליונות כתב העת Inspire עוסקים גם באירועים עולמיים, שארגון ה-AQAP נותן את דעתו עליהם. גל המחאות הפוקד את העולם הערבי החל משנת 2010, שזכה לכינוי "האביב הערבי", זוכה לתשומת לב מיוחדת בגיליונות כתב העת. "מהפכות 'האביב הערבי' טובות למוסלמים, טובות למג'אהדון ורעות לאימפריאליסטים של המערב"[179], נכתב כבר בגיליון הראשון. "צונאמי של שינוי" היתה כותרתו של הגיליון החמישי, שראה אור באביב 2011, והוקדש, רובו ככולו, לגל המחאות בעולם הערבי. בעמוד השער הופיעה תמונה של כדור הארץ, ומעליו מערבולת מים בצורת נשר, שסימלה את מצרים הנמצאת במצב של סחרור פוליטי. גיליון זה טמן בחובו את המסר כי לנוכח הטלטלה האזורית, יש לנצל את ההזדמנות לחיזוק הג'האד העולמי. "זו תקופה של התרוממות רוח", כתב אל-עולקי.[180]

המחאה נגד השלטון בתוניסיה, שכונתה "מהפכת היסמין", ואשר החלה בדצמבר 2010, נתנה את האות לאירועי "האביב הערבי". לאחר שרוכל מקומי הצית את עצמו במחאה על התנכלויות חוזרות ונשנות מצד רשויות השלטון, יצאו צעירים רבים לרחובות והפגינו לאות הזדהות. כשנה לאחר מכן, ב-25 בינואר, 2011, התאסף קהל רב של מפגינים בערים הגדולות ברחבי מצרים, ובעיקר בכיכר אל-תחריר [כיכר השחרור] שבלב קהיר, בדרישה לסלק את הנשיא חסני מבארכ מהשלטון. במהלך ההפגנות נהרגו למעלה משמונה מאות מפגינים על ידי כוחות הביטחון המצריים, שנקטו יד קשה נגד המפגינים. ב-11 בפברואר, 2011, התפטר מבארכ מתפקידו, והעביר את סמכויותיו למועצה הצבאית העליונה, בראשות

---

[176] Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (Fall 2010), p.23.

[177] המונח מתאר אזור שבשליטת המוסלמים.

[178] Al Malahem-Media, **Inspire**, 2 (fall 2010), p.39.

[179] Al Malahem-Media, **Inspire**, 1 (summer 2010), p.19.

[180] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (spring 2011), pp.1-5.

מחמד חסין אל-טנטאוי. הבטחות לרפורמות, השעיית החוקה וביטול חוקי החירום, שהיו בתוקף מזה שלושה עשורים, השקיטו את הרוחות. אולם, המחאה התחדשה לאחר שרבים חשו כי המועצה הצבאית העליונה מתמהמהת ומבצרת את אחיזתה בשלטון. כתוצאה מכך הכריזה המועצה הצבאית העליונה על בחירות לנשיאות ולפרלמנט. מבארכ עצמו נידון למאסר עולם.[181]

"מבארכ הוכיח לעולם כי הוא גרסה מרושעת יותר מקודמו", כתב אל-עולקי בכתב העת Inspire. אל-עולקי בירך על ההפיכה במצרים, שכן מבארכ "הרחיק לכת עם רדיפתם של פעילים מוסלמים ושל המג'אהדון". אל-עולקי האשים את מבארכ בהפיכתה של מצרים לסוכנת של ישראל וארצות הברית. אל-עולקי טען כי מבארכ שימש במהלך תקופת כהונתו כ"בובה אמריקנית", וכך הוא הסביר את תמיכתו של נשיא מצרים בפלישת כוחות הקואליציה לעראק במלחמת המפרץ הראשונה בשנת 1991. בנוסף, מבארכ "עשה את העבודה המלוכלכת של אמריקה" בכך שהוא "רדף את האסלאמיסטים בארצו, מילא את בתי הכלא [בהם], עינה [אותם], וכל זאת למען אמריקה", ואף על פי כן, ארצות הברית "זרקה אותו", ובוגדנותה נחשפה לעיני כל ברגע שמבארכ נזקק לתמיכתה.[182]

זמן קצר לאחר פרוץ המהומות במצרים התפשט גל המחאה גם ללוב ולתימן. מתנגדיו של שליט לוב, מעמר אל-קד'אפי, ששלט במדינה מאז שנת 1969, מיקדו את הפגנותיהם בעיר בנע'אזי, ואלו הסלימו במהרה עד כדי מלחמת אזרחים. הלחימה בין הכוחות הנאמנים לקד'אפי לבין כוחות המורדים גבתה את חייהם של עשרות אלפי חיילים ואזרחים. ב-20 באוקטובר, 2011, הגיע שלטון קד'אפי לקיצו, לאחר שהוא נתפס במהלך ניסיון הימלטות ונרצח. בספטמבר 2011 הכיר האו"ם בזרוע הפוליטית של המורדים בלוב, מועצת המעבר הלאומית, כנציגתה הלגיטימית של העם הלובי. ביולי 2012 נערכו בלוב הבחירות הדמוקרטיות החופשיות הראשונות לפרלמנט מזה שישים שנה.[183]

"לא משנה כמה רע יהיה המצב [...] העולם לא יצליח לייצר מטורף נוסף כמו הקולונל [קד'אפי]", כתב אל-עולקי בכתב העת Inspire, וכינה אותו "מנהיג שווא". יחד עם זאת, אל-עולקי הוסיף כי "יהיה קשה מאוד לממשלה שעלתה לשלטון להגשים את שאיפות העם לחופש, אפילו אם הם ירצו ויאולצו על ידי המערב". בדומה לביקורת שמתח אל-עולקי על מבארכ, הוא ציין כי "אל-קד'אפי מילא את בתי הכלא

---

[181] עופר קינג, "האביב הערבי והדמוקרטיה: מבט על שני מדדים השוואתיים", **המכון הישראלי לדמוקרטיה**, www.idi.org.il (נצפה ב 20.04.2014); Daniel Mandel, "False dawn: the Arab Spring", **Institute of Public Affairs**, 64:4 (Dec 2012), p.26; Sarihan, Ali, "Is the Arab Spring in the Third Wave of Democratization? The Case of Syria and Egypt", **Turkish Journal of Politics,** 3:1 (Summer 2012), p. 70; Jason Brownlee, "The Transnational Challenge to Arab Freedom", **Current History**,110:739 (Nov 2011), pp.313, 322.

[182] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (spring 2011), pp.50, 52.

[183] Brian McQuinn, "Assessing (In)security after the Arab Spring: The Case of Libya", **PS, Political Science & Politics**, 46:4 (Oct 2013), pp.716-718.

בלוב באלפי אחינו המג׳אהדון״. אל-עולקי הביע תקווה כי ״המהומה בלוב תעניק הזדמנות לאחינו להתארגן מחדש ולחבור לאחיהם במע׳רב [האסלאמי]״.[184]

בתימן התקיימה ההפגנה המרכזית ב-27 בינואר, 2011, בבירה צנעאא׳, בהשתתפות מאות אלפי אנשים. בעקבות המחאה נגדו הכריז הנשיא עלי עבדאללה צאלח, ששלט בתימן משנת 1978, כי אין בכוונתו להתמודד מחדש בבחירות לנשיאות, שנקבעו לשנת 2013. אולם, ההמון דרש את התפטרותו המיידית, ועשרות אלפי מפגינים יצאו לרחובות במחאה על המצב הכלכלי הקשה והאבטלה הגואה. ארמון הנשיאות הותקף ותימן נמצאה על סף מלחמת אזרחים. באוקטובר 2011 נפצע צאלח באורח קשה, ולאחר מכן חתם על הסכם, בתיווך האו״ם, לפיו יפרוש מתפקידו בפברואר 2012 בתמורה לחסינות מהעמדתו לדין. ב-25 בפברואר, 2012, הושבע סגנו של צאלח, עבד אל-רחמן מנצור אל-האדי, כנשיא תימן. ״זוהי חובה דתית ופטריוטית להמשיך במערכה נגד אל-קאעדה״[185], הצהיר אל-האדי. במהלך השבעתו של אל-האדי כנשיא תימן אירע פיגוע, שגבה את חייהם של עשרים ושישה אנשים, ואשר האחריות עליו נלקחה על ידי ארגון ה-AQAP. בהקשר זה אציין כי לאחר פיגועי ה-11 בספטמבר, 2001, קיבלה תימן סיוע צבאי וכלכלי מארצות הברית, וזאת לשם השגת שיתוף פעולה מצידה נגד ארגון אל-קאעדה.[186]

במרץ 2011 החלה המחאה בסוריה נגד שלטונו של הנשיא בשאר אל-אסד. אביו, חאפט׳ אל-אסד, שלט במדינה בין השנים 1970-2000, והוא, בשאר, ירש את מקומו. האבטלה הגואה, השחיתות והפגיעה בזכויות האדם בסוריה עמדו בראש מעיינם של המפגינים הסורים, שדרשו גם לשים קץ לשלטון מפלגת הבעת׳. מלחמת האזרחים העקובה מדם בין כוחות המורדים, שדורשים את ראשו של אסד, לבין הכוחות הנאמנים לנשיא סוריה גבה עד כה את חייהם של למעלה ממאה אלף קורבנות.[187]

״שמונים מיליון [ברחבי העולם] אמרו פה אחד ׳די!׳ לברית עם אמריקה וישראל״, הצהיר אל-עולקי, שהתווה, כזכור, את דרכו האידיאולוגית של ארגון ה-AQAP. לדבריו, המוסלמים מעולם לא הסכימו עם דרכם של ״השלטונות הרקובים, שעוטפים את האזור בעריצות״, ואשר עוברים בירושה ומתפקדים כסוכני המערב וישראל. אל-עולקי הוסיף כי אותם מוסלמים שרצו לחולל שינוי שילמו על כך

---

[184] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011), pp. 52-53.
[185] **The Christian Science Monitor**, Feb 25, 2012.
[186] Bishku, Michael "Is it an Arab Spring Or Business as Usual? Recent Changes in the Arab World in Historical Context״, **Journal of Third World Studies**, 30:1 (Spring 2013), pp.61-62; Byman, Daniel, "Regime Change in the Middle East: Problems and Prospects", **Political Science Quarterly**, 127:1 (Spring 2012),p. 30; Gordon Platt, "Tough Times Ahead For Yemen's New President", **Global Finance**, 26:4 (Apr 2012),p.12.
[187] Kerr-Dineen, Luke, "From Hafez to Bashar: Assad the Elder's Ascension to Power Was Purposeful and Calculated, Then is son stumbled into a dictatorship", **Newsweek, Global ed**, 161:9 (Mar 1, 2013),p.1; **The Bihar Times**, Apr 22, 2012; **The Washington Post**, Sep 16, 2013.

בחייהם, והסביר כי המערב, שקורא לחופש, אך בד בבד תומך בעריצים, הוא שמעכב את השינוי המיוחל, מכיוון שהוא לא רוצה שהמוסלמים יחיו תחת שלטון מוסלמי.[188]

בראיון שפורסם בגיליון החמישי של כתב העת Inspire, אמר המפקד הצבאי של ה-AQAP, השיח' אבו הורירה, כי הארגון פעיל בחזיתות שונות, ובכלל זאת "קרבות נגד המשטר התימני, ניסיונות פגיעה במשטר הסעודי, ביצוע פעולות נגד המערב ולאחרונה הארגון אף שם לו למטרה את החות'ים השיעים [אנשי הזרם הזיידי של האיסלאם השיעי]". לשיטתו, כורח המציאות הוא שמניע את הארגון להיות מעורב בכל החזיתות הללו. "הכופרים בכל העולם מאוחדים, בפרט כשזה מגיע למלחמה נגד האסלאם הטהור, שהנביא היה שליחו", כך הסביר אבו הורירה את העניין שמביע ארגונו באירועי "האביב הערבי" מחד, ואת הצורך בג'האד מאידך. "אם אנחנו לא נקיים את חובת ההגנה והדיפת הדיכוי, שמאיימת להשמיד אותנו [אף אחד לא ייעשה זאת במקומנו], אלה שהציבו להם את המוסלמים כיעד לתקיפה לא יחדלו [ממעשיהם] עד אשר הפצצות האלו תתפוצצנה באדמתם".[189]

באותו הגיליון צוטט הפסוק הבא מהקראן: "היה מוכן [לקרב], והכינו כוח לקראתם ככל שתוכלו, וסוסים רתומים לקרב, אשר בהם תזרעו מורא בלב אויבי אללה ואויבכם [8:60]"[190]. "יש להכות בטרור בכל אמצעי שזמין לך", כך ביאר אבו מצעב אל-סורי, הנחשב כיום לאחד האנשים המשפיעים בקרב הטרור העולמי, ובכללו ארגון אל-קאעדה, את הציטוט האמור לעיל, כמו גם את דברי הנביא מחמד, שאמר: "אכן, כוח זה ירי"[191]. "הכינו כוח לקראתם [...] בירי, רכיבה ונשקים", היתה מסקנתו הסופית של אל-סורי.[192]

התיאורים של אירועי "האביב הערבי" והפרשנות שניתנה להם בגיליון החמישי של כתב העת מובילים, בסופו של דבר, לקריאה למלחמת קודש באויב, וזאת באמצעות המדור "ג'האד קוד פתוח". לאחר שהמימד האידיאולוגי הוצג לכל אורך הגיליון, ונתמך, בין היתר, בפסוקי קראן, פרשנויות דתיות ו"ציטוטים של חברים ושל אויבים", המדור "ג'האד קוד פתוח" מאפשר להוציא את מלחמת הקודש מן הכוח אל הפועל. "בחלק זה [המדור "ג'האד קוד פתוח"], אנחנו נראה לך כיצד לפרק נשק [מסוג AK-47, קלצ'ניקוב] [...] הסר את המחסנית ושחרר את הנצרה עד לרמת הבטיחות האחרונה"[193], נכתב במדור. בגיליון זה, וכהמשך לגיליון הקודם, פורסמה הדגמה, המלווה בתמונות, המתארת כיצד לנקות ביעילות את רובה הקלצ'ניקוב – "הרובה של המג'אהדון" – באופן שימנע מעצורים בנשק.

---

[188] Al Malahem-Media, Inspire, 5 (Spring 2011), p.50.
[189] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011), p.26.
[190] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011), p.30.
[191] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011), p.30.
[192] Al Qaeda ideologue in Syrian detention – lawyers, www.reuters.com/article/2009/06/10/idUSLA456186 (accessed on 21.04.2014).
[193] Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011), p.24.

ב-30 בספטמבר, 2011, נהרגו שני עורכי כתב העת Inspire בחיסול ממוקד שבוצע על ידי ארצות הברית, וזאת לאחר שהספיקו להוציא לאור שמונה גיליונות של כתב העת. "הציונים והצלבנים חשבו שכתב העת ייעלם עם מות הקדושים של האח סמיר והשיח' אנור", כך נפתח הגיליון התשיעי, שיצא לאור בחורף 2012. גיליון זה שיבח את פועלם של שני העורכים המייסדים ש"מתו מות קדושים", ועודד את קוראיו להמשיך ללכת בדרך הג'האד. נכון למרץ 2014 ראו אור שניים עשר גיליונות של כתב העת Inspire, ונראה כי היד עוד נטויה.[194]

סיכום ומסקנות

ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב (AQAP) הוקם בינואר 2009 כתוצאה ממיזוג בין שלוחות אל-קאעדה בתימן ובערב הסעודית. שלוחות אלו התאחדו לאחר שהרשויות הסעודיות, בהנהגת סגן שר הפנים הסעודי, הנסיך מחמד בן נאיף, דיכאו בהצלחה את שלוחת הארגון בערב הסעודית, ואנשיה חברו לשלוחת הארגון בתימן. עד מהרה הפך הארגון הצעיר לחוד החנית של ארגון אל-קאעדה, ועל אף שהוא נהנה מחסותו של ארגון העל, ה-AQAP מתפתח ומתעצב בדרכו הוא.

הפרק הראשון של מחקר זה, שתחילתו בשנת 1984, תיאר את מפגשם הראשון של עבדאללה עזאם ואסאמה בן לאדן במהלך הג'האד האפגני נגד ברית המועצות. במטרה להכין את המתנדבים המוסלמים לקראת כניסתם לאזור הלחימה באפגניסטן, הקימו השניים את "המשרד לשירותים", שעל בסיסו הוקם בשנת 1988 ארגון אל-קאעדה. לעזאם היה תפקיד חשוב בהפיכת מלחמת ג'האד מקומית למערכה השייכת לכלל המוסלמים בעולם ובהטמעת רעיון זה בקרב מוסלמים מחוץ לעולם האסלאם. תפיסתו של עזאם, לפיה הג'האד העולמי מתנהל בשני מסלולים מקבילים המשתלבים זה בזה – מלחמת הקודש והדעוה – קרמה עור וגידים כעשרים שנה מאוחר יותר בדמותו של כתב עת אלקטרוני המדריך לקראת ביצוע פעולות טרור במערב.

בשנת 1984 פסק עזאם כי ההגנה על אדמות המוסלמים היא החשובה שבחובות האישיות, והסביר כי גירוש הנוכחות המערבית מאדמות האסלאם וכינון ח'ליפות אסלאמית בשטחים שישוחררו הם חובה

[194] Al Malahem-Media**, Inspire**, 9 (Winter 2012), pp.4, 6.

אישית, המוטלת על כל מאמין. עזאם התווה את דרכו של ארגון אל-קאעדה, ורעיון הג׳האד העולמי שגיבש מצא פנים חדשות בתקופה מאוחרת יותר ברשת האינטרנט.

המבנה המבוזר של רשת האינטרנט עולה בקנה אחד עם מבנה ארגון אל-קאעדה והשקפת עולמו. מחד גיסא, האינטרנט, ככלי חוצה גבולות, משרת את תפיסת הארגון לחדש את ימי האומה האסלאמית כקדם. האינטרנט מאפשר ליצור ״רשתות על-מדינתיות״, הן במונחים מופשטים של זהות על-אסלאמית, והן במונחים מוחשיים של מסגרות דיון החוצות מדינות ולאומים. באמצעות האינטרנט יכולים פעילי אל-קאעדה וחכמי דת עצמאים המזוהים עם הארגון להרחיב את חופש הפעולה ותחום האוטונומיה שלהם ברחבי העולם. כמו כן, השימוש באינטרנט מאפשר לארגון אל-קאעדה ולארגוני טרור אחרים לדלג מעל מחסומים גיאוגרפיים ולחמוק מידיהם של הגורמים השונים המנסים למנוע את הפצת רעיונותיהם ולסכל את פעילותם. מאידך גיסא, האינטרנט מגשים את חזון הג׳האד האישי בכך שהוא מאפשר לפעיל בודד או למספר קטן של פעילים, הניזונים מתעמולה אסלאמית, לפעול באופן עצמאי ולבצע פעולות טרור באמצעות השיטה המכונה ״ג׳האד קוד פתוח״, המיועדת להכשרת פעילי טרור באמצעות רשת האינטרנט. לפיכך, האינטרנט משמש כלי נשק חשוב עבור ארגון אל-קאעדה, הן במסגרת מלחמתו הנמרצת על התודעה והן במסגרת קידום פעילותו המבצעית.

הפרק השני שרטט, לראשונה, את פרופיל ארגון ה-AQAP, כפי שעולה מתוך המקורות הראשוניים, ובכללם פרסומים, דרשות ונאומים של חבריו. בתחילה בחן פרק זה את שלוחת אל-קאעדה בתימן ואת שלוחת של-קאעדה בערב הסעודית. עד שנת 2006 היתה שלוחת אל-קאעדה בתימן קטנה וחסרת חשיבות באופן יחסי, אך לאחר שעשרים ושלושה מחברי אל-קאעדה נמלטו מהכלא בבירה צנעאא׳, החלה השלוחה בתימן לצבור כוח. שלוחת אל-קאעדה בערב הסעודית התפרסמה, לראשונה, במאי 2003, כאשר נטלה את האחריות על ביצוע שלושה פיגועי התאבדות במתחמי דיור מערביים בבירה ריאצ׳, שבהם מצאו את מותם עשרים ותשעה אנשים.

בינואר 2009 התמזגו שתי שלוחות אלו תחת השם ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב (AQAP), והתמקמו הגבול בין תימן לערב הסעודית. מטרותיו העיקריות של הארגון היו הפלת בית המלוכה הסעודי והמשטר בתימן וסילוק הנוכחות הזרה מחצי האי ערב, ובעיקר הנוכחות האמריקנית, וכפועל יוצא מזה הקמת ח׳ליפות אסלאמית בשטחי חצי האי ערב. תפיסת אל-קאעדה את ארצות הברית כאויב המרכזי חלחלה באופן טבעי ל-AQAP עד כי איש הדת הבכיר של הארגון, אנור אל-עולקי, פסק כי יש להשמיד את אזרחי ארצות הברית בהמוניהם.

ה-AQAP הפך במהרה לחוד החנית של ארגון אל-קאעדה, כפי שתואר בפרק השלישי. פרק זה בחן, תחילה, את השימוש באינטרנט כפלטפורמה להפצת האידיאולוגיה של ארגון אל-קאעדה ואת גלגולה של "האנציקלופדיה של הג'האד" ממחנות האימונים באפגניסטן ועד פרסומה ברשת האינטרנט. גרסאות שונות של ה"אנציקלופדיה" ראו אור, ועל בסיסן נוצרו פרסומים שונים, ובכללם עלוני מידע מקוונים וכתבי עת אלקטרוניים בשפה הערבית, שפנו לקהל יעד בחצי האי ערב. ארגון ה-AQAP, כחלוץ בתחום זה, הוציא לאור את כתב העת Inspire. כתב עת זה, אף שצמח על בסיסם של כתבי העת שקדמו לו, כוון, בראש ובראשונה, לצעירים מוסלמים החיים במערב.

הפרק הרביעי עסק, בעיקרו, בכתב העת Inspire, ששיקף את השינוי התפיסתי שעבר ארגון ה-AQAP: מעבר מפנייה לקהל יעד מוסלמי מקומי לקהל יעד מוסלמי החי במערב. כתב העת הוא תוצר של שני עורכיו, סמיר כהאן ואל-עולקי. השניים ידעו כיצד לפנות לקהל יעד מוסלמי החי במערב בשפתו. בקיאותו של כהאן ברזי הטכנולוגיה, ובעיקר ברשת האינטרנט, ויכולתו של אל-עולקי, שהכיר היטב את קהל היעד המוסלמי במערב, להעניק הצדקות תיאולוגיות לג'האד בן-זמננו בצורה מעוררת הקשבה, הפכו את כתב העת לייחודי בתחומו. לא זו בלבד, אלא שהיכרותם של השניים עם התקשורת האמריקנית ועם אורח חייהם של הצעירים במערב בכלל, ובארצות הברית בפרט, סייעה להם לעצב את כתב העת בדומה לכתבי עת רבים במערב, הידועים בשפתם הקלילה ובשלל התמונות שבהם.

כתב העת Inspire הגשים לראשונה ברשת האינטרנט את חזון הג'האד העולמי כפי שצייר אותו עזאם בתחילת שנות השמונים, כצועד בשני מסלולים השזורים אחד בשני: הדעוה ומלחמת הקודש. כתב העת הפועל בשני ממדים אלו הגשים חזון זה. הממד האידיאולוגי והממד אשר עוסק בג'האד קוד פתוח. הממד האידיאולוגי מכשיר את הקרקע וחושף צעירים מוסלמים שחיים במערב לדרך הג'האד ולמצוקת המוסלמים ברחבי העולם, בעוד שג'האד קוד פתוח מעניק את הכלים ואת ההדרכה הדרושה להוציא מן הכוח אל הפועל את דרך הג'האד שמטרתה העיקרית היא פיגועי טרור. לאחר שאידיאולוגית הג'האד הושרשה בליבו של הקורא והידע המעשי הוטמע, כיוון כתב העת את הקורא המערבי ליעדים המתאימים ביותר להשלמת המשימה, ובכך העניק לצעירים מוסלמים החיים במערב את כל הכלים הדרושים להוצאת פיגועי טרור לפועל.

ואכן, כתב העת נשא פירות רבים, שבאו לידי ביטוי בדמותן של פעולות טרור שונות. שפתו של כתב העת Inspire קסמה למבצעי הפעולות הללו, והם שאבו את הידע הדרוש לביצוע הפיגועים מהמדור "ג'האד קוד פתוח". באשר למימד האידיאולוגי של כתב העת, הרי שהיתה לו השפעה רבה על המפגעים. חלקם הסבירו כי ברצונם לנקום בארצות הברית, הכובשת את אדמת האסלאם והורגת מוסלמים, ואילו

אחרים ציינו כי ברצונם להגשים את חזון הג׳האד העולמי כחובה אישית. באשר למימד של ״ג׳האד קוד פתוח״, הרי שפעולות טרור שונות שבוצעו מאז פרסום כתב העת הוכיחו כי המפגעים רכשו את הידע המבצעי הנדרש לפעולותיהם מהמדור ״ג׳האד קוד פתוח״.

עיון בכתב העת Inspire מלמד כי ארגון ה-AQAP מנהל תעמולה פעילה בתחומים רבים, כדוגמת הצורך בג׳האד נגד ארצות הברית, ישראל והציונים; המאבק במשטר בתימן; המאבק ממדינות ערב שדת האסלאם אינה שלטת בהן; ומצוקת המוסלמים ברחבי העולם. גיליונות שלמים של כתב העת הוקדשו לחלק מנושאים אלה, וזאת בהקשר של אירועים אקטואליים שונים שהתרחשו בעולם.

ניתוח אירועי ״האביב הערבי״, כפי שהשתקפו בכתב העת, מלמד כיצד נתפסות ארצות הברית, מדינות ערב ותימן, כמו גם האינטראקציה ביניהן, בעיני ארגון ה-AQAP. המסר שטמן בחובו הגיליון החמישי של כתב העת, שהוקדש כולו לאירועי ״האביב הערבי״, היה, בעיקרו, הצורך בהקמת ח׳ליפות אסלאמית בכל מדינות ערב שדת האסלאם שלטת בהן. מסר מרכזי זה משקף את מטרת העל של ה-AQAP מאז הקמתו.

לאורך השנים הקפידו מנהיגי ארגון אל-קאעדה להדגיש את מלחמתו של הנביא מחמד ביהודים, כפי שעולה מן הקראן, וזאת לצורך הוצאת שורת ציווים להילחם ביהודים גם בימינו אנו. מחקר זה מעלה, לראשונה, את המסקנה כי קיים שוני באופן שבו נתפסים היהודים בעיני ארגון העל, אל-קאעדה, לעומת שלוחתו, ארגון אל-קאעדה בחצי האי ערב. בניגוד לארגון אל-קאעדה, המתייחס למאבק ביהודים בהקשר ההיסטורי והדתי, ה-AQAP מתייחס למאבק ביהודים בהקשר של מאבק בן זמננו בציונות ובישראל. כפועל יוצא מזה, ה-AQAP לא פעל עד עתה ישירות נגד יהודים החיים מחוץ לישראל, אלא הפנה את תעמולתו נגד ״הציונים בפלסטין״. לאור כל זאת, אני סבור כי לאחר שה-AQAP יגשים את מטרותיו העיקריות, דהיינו סילוק הנוכחות האמריקנית בשטחי חצי האי ערב והקמת ח׳ליפות אסלאמית במקום בית המלוכה הסעודי והמשטר בתימן, יחל הארגון לפעול ביתר שאת נגד ישראל.

מקורות מידע

ספרים

עברית:

כרמל, עמוס, **הכל פוליטי: לקסיקון הפוליטיקה הישראלית** (לוד: דביר, תשס"ה).

ליבס, תמר, **כשהאויב נכנס אלי הביתה: טרור ותקשורת בעידן העכשווי** (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006).

מליח, אסף, **מכאבול לירושלים אל-קאעידה, הג'האד האיסלאמי העולמי והעימות הישראלי-פלסטיני** (תל-אביב: מטר, 2009).

עזרן, חנן, **נשק יום הדין: מחוללי המוות בשירות הטרור** (תל-אביב: קוו ואדיס, 2006).

שאול, שי, **הג'האד שלא נגמר: המג'אהדין, הטאליבאן ובן לאדן** (הרצליה: המרכז הבינתחומי, תשס"ב).

שאול, שי, **הטרור האסלאמי והבלקן** (הרצליה: המרכז הבין תחומי, 2006), עמ' 21-20; שאול שי, **הטרור של "בוגרי אפגניסטאן"**: האסלאם נגד שאר העולם (הרצליה: המרכז הבינתחומי, 2000).

שאול, שי, **משולש הטרור בים האדום: סודאן, סומליה, תימן והטרור האסלאמי** (הרצליה: המרכז הבינתחומי, 2004).

שוייצר, יורם, **הפתעה צפויה: מתקפת הטרור בארצות הברית ב-11 בספטמבר והשלכותיה** (הרצליה: המרכז הבינתחומי, 2002).

אנגלית:

Al Kalby, Kais, **Muhammad The last Messenger in the Bible** (New York: Tahrike Tarsile Qur'an, 2005).

Brachman, Jarret, **Global Jihadism: Theory and Practice** (London: Routledge, 2009).

Chadha, Sharon, **Jihad and International Security** (New York: Palgrave Macmillan, 2006).

Hanson, Elizabeth C, **The Information Revolution and World Politics** (Lanham: Rowman & Littlefield, 2008).

Hinchcliffe, Peter, **Without glory in Arabia: the British retreat from Aden** (London; New York: I.B. Tauris, 2007).

Kepel, Gilles, **Al Qaeda in its Own Words** (London, Harvard University Press, 2008).

Matthew Angel Rabasa, **The Muslim World After 9/11** (Santa Monica, CA: RAND, 2004).

Ockman, Sam, **Open Sources: Voices from the Open Source Revolution** (Sebastopol: O'Reilly Media, 1999).
Rawshandil, Jalil, **Jihad and international security** (New York: Palgrave Macmillan, 2006).

Reeson, Greg C., **Stalemate: Why We Can't Win the War on Terror and What We Should Do Instead** (Maryland: Government Institutes, 2011).

Seib, Philip, **The Al Jazeera Effect: How the New Global Media Are Reshaping World Politics** (Washington: Potomac Books, 2008).

Spaaij, Ramon**, Understanding Lone Wolf Terrorism: Global Patterns, Motivations and Prevention** (New York: Springer, 2012).

Tambe, Milind, **Security and Game Theory: Algorithms, Deployed Systems, Lessons Learned** (New York: Cambridge University Press, 2012).

Weimann, Gabriel, **Terror on the Internet: The New Arena, The New Challenges (**Washington: United States Institute of Peace Press, 2006).

ערבית

אנס, עבדאללה, **ואלדה אלאפע׳אן אלערב: סירה עבדאללה אנס בין מסעוד ועבדאללה עזאם** (לונדון: דאר אלסאקי, 2002).

דראז, עצאם, **אסאמה בן לאדן ירוי מעראכ מאסדת אלאנצאר אלערב באפע׳אנסתאן** (קהיר: אלמנאר אלג׳דיד, 1991).

סיד, קטב, **מערכתא מע אליהוד** (בירות: דאר אלשרוק, 1989).
עזאם, עבדאללה, **אלדפאע ען אראצ׳י אלמסלמין אהם פרוצ׳ אלעין** (עמאן, מכתבה אלרסאלה אלחדית׳ה, 1987).

עזאם, עבדאללה, **ד׳כריאת פלסטין** (פשאור: מרכז השהיד עזאם להסברה, ללא ציון תאריך).

עזאם, עבדאללה, **מקדמה פי אלהג׳רה ואלאעדאד** (ללא ציון מקום, הוצאה ותאריך).

מאמרים

עברית:

הסגל, אלון, ״ התמודדות עם המבנה המורכב המסתגל של ארגוני הטרור״, **מערכות**, 409-410 (כסלו תשס״ז).

מוגאדם, אסף, ״אלקאעדה: מאזן ביניים של חולשות ועוצמות״, **צבא ואסטרטגיה**, 2 (אוקטובר 2010).

שטיינברג, מתי, ״התיאולוגיה והאסטרטגיה של אל-קאעדה והג׳האד העולמי״, **קשת החדשה**, 12 (קיץ 2005), עמ׳ 81-65.

אנגלית:

Abu Rabi, Ibrahim, "Shorter Notices", **The Muslim World**, 93.1 (Jan 2003),pp. 152-156.

Al Malahem-Media**, Inspire**, 1 (Summer 2010)**.**

Al Malahem-Media**, Inspire**, 2 (Fall 2010)**.**

Al Malahem-Media**, Inspire**, 3 (November 2010).

Al Malahem-Media**, Inspire**, 4 (Winter 2010)**.**

Al Malahem-Media, **Inspire**, 5 (Spring 2011)**.**

Al Malahem-Media**, Inspire**, 9 (Winter 2012)**.**

Al Malahem-Media**, Inspire**, 10 (Spring 2013)**.**

Al Malahem-Media, **Inspire**, 11 (Spring 2013)**.**

Al-Jumly, Mohammed Saad, "Emigration and the rise of the novel in Yemen", **World Literature Today**, 71.1 (Winter 1997), pp.39-46.

Barnes, Beau D, "Confronting The One-Man Wolf Pack: Adapting Law Enforcement and Prosecution Responses to the Threat of Lone Wolf Terrorism", **Boston University Law Review**, 92:5 (Oct 2012), pp. 1613-1662.

Bishku, Michael "Is it an Arab Spring Or Business as Usual? Recent Changes in the Arab World in Historical Context", **Journal of Third World Studies**, 30:1 (Spring 2013), pp.55-77.

Bogdan, Aitana, "Globalizarea, Fundamentalismul Islamic Si Dezvoltarea Retelelor Teroriste/Globalization, Islamic Fundamentalism and the Evolution of Terrorist Networks", **Analele Universitatii Constantin Brancusi**, 1 (2012), pp.54-69.

Brownlee, Jason, "The Transnational Challenge to Arab Freedom", **Current History**, 110:739 (Nov 2011), pp. 317-323.

Brust, Richard, "Uneasy Targets", **ABA Journal**, 98:4, (Apr 2012), pp.50-55.

Byman, Daniel, "Regime Change in the Middle East: Problems and Prospects", **Political Science Quarterly**, 127:1 (Spring 2012),pp. 25-46.

Caforio, Giuseppe, "The Concreteness of Asymmetric War: Fragments of Experience", **Connections the Quarterly Journal,** 11:3 (Summer 2012), pp. 21-39.

Chertoff, Michael, "The Ideology of Terrorism: Radicalism Revisited", **The Brown Journal of World Affairs**, 15:1 (Fall 2008), pp. 11-20.

Chesney, Robert, "Beyond the Battlefield, Beyond Al Qaeda: The Destabilizing Legal Architecture of Counterterrorism, **Michigan Law Review**, 112:2 (November, 2013), pp. 163-224.

Cragin, R Kim, "Early History of Al-Qa'ida", **The Historical Journal**, 51:4 (Dec 2008).

Cronin, Audrey, "How Al-Qaida Ends: The Decline and Demise of Terrorist Groups", **International Security**, 31:1 (Summer 2006), pp.7-48.

FBIS, "Compilation of Usama Bin Ladin Statements: 1994 - January 2004", **FBIS Report**, Jun 2004, pp.1-289.

Garrow, David J, "Perfect Soldiers: The Hijackers-Who They Were, Why They Did It", **The Wilson Quarterly**, 29:3 (Summer 2005), pp. 119-120.

Hoffman, Bruce, “Al Qaeda, Trends in Terrorism, and Future Potentialities: An Assessment,” **Studies in Conflict and Terrorism** 26:6 (2003), pp. 429-442.

Horvath, Attila, "The Characteristics of Terror-Threat on the Seas", **Review of the Air Force Academy**, 2 (2009), pp. 94-98.

Jane's Information Group, "AQAP after Awlaqi", **Terrorism & Security Monitor**, 11:10 (Nov 1, 2011), pp.16-18.

Jenkins, Brian Michael, "Is Al Qaeda’s Internet Strategy Working?", **RAND** (Summer 2012).

Khalil, Ezzeldeen, "OSINT Summary: The Emergence of Jihadist Citizen Journalism", **Jane's Terrorism & Security Monitor**, 12:4 (Apr 1, 2012),

Kingston, Paul, "Islam and the West/The Search for a New Ummah/From Revival and Reform to Global Jihad/Middle East/North Africa Report 37", **International Journal**, 61:1 (Winter 2005/2006), pp.243-252.

Lieberman, Joseph**,** "Violent Islamist Extremism, The Internet, and the Homegrown Terrorist Threat: United States Senate Committee on Homeland Security", **Majority & Minority Staff Report** (May 8, 2008).

Lindo, Samuel, “Al Qaeda in the Arabian Peninsula” **CSIS**, (Case Study Number 3, July 2011).

Luke Kerr Dineen, "From Hafez to Bashar: Assad the Elder's Ascension to Power Was Purposeful and Calculated, Then is Son Stumbled Into a Dictatorship", **Newsweek, Global ed**, 161:9 (Mar 1, 2013),p.1.

Mandel, Daniel, "False dawn: the Arab Spring", **Institute of Public Affairs**, 64:4 (Dec 2012), pp. 24-27.

Margolis, Eric S., "Welcome, Americans, to Mysterious Yemen", **The Washington Report on Middle East Affairs**, 29:2 (Mar 2010), pp. 20-21.

McCabe, Thomas R., "The Strategic Failures of al Qaeda", **Parameters**, 40:1 (Spring 2010), pp. 60-71.

McQuinn, Brian, "Assessing (In) security after the Arab Spring: The Case of Libya", **PS, Political Science & Politics**, 46:4 (Oct 2013), pp.716-720.

Novak, Jane, "Comparative Counterinsurgency In Yemen", **Middle East Review of International Affairs (Online)**, 14:3 (Sep 2010), pp.12-28.

O'Brien, Lauren B., "The Evolution of Terrorism Since 9/11", **FBI Law Enforcement Bulletin**, 80:9 (Sep 2011), pp.3-10.

Payne, James L., "What Do the Terrorists Want?" **The Independent Review**, 13:1 (summer 2008), pp. 29-39.

Peluso, Romano I, "Terrorism and the USA PATRIOT Act", **ABA Trust & Investments**, 100 (Aug 2004), pp.41-44.

Platt, Gordon, "Tough Times Ahead For Yemen's New President", **Global Finance**, 26:4 (Apr 2012),p.12.

Rugh, William A, "Yemen and the United States: Conflicting Priorities", **The Fletcher Forum of World Affairs**, 34:2 (Summer, 2010), pp. 111-118.

Sarihan, Ali, "Is the Arab Spring in the Third Wave of Democratization? The Case of Syria and Egypt", **Turkish Journal of Politics,** 3:1 (Summer 2012), pp. 67-85.

Schnelle, Sebastian, "Abdullah Azzam, Ideologue of Jihad: Freedom Fighter or Terrorist?", **Journal of Church and State**, 54:4 (Autumn 2012).

Smith, Paul J, " Transnational terrorism and the al Qaeda model: Confronting new realities", **Parameters** 32:2, (Summer 2002), pp. 33-46.

Spencer, Robert, "Times Square Jihad? What Jihad?", **Human Events**, 66:18 (May 17, 2010), pp.434-448.

Watkins, Eric, "Al-Qaeda takes on the world", **Oil & Gas Journal,** 107:31 (Aug, 2009).

Weimann, Gabriel, "How Modern Terrorism Uses the Internet", **JINSA**, 8 (Spring 2005).

Williams, Ian, "Modernization and Democracy Replaces Warlike Traditions in Yemen", **The Washington Report on Middle East Affairs**, 7:10 (Mar, 1997), pp. 10-13.

Wright, Marie, "Domestic Terrorism, Cyber-Radicalization & U.S. College Students", **Forensic Examiner**, 20 (Winter 2011), pp.10-18.

עיתונות ורדיו

Al-Arabiya (Dubai), 21 Nov 2012.

Al-Shorfa (Tampa), 23 Dec 2013.

Asia News, 21 Aug 2013

BBC Monitoring Middle East, BBC Worldwide, Oct 19, 2010

BBC Worldwide, Oct 19, 2010

Calgary Herald, 01 Oct 2011

Chicago Tribune, 05 June 2013

Daily Record, Mar 17, 2004

Fresh Air, National Public Radio, Nov 27, 2012

Gannett News Service, Nov 10, 2010

HT Media, Jul 20, 2010.

HT Media, Jul 20, 2010.

Inland Valley Daily Bulletin, Nov 26, 2012.

Jonathan Gurwitz San Antonio Express-News, Dec 12, 2010.

Kashmir Monitor, 19 Oct 2011

Knight Ridder Tribune News Service, May 5, 2004

Los Angeles Times, 14 May 2003

Los Angeles Times, Feb 10, 2006

National Public Radio, Aug 18, 2010

National Public Radio, Oct 17, 2012).

New York Daily News, Nov 21, 2011

New York Daily News, Oct 18, 2012.

New York Times, Dec 19, 2012

New York Times, September 30, 2011

Normans Media, Jan 21, 2010.

Normans Media, Jan 21, 2010.

Oxford Analytica, Dec 03, 2010

Political Transcript Wire, 25 May 2011

Prince George Citizen, Feb 6, 2006

South Florida Sun – Sentinel, Jun 19, 2013

St. Joseph News - Press, Sep 30, 2011

Sunday Times, Jul 15, 2007

The Bihar Times, Apr 22, 2012.

The Christian Science Monitor, Nov 02, 2010.

The Christian Science Monitor, Feb 25, 2012.

The Christian Science Monitor, Nov 28, 2010

The Herald, 16 Sep 2012.

The Hindustan Times, Jul 21, 2011

The Ottawa Citizen, Jul 19, 2010.

The Scotsman, Feb 2, 2012

The Spectator, Jun 19, 2004

The Statesman, 10 Aug 2013

The Sun, Nov 21, 2012.

The Sunday Telegraph, Oct 31, 2010

The Times (London), 23 Dec 2013.

The Washington Post, Jun 22, 2013.

The Washington Post, Sep 16, 2013.

The Yorkshire Post, Oct 24, 2007.

Wall Street Journal (Online), Oct 18, 2012.

Wall Street Journal, May 3, 2011

Xinhua News Agency - CEIS, Jun 4, 2011.

Yemen Times, Jul 05, 2010.

Yemen Times, Oct 11, 2010

Yemen Times, Sep 25, 2003

אינטרנט

http://archive.org

http://articles.cnn.com

http://counterjihadreport.com

http://cryptome.org

http://emptyquarter.wordpress.com

http://heb.inss.org.il

http://occident2.blogspot.co.il

http://worldanalysis.net

http://www.memrijttm.org

http://yaleglobal.yale.edu

http://yaleglobal.yale.edu

https://nokbah.com

www.alhadath-yemen.com

www.allmarketing.co.il

www.aljazeera.com

www.clarionproject.org

www.dailymotion.com

www.globalterroralert.com

www.globalterroralert.com

www.idi.org.il

www.inss.org.il

www.islamdaily.org

www.islamictube.com

www.nrg.co.il

www.nytimes.com

www.reuters.com

www.riskintel.com

www.securityaffairs.org

www.sikurmemukad.com

www.state.gov

www.yemen-forum.net

www.youtube.com

נספח א'

כתב העת "צדא אלמלאחם"
(הד שירת הגיבורים)

הערה: כתב עת זה כולל למעלה מעשרים עמודים. כאן מצורפים רק ארבעת העמודים הראשונים של כתב העת לצורך התרשמות.

נספח ב'

כתב העת "יצות אלג'יהאד"
(קול הג'יהאד)

הערה: כתב עת זה כולל למעלה מעשרים עמודים. כאן מצורפים רק ארבעת העמודים הראשונים של כתב העת לצורך התרשמות.

נספח ג'

כתב העת "מעסכר אל-בתאר"
(מחנות החרב)

הערה: כתב עת זה כולל למעלה מעשרים עמודים. כאן מצורפים רק ארבעת העמודים הראשונים של כתב העת לצורך התרשמות.

נספח ד'

כתב העת "Inspire"
(מעורר השראה)

<u>הערה</u>: הגיליון התשיעי במלואו להתרשמות